

Popiežius

Popiežius Pranciškus ŽINIA 2018 M. GAVĖNIOS PROGA	2
HOMILIJA PER ŠV. MIŠIAS MININT 22-ĄJĄ PASAULINĘ PAŠVĖSTOJO GYVENIMO DIENĄ	4
KREIPIMASIS PER SUSITIKIMĄ SU ČILĖS KUNIGAIS, PAŠVĖSTAISIAIS ASMENIMIS IR SEMINARISTAIS	5

Ganytojų žodis

Vyskupas Jonas Ivanauskas PAMOKSLAS PERDUODANT PAL. TEOFILIAUS RELIKVIJAS NAUJŪJŲ LAIKŲ KANKINIŲ ŠVENTOVEI	8
Arkivyskupas Gintaras Grušas HOMILIJA ŠV. MIŠIOSE TRAKUOSE	9
HOMILIJA ŠV. MIŠIOSE VALSTYBĖS ATKŪRIMO ŠIMTMEČIO PROGA	10
VYSKUPŲ KREIPIMASIS ARTĖJANT LIETUVOS PAAUKOJIMUI NEKALTĄJAI MARIJOS, LIETUVOS GLOBĖJOS, ŠIRDŽIAI	12
LIETUVOS PAAUKOJIMAS NEKALTĄJAI MARIJOS, LIETUVOS GLOBĖJOS, ŠIRDŽIAI	12

Homilijos

ŽMOGAUS NEIŠTIKIMYBĖS IR DIEVO GAILESTINGUMO SUSITIKIMAS / IV gavėnios sekmadienis (B)	13
GYVENKIME TAIP, KAD GYVENTUME... / V gavėnios sekmadienis (B)	14
VIENINTELIS MOTYVAS – MEILĖ / Viešpaties Kančios (Verbų) sekmadienis (B)	15
O FELIX CULPA! / Velyknaktis	16
ESAME KRISTUJE PRISIKĖLĘ ŽMONĖS / Viešpaties Jėzaus Kristaus Prisikėlimas	17

Dokumentai

Popiežius Pranciškus Apaštališkoji konstitucija VULTUM DEI QUAERERE Apie kontempliatyvųjį moterų gyvenimą	18

Bažnyčia Lietuvoje

Mirė Panevėžio vyskupas emeritas teol. lic. Juozas Preikšas (1926–2018)	31
Lietuva paaukota Nekaltajai Marijos Širdžiai	32
Maldos už krikščionių vienybę savaitė	33
Paminėta Dievui pašvęstojo gyvenimo diena	34
Atsinaujinimo diena „Tėvo širdis“	35
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	38
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	39

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius Čilėje ir Peru	40

Popiežius Pranciškus

Žinia 2018 m. gavėnios proga

„Kadangi įsigalės neteisybė, daugelio meilė atšals“
(Mt 24, 12)

Brangūs broliai ir seserys!

Štai ir vėl artinasi Viešpaties Velykos! Rengiantis joms Dievo Apvaizda kasmet pasiūlo gavėnią, „mūsų atsi-vertimo sakramentinį ženklą“ (1), skelbiantį bei įgyvendinantį galimybę visa širdimi ir visu gyvenimu atsigręžti į Viešpatį.

Šiais metais šita žinia trokštu padėti visai Bažnyčiai šį malonės metų išgyventi kupinai džiaugsmo bei tiesos ir tai darau vadovaudamasis Jėzaus žodžiais Mato evangelijoje: „Kadangi įsigalės neteisybė, daugelio meilė atšals“ (Mt 24, 12).

Šie žodžiai yra kalboje apie laiko pabaigą ir buvo ištarti Jeruzalėje, Alyvų kalne, kur prasidės Viešpaties kančia. Atsakydamas į mokinių klausimą, Jėzus skelbia didžiulius išmėginimus bei nusako situaciją, kurioje gali atsidurti tikinčiųjų bendruomenė: skausmingų įvykių akivaizdoje keli netikri pranašai daugelį apgaus, todėl meilė, kuri yra visos Evangelijos šerdis, gali užgesti.

Netikri pranašai

Įsiklausykime į šį Evangelijos tekstą ir paklauskime savęs: kokį pavidalą gali įgyti šie netikri pranašai?

Jie gali priminti „gyvačių kerėtojus“, kurie pasinaudoja žmonių emocijomis, kad juos pavergtų ir vestų ten, kur nori. Kiek daug Dievo vaikų yra apakinti akimirkos malonumų, painiojamų su laime! Kiek vyrų ir moterų gyvena pavilioti apgaulingo pinigų spindesio, paverčiančio juos vien pelno ir žemų interesų vergais! Kiek daug gyvena manydami, jog jiems pakanka jų pačių, ir galop tapdami vienatvės grobiu!

Kiti netikri pranašai yra „šarlatanai“, kaip atsaką į kančią siūlantys paprastus ir greitus sprendimus, priemones, kurios pasirodo esančios visiškai neveiksmingos: kokiai daugybei jaunuolių kaip panacėja siūlomi narkotikai, „pasinaudok ir išmesk“ santykiai, lengvo, bet neažiningo pasipelnymo galimybė! O kiek dar panirusiųjų į visiškai virtualų gyvenimą, kur santykiai atrodo paprastesni bei spartesni, kol galop dramatiškai atsiskleidžia kaip stokoiantys prasmės! Tokie

beverčius dalykus siūlantys apgavikai atima tai, kas vertingiausia, – kilnumą, laisvę ir gebėjimą mylėti. Apgaulinga tuštynė skatina mus pūstis kaip povus, kad paskui apsijuoktume; o iš apsijuokimo sunku išbristi. Nestebėtina: demonas, kuris yra „melagis ir melo tėvas“ (Jn 8, 44), blogį pateikia kaip gerį, o melą – kaip tiesą, kad sujauktų žmogaus širdį. Todėl kiekvienas iš mūsų yra pašauktas pažvelgti į savo širdį ir ištirti, ar nepasiduodame tų netikrų pranašų melui. Turime išmokyti žvelgti giliau, nepaviršutiniškai ir atpažinti, kas mumyse palieka gerus ir tvarius pėdsakus, kadangi tai ateina iš Dievo ir tikrai tarnauja mūsų gerovei.

Šalta širdis

Aprašinėdamas pragarą, Dantė Aligjeris įsivaizduoja velnią, sėdintį ledo soste (2); jis gyvena uždusintos meilės speige. Tad dabar paklauskime: kaip mumyse atšala meilė? Kokie ženklai rodo, kad meilei mumyse kyla grėsmė išblėsti?

Meilę pirmiausia gesina godulystė pinigų, „visų blygybių šaknis“ (1 Tim 6, 10), paskui – Dievo atmetimas ir, vadinasi, atsisakymas ieškoti paguodos Jame, pirmenybę Dievo žodžio bei sakramentų atžvilgiu teikiant savo nevilčiai (3). Visa tai virsta smurtu, nukreiptu į tuos, kurie laikomi grėsme mūsų „tikrumui“, – į negimusį kūdikį, pasiligojusį garbaus amžiaus žmogų, pro šalį keliaujantį svečią, ateivį, bet sykiu ir į mūsų lūkesčių neatitinkantį artimą.

Tokį meilės atšalimą liudija ir kūrinija: žemė užnuodyta nerūpestingai ir abejingai išmestomis atliekomis; jūroms, irgi užterštoms, deja, taip pat tenka priglausti gausybės laivo sudužimą patyrusių priverstinių migrantų palaikus; dangus – pagal Dievo planą skirtas giedoti giesmes jo garbei – yra raižomas mirties įrankius barstančių mašinų.

Meilė atšala ir mūsų bendruomenėse: apaštališkajame paraginime *Evangelii gaudium* mėginau nusakyti aiškiausius tokio meilės stygiaus ženklus: tai savanau-diškas vangumas, bergždžias pesimizmas, pagunda izoliuotis bei ištraukti į nepaliaujamus brolių žūdiškų karus, supasaulėjusi mąstysena, skatinanti užsiimti vien tuo, kas regima, ir slopinanti užsidegimą misio-nieriauti (4).

Ką daryti?

Jei savyje ir savo aplinkoje pastebime minėtuosius ženklus, Bažnyčia, mūsų Motina ir Mokytoja, išvien su karčiu tiesos vaistu šiuo gavėnios metu siūlo ir saldžią gydymo priemonę – maldą, išmaldą ir pasninką.

Skirdami laiko *maldai*, savo širdžiai leidžiame atrasti slaptus melus, kuriais apgaudinėjame patys save (5), ir galop imti ieškoti Dievo paguodos. Jis yra mūsų Tėvas ir trokšta, kad mes gyventume.

Išmalda išlaisvina iš godumo ir padeda mums atrasti, kad kitas yra mano brolis: tai, ką turiu, niekada nepriklauso vien man. Kaip norėčiau, kad išmaldos dalijimas virstų visų tikra gyveniena! Kaip norėčiau, kad mes, kaip krikščionys, sektume apaštalų pavyzdžiu ir galimybę dalytis su kitais savo gėrybėmis laikytume bendrystės, kuria gyvename Bažnyčioje, konkrečiu liudijimu. Šiuo atžvilgiu pakartojau šventojo Pauliaus paraginimą, kuriuo jis kvietė korintiečius surengti rinkliavą Jeruzalės bendruomenei: „Tai naudinga jums“ (2 Kor 8, 10). Tai ypač galioja gavėnios metu, kai daug organizacijų renka aukas vargstančioms Bažnyčioms ir vargstantiems žmonėms. Tačiau, kaip norėčiau, kad ir mūsų kasdienių santykių srityje kiekvieną pagalbos prašantį brolių laikytume dieviškosios Apvaizdos kreipimusi: kiekviena išmalda yra proga prisidėti prie Dievo rūpinimosi savo vaikais! Jei šiandien manimi naudojasi, kad padėtų mano broliui, tai argi Jis, nepralenkiamas dosnumu, rytoj nepasirūpins ir mano poreikiais? (6)

Pagaliau *pasninkas* atima iš mūsų smurto jėgą, nuginkluoja mus ir yra svarbi proga augti. Viena vertus, mums leidžiama patirti tai, ką išgyvena tie, kurie stokoja būtiniausių dalykų ir pažįsta kasdienį alkį. Kita vertus, juo išreiškiama mūsų dvasios, alkstančios gėrio ir trokštančios Dievo gyvenimo, būklė. Pasninkas mus supurto, padaro dėmesingesnius Dievui bei artimui, atgaivina norą paklusti Dievui, kuris vienintelis numalšina mūsų alkį.

Norėčiau, kad mano balsas peržengtų Katalikų Bažnyčios ribas ir pasiektų jus visus, geros valios vyrai ir moterys, kurie esate atviri išgirsti Dievo balsą. Jei jus, kaip ir mus, liūdina pasaulyje plintantis neteisingumas, jei jums rūpi širdis ir veiksmus paralyžiuojantis speigas, jei regite, kaip pražūtin ritasi buvimo vienos žmonių šeimos nariu prasmė, prisidėkite prie mūsų kartu šaukdamiesi Dievo, kartu pasninkaudami ir kartu duodami tai, ką įmanoma, vargstantiems broliams!

Velykų ugnis

Pirmiausia Bažnyčios narius kviečiu uoliai žengti gavėnios keliu dalijant išmalda, pasninkaujant ir meldžiantis. Jei kartais atrodo, jog meilė daugelio širdyse gęsta, ji visada liepsnoja Dievo širdyje! Jis mums visada dovanoja naujų progų vėl imti mylėti.

Gera proga tam ir šiais metais bus iniciatyva „24 valandos Viešpačiui“, kviečianti švęsti Sutaikinimo sakra-

mentą Eucharistijos adoracijos kontekste. 2018-aisiais ji vyks kovo 9-ąją, penktadienį, ir 10-ąją, šeštadienį, ir įkvėpimo semsis iš *Ps* 130, 4 žodžių: „Tu turi galybę atleisti.“ Kiekvienoje vyskupijoje bent viena bažnyčia bus atvira be perstojo 24 valandas, suteikdama galimybę adoracijos maldai ir sakramentinei išpažinčiai.

Velyknaktį vėl išgyvensime įtaigias Velykų žvakės uždegimo apeigas: sklindanti iš „naujos ugnies“, šviesa pamažu išsklaidys tamsą ir apšvies liturginį susirinkimą. „Garbingai prisikeliančio Kristaus šviesa teišsklaido mūsų proto ir širdies tamsą“ (7), kad visi galėtume dar kartą išgyventi mokinių iš Emauso patirtį. Girdint Viešpaties žodį ir maitinantis Eucharistijos duona, mūsų širdys teužsidega tikėjimu, viltimi ir meile.

Nuoširdžiai jus laiminu ir už jus meldžiuosi. Neužmirškite melstis už mane.

Vatikanas, 2017 m. lapkričio 1-oji,
Visų Šventųjų iškilmė

PRANCIŠKUS

Nuorodos

- (1) Romos mišiolas, Gavėnios pirmojo sekmadienio Pradžios malda.
- (2) „Skausmų ir sielvartų šalies vadovas, krūtinę savo iš ledu iškišęs“ (Pragaras, XXXIV, 28–29).
- (3) „Keista, bet dažnai baiminamės paguodos, būti paguosti. Negana to, savo liūdesyje bei neviltyje jaučiamės saugesni. Ar žinote kodėl? Todėl, kad liūdesyje jaučiamės esą tarsi pagrindiniai veikėjai. Pagudoje, priešingai, pagrindinis veikėjas yra Šventoji Dvasia“ (Viešpaties angelo malda, 2014 12 07).
- (4) 76–109.
- (5) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Spe salvi*, 33.
- (6) Plg. Pijus XII. Enciklika *Fidei donum*, III.
- (7) Romos mišiolas, Velyknaktis, Žiburių liturgija.

Popiežius Pranciškus

Homilija per šv. Mišias minint 22-ąją Pasaulinę pašvęstojo gyvenimo dieną

Vatikano bazilika, 2018 m. vasario 2 d.

Keturiasdešimt dienų po Kalėdų švenčiame Viešpaties įžengimą į šventyklą ir susitikimą su savo tauta. Krikščioniškuosiuose Rytuose ši šventė vadinama „Susitikimo šventė“: tai naujybę atnešančio Dievo kūdikio ir laukiančios žmonijos, simbolizuojamos garbaus amžiaus vyro ir moters šventykloje, susitikimas.

Šventykloje susitinka dvi poros: jauni Marija su Juozapu ir pasenę Simonas su Ona. Seni semiasi iš jaunų, jauni – iš senų. Marija ir Juozapas šventykloje atranda *tautos šaknis*, ir tai yra svarbu, nes Dievo pažadai išsipildo ne individualiai ir vienašyk, bet aprėpiant visus ir istorijos tėkmėje. Jie atranda ir *tikėjimo šaknis*, nes tikėjimas yra ne iš knygos išmokstamas, o menas gyventi su Dievu – menas, kurio išmokstama iš patirties to, kuris keliu ėjo pirmas. Tad du jauni žmonės, susitikdami su senyvais, atranda patys save. O du senoliai savo dienų pabaigoje gauna Jėzų, savo gyvenimo prasmę. Šiuo epizodu įvykdoma Joelio pranašystė: „Jūsų seni žmonės sapnus sapnuos, o jūsų jauni žmonės turės regėjimus“ (3, 1). Šiame susitikime jauni žmonės pamato savo misiją, o senų žmonių sapnai tampa tikrove. Ir visa tai todėl, kad susitikimo centre yra Jėzus.

Pažvelkime į save, brangūs pašvęstieji broliai ir seserys. Viskas prasidėjo nuo susitikimo su Viešpačiu. Iš vieno susitikimo ir pašaukimo prasidėjo pašvęstojo gyvenimo kelionė. Būtina tai prisiminti. O prisiminę pamatysime, kad tame susitikime nebuvome vieni su Jėzumi: buvo ir Dievo tauta, Bažnyčia, jauni ir seni, kaip Evangelijoje. Labai įdomus dalykas: jauniems Marijai ir Juozapui ištikimai vykdant Įstatymo priesakus – Evangelijoje tai pakartojama keturis kartus, – prisiartina garbaus amžiaus Simeonas ir Ona ir pranašauja. Atrodytų, jog turėtų būti priešingai: paprastai jauni žmonės karštai kalba apie ateitį, o seni saugo praeitį. Evangelijoje vyksta priešingai, nes kai mes susitinkame vienas su kitu Viešpatyje, Dievas mus išsyk nustebina. Norėdami, kad taip būtų pašvęstajame gyvenime, turėtume atminti, jog susitikimo su Viešpačiu neįmanoma atnaujinti be kitų: nevalia nieko palikti nuošalyje, nekreipti dėmesio į kartas, būtina kasdien vienam kitą lydėti centre turint Viešpatį. Tad jauni žmonės pašaukti atverti duris, o seni turi raktus. Institutas išlieka jaunas grįždamas prie šaknų, klausydamas senų narių. Be tokio jaunų ir senų žmonių susitikimo nėra ateities, be šaknų nėra augimo ir be naujų daigų

nėra žiedų. Nėra pranašavimo be atsiminimo ar atsiminimo be pranašavimo. Būtinai nuolatinis susitikimas.

Šiandienis karštligiškas gyvenimas skatina užverti daug durų susitikimams, neretai iš kitų baimės. Visada atviros lieka prekybos centrų ir interneto tinklų durys. Tačiau pašvęstajame gyvenime taip neturi būti: Dievo man duotas brolis ar sesuo yra mano istorijos dalis, sergėtinos dovanos. Nederėtų labiau žiūrėti į išmaniojo telefono ekraną nei į brolio ar sesers akis ar dėmesio daugiau skirti savo, o ne Viešpaties programoms. Mat kai dėmesio centre atsiduria mūsų projektai, metodai ir struktūros, pašvęstasis gyvenimas liaujasi būti patrauklus ir nieko nebeperverteikia, nebežydi, nes užmiršta tai, ant ko laikosi, t. y. šaknis.

Pašvęstasis gyvenimas gimsta ir atgimsta iš susitikimo su Jėzumi tokiu, koks jis yra, – neturtingu, skaisčiu ir klusniu. Važiuojama dvigubais bėgiais: viena vertus, Dievo meilės iniciatyva, iš kurios visa kyla ir prie kurios vis turime grįžti; kita vertus, mūsų atsakas, kuris tikru meilės atsaku būna tada, kai yra be „jei“ ir „tačiau“, kai sekama neturtingu, skaisčiu ir klusniu Jėzumi. Kai pasaulio gyvenimas mėgina mus pasiglemžti, pašvęstasis gyvenimas nugręžia nuo laikinų turtų, kad apkabintume Tą, kuris išlieka amžinai. Pasaulio gyvenimas vaikosi malonumų ir seka savanaudiškais troškimais, o pašvęstasis gyvenimas išlaisvina iš prisirišimo prie bet kokių turtų, kad pilnatviškai mylėtume Dievą ir kitus. Pasaulio gyvenimas ragina daryti viską, ko norime, o pašvęstasis gyvenimas kaip didžiausią laisvę renkasi nuolankų klusnumą. Pasaulio gyvenimas greitai palieka žmogų tuščiomis rankomis ir tuščia širdimi, o gyvenimas pagal Jėzų ligi pabaigos dovanoja mums ramybę, kaip Evangelijoje, kur Simeonas ir Ona pasiekia savo gyvenimo saulėlydį turėdami Viešpatį rankose ir kupini džiaugsmo širdyje.

Kaip gera, kaip Simeonui, paimti Viešpatį „į rankas“ (Lk 2, 28)! Ne tik į galvą ir širdį, bet ir į rankas, į visa, ką darome, – į malda, darbą, prie stalo, į telefoną, mokyklą, santykius su vargšais, visur. Viešpaties turėjimas rankose yra vaistas nuo izoliuoto misticismo ir nežaboto aktyvizmo, nes realus susitikimas su Jėzumi pataiso ir pamaldžius sentimentalistus, ir karštligiškus aktyvistus. Gyvenimas susitikimu su Jėzumi taip pat gydo nuo *rutinos stingulio* ir skatina atsiverti kasdieniam malonės supurtymui. Leisti sau susitikti su Jėzumi – štai paslaptis, kaip išlaikyti dvasinio gyvenimo liepsną gyvą. Tai būdas apsisaugoti nuo dusinančio gyvenimo, kur viršų ima skundimasis, kartėlis ir neišvengiami nusivylimai. Norint įveikti nevaisingą „senų gerų laikų“ retoriką – šią sielą žudančią nostalgiją ir nutildyti įsitikinusius tuo, kad „viskas žlunga“, būtina susitikti Jėzuje kaip broliams ir seserims, kaip jauniems ir

seniems žmonėms. Jei kasdien susitinkama su Jėzumi ir broliais bei seserimis, širdis nepasidalija krypdama arba į praeitį, arba į ateitį, bet Dievo šiandienybe gyvename ramybėje su visais.

Evangelijų pabaigoje yra dar vienas susitikimas su Jėzumi. Jis irgi gali įkvėpti pašvęstą gyvenimą. Tai – moterų susitikimas su Jėzumi prie kapo. Jos nuėjo susitikti su mirusiuoju, jų kelionė atrodė bergždžia. Taip ir jūs pasaulyje plaukiate prieš srovę: pasaulio gyvenimas lengvai atmeta neturtą, skaistumą ir klusnumą. Tačiau, kaip tos moterys, einate pirmyn nepaisydami susirūpinimo dėl nuritintino sunkaus akmens (plg. *Mk 16, 3*). Ir, kaip ir tos moterys, pirmi sutinkate prisikėlusį ir gyvą Viešpatį, puolate jį apkabinti (plg. *Mt 28, 9*) ir su didžiu džiaugsmu spindinčiomis akimis skubate pranešti apie tai broliams bei seserims (plg. eil. 8). Šitai esate amžina Bažnyčios aušra: jūs, pašvęstieji ir pašvęstosios, esate amžina Bažnyčios aušra! Linkiu, kad šiandien patys atgaivintumėte susitikimą su Jėzumi drauge eidami Jo link. Šitai įgalins jūsų akis spindėti ir sustiprins jūsų žingsnius.

Kreipimasis per susitikimą su Čilės kunigais, pašvęstaisiais asmenimis ir seminaristais

Santjago katedra, 2018 m. sausio 16 d.

Brangūs broliai ir seserys, labas vakaras!

Esu laimingas galėdamas su jumis susitikti. Man patiko, kaip kardinolas Ezzatis jus pristatė: „Štai pašvęstosios, pašvęstieji, kunigai, nuolatiniai diakonai ir seminaristai.“ Štai. Man į galvą atėjo mūsų išventinimo, ar konsekracijos, diena, kai po pristatymo kiekvienas ištarė: „Štai, Viešpatie, tebūnie tavo valia.“ Šiame susitikime norime Viešpačiui pasakyti: „Štai aš“, kad atnaujintume savo „taip“. Norime drauge atnaujinti atsaką į pašaukimą, vieną dieną sukrėtusį mūsų širdį.

Manau, jog tai galėtų mums padėti pradėti gilintis į ką tik girdėtą Evangelijos skaitinį ir pasidalyti trimis Petro bei pirmosios bendruomenės išgyventais momentais: tai Petro ir bendruomenės nusiminimas, atleidimas Petriui ir bendruomenei, Petro ir bendruomenės perkeitimas. Petro ir bendruomenės suporavimą pasitelkiu todėl, kad apaštalų patirčiai visada būdingas dvejopas aspektas – asmeninis ir bendruomeninis. Jie vienas kitą lydi ir yra neperskiriami. Taip, pašaukti esame asmeniškai, tačiau visada kaip didesnės grupės dalis. „Pašaukimo asmenukė“ neegzistuoja. Pašaukimas reikalauja, kad nuotrauką padarytų kitas. Taip ir padarysime. Tokia tikrovė.

1. Nusiminęs Petras ir nusiminusi bendruomenė

Man visada patiko, kad evangelijose įvykiai nei gražinami, nei švelninami, nei tapomi gražiomis spalvomis. Jose gyvenimas parodomas toks, koks yra, o ne toks, koks turėtų būti. Evangelijoje nebijoma parodyti mokinių išgyventų sunkių ir net konfliktinių akimirkų.

Atkurkime šią sceną. Jėzus nužudytas, bet kelios moterys tvirtina, kad jis gyvas. Net ir pamačius prisikėlusį Jėzų, šis įvykis toks galingas, kad mokiniams prireiks laiko jį suprasti. Lukas sako, kad jie iš džiaugsmo vis dar netikėjo (plg. *Lk 24, 41*). Suprasti tam, kas įvyko, prireikė laiko. Supratimas ateis per Sekmines, atsiuntus Šventąją Dvasią. Kad Prisikėlusiojo pasirodymas uždegtų mokinių širdis, reikės laiko.

Mokiniai grįžta namo. Grįžta prie to, ką moka daryti, – žvejoti. Ne visi, bet tik keli. Susiskaldė? Suskilo? Nežinome. Rašte tik sakoma, kad tie, kurie žvejojo, nieko nepagavo. Jų tinklai buvo tušti.

Tačiau juos nesąmoningai slėgė dar viena tuštuma: sumišimas ir sutrikimas dėl Mokytojo mirties. Jo nebeliko, jis buvo nukryžiuotas. Nukryžiuotas buvo ne tik jis, bet ir jie, nes Jėzaus mirtis jo draugų širdyse sukėlė konfliktų sūkurį. Petras jo išsižadėjo, Judas išdavė, kiti pabėgo ar pasislėpė. Liko tik saujelė moterų ir mylimasis mokynys. Likusieji nepasirodė. Per kelias dienas viskas sugriuvo. Tai – *sumišimo ir sutrikimo valandos mokinių gyvenime*. Tokiomis akimirkomis, „kai kultūriniai ir istoriniai įvykiai sukelia persekiojimą, išbandymų, abejonių ir panašiai audrą, nelengva surasti kelią, kuriuo reikėtų žengti. Tokioms valandoms būdingos įvairios pagundos – apsvaityti idėją, deramai neatsižvelgti į faktą, pernelyg nerimauti dėl persekiojimo... ir manau, kad blogiausia iš visų pagundų yra užsisklendus panirti į nusiminimą“ (1). Taip, panirti į nusiminimą. Tai mokiniams ir nutiko.

Kardinolas Ezzatis pasakė: „Kunigiškasis ir pašvęstasis gyvenimas Čilėje išgyveno ir šiandien tebeišgyvena sunkius suirutės ir reikšmingų iššūkių laikus. Greita daugelio ištikimybės išaugo blogio piktžolių, kurių vaisiai yra papiktinimas ir dezertyravimas.“

Sukrėtimo metas. Pažįstu skausmą, sukeltą piktnaudžiavimo nepilnamečiais atveju, ir atidžiai seku, kaip atsiliepiate į šį didžiulį ir skausmingą blogį. Skausmą dėl žalos ir kančių, kurias patyrė aukos bei jų šeimos, kai pasitikėjimas Bažnyčios tarnautojais buvo sugriautas. Skausmą dėl bažnytinės bendruomenės kančių ir jūsų, broliai, kančių, kai po tiek pasiaukojamų pastangų patyrėte žalą, sukeltą įtarimų bei sumaišties, tapusių kai kuriems ar daugeliui iš jūsų abejonių, baimės ir pasitikėjimo stokos

šaltiniu. Žinau, kad kartais susilaukiate įžeidimų metro ar eidami gatve, kad vaikščioti „apsirengus kaip kuni-gui“ daug kur „brangiai kainuoja“. Todėl kviečiu melsti Dievą suteikti aiškumo matyti tikrovę tokią, kokia ji yra, drąsos prašyti atleidimo ir gebėjimo klausytis to, ką jis mums sako, ir nelikti panirus į nusiminimą.

Tačiau norėčiau pridurti dar vieną svarbų aspektą. Mūsų visuomenė keičiasi. Čilė šiandien labai skiriasi nuo tos, kurią pažinau savo jaunystėje, kai mokiausi. Atsirado naujų ir įvairių kultūrinių apraiškų, neišsitenkančių pažįstamuose kontūruose. Turime pripažinti, kad neretai nežinome, kaip tokiose naujose situacijose darbuotis. Dažnai svajojame apie „Egipto mėsos puodus“ ir užmirštame, kad pažadėtoji žemė yra priešais akis, o ne už nugaros, kad pažadas susijęs ne su vakardiena, bet su rytojumi. Tada galime pasiduoti pagundai užsisklęsti, atsiriboti bei ginti savo pozicijas, galiausiai tenkindamiesi vien monologais. Galime jausti pagundą manyti, jog viskas eina blogyn ir, užuot išpažinę „gerąją naujieną“, išpažinti vien apatiją ir nusivylimą. Taip užmerkiame akis pastoraciniams iššūkiams manydami, kad Dvasia neturi ką pasakyti. Taip užmirštame, jog Evangelija yra atsivertimo kelias ne tik „kitiems“, bet ir mums patiems.

Patinka mums tai ar ne, esame kviečiami imtis tokios tikrovės, kokia ji mums siūlosi. Asmeninės, bendruomeninės ir socialinės tikrovės. Tinklai – sako mokiniai – yra tušti, ir galime suprasti, kokius tai sukelia jausmus. Jie grįžta namo neturėdami ką nors linksma papasakoti; grįžta namo tuščiomis rankomis; grįžta namo nusiminę.

Kas liko iš tų tvirtų, drąsių, energingų mokinių, kurie jautėsi išrinkti ir metė viską, kad sektų paskui Jėzų (plg. *Mk 1, 16–20*)? Kas liko iš tų savimi pasitikinčių mokinių, kurie buvo pasirengę eiti į kalėjimą ir atiduoti gyvybę dėl savo Mokytojo (plg. *Lk 22, 23*); kurie, kad jį apgintų, troško liepti ugniai kristi iš dangaus (plg. *Lk 9, 54*); kurie dėl jo ketino ištraukti kalavijus ir kautis (plg. *Lk 22, 49–51*)? Kas liko iš Petro, kuris aiškino Mokytojui, kaip šiam gyventi ir įgyvendinti atpirkimą? Nusiminimas.

2. Atleidimo sulaukęs Petras ir atleidimo sulaukusi bendruomenė

Tai – tiesos valanda pirmosios bendruomenės gyvenime. Ir valanda, kai Petras susiduria su dalimi savęs. Su ta dalimi, kurios dažnai nenorėjo matyti. Jis patyrė savo ribotumą, trapumą, nuodėmingumą. Petras, instinktyvus, impulsyvus vadovas ir gelbėtojas, gana savarankiškas ir perdėm pasitikintis savimi bei savo galimybėmis, turi pripažinti savo silpnumą ir nuodėmę. Jis toks pat nusidėjęs kaip ir kiti, toks pat stokojantis

ir trapus kaip ir kiti. Petras nuvyklė tą, kurį pažadėjo ginti. Tai – kritinė valanda Petro gyvenime.

Kaip mokiniams, kaip Bažnyčiai, mums gali nutikti tas pat: yra akimirku, kai susiduriame ne su savo garbe, bet su savo silpnumu. Tai kritinės valandos mokinių gyvenime, bet sykiu ir akimirka, kai gimsta apaštalas. Laikykimės teksto.

„Papusryčiavus Jėzus paklausė Simoną Petrą: *Simonai, Jono sūnau, ar myli mane labiau nei šitie?*“ (*Jn 21, 15*).

Papusryčiavus Jėzus pasiveda Petrą į šalį ir jo vieninteliai žodžiai yra klausimas, ar mane myli? Jėzus nei priekaištauja, nei smerkia. Vienintelis dalykas, kurio jis trokšta, yra išgelbėti Petrą. Išgelbėti iš pavojaus likti užsisklendusiam savo nuodėmėje, nuolatos nusiminus graužtis dėl savo ribotumo; išgelbėti iš pavojaus išsižadėti dėl savo ribotumo visko, ką gera išgyveno drauge su Jėzumi. Jėzus trokšta išgelbėti jį iš užsisklendimo ir izoliacijos. Išgelbėti iš destruktivaus laikymo save auka ar, priešingai, nuopuolio į „man viskas vienodai“, kai bet koks išpareigojimas paskęsta žalingiausiameliatyvizme. Trokšta išlaisvinti jį iš išivaizdavimo, jog bet kuris, kas jam prieštarauja, yra priešas, ir nenoro giedrai priimti prieštaravimus ar kritiką. Trokšta išlaisvinti iš liūdnumo ir pirmiausia nepasitenkinimo. Savo klausimu Jėzus kviečia Petrą įsiklausyti į savo širdį ir mokyti išžvalgumo. Mat „Dievas negina tiesos meilės sąskaita, o meilės – tiesos sąskaita, ir nesiekia pusiausvyros abiejų sąskaita. Būtinai išžvalgumas. Jėzus trokšta išvengti, kad Petras taptų tiesą sakančiu griovėju ar meiliumelagiu, ar tiesiog netikrumo sukaustytu žmogumi“ (2), kaip tokiose situacijose gali nutikti.

Jėzus klausia Petro, ar tas myli, ir klausinėja tol, kol Petras realistiškai atsako: „Viešpatie, tu viską žinai. Tu žinai, kad tave myliu“ (*Jn 21, 17*). Tada Jėzus patvirtina jo užduotį. Taip jis jį galutinai padaro savo apaštalu.

Kas sustiprina Petrą kaip apaštalą? Kas palaiko mus kaip apaštalus? Vienintelis dalykas: tai, kad mūsų buvo pasigailėta (plg. *1 Tim 1, 12–16*). Su mumis elgtasi gailėtingai. „Nepaisydamas mūsų nuodėmių, ribotumo, varganumo, nepaisydamas mūsų gausių nuopuolių, Jėzus pažvelgė į mus, prisiartinio, padavė mums ranką ir pasigailėjo. Kiekvienas iš mūsų gali prisiminti gausybę kartų, kai Viešpats į mus pažvelgė, prisiartinio ir pasigailėjo“ (3). Ir jus kviečiu tai daryti. Nesame čia dėl to, kad esame geresni už kitus. Nesame superdidvyriai, iš aukštybių pasilenkiantys susitikti su „mirtingaisiais“. Veikiausiai esame išsiųsti kaip vyrai ir moterys, suvokiantys, kad jiems atleista. Ir šitai yra mūsų džiaugsmo šaltinis. Esame pašvęsti kaip tie, kurių pavyzdys yra sužeistas,

numiręs ir prisikėlęs Jėzus. Pašvęstasis – kai sakau „pašvęstasis“, galvoje turiu visus čia esančius, – yra tas ir ta, kurie savo žaizdas laiko prisikėlimo ženklais; kurie pasaulio žaizdose regi prisikėlimo jėgą; kurie, kaip Jėzus, savo broliams ir seserims nepriekaištauja ir jų nesmerkia.

Jėzus Kristus pasirodo su savo žaizdomis; būtent jos paskatina Tomą išpažinti tikėjimą. Esame kviečiami neignoruoti ir neslėpti savo žaizdų. Žaizdota Bažnyčia geba suvokti šiandienio pasaulio žaizdas, persiimti, rūpintis jomis ir mėginti jas užgydyti. Žaizdota Bažnyčia nesibruka į centrą, nemano esanti tobula, tačiau į vidurį stato tą, kuris tas žaizdas gali išgydyti ir kurio vardas – Jėzus Kristus.

Suvokimas, jog tokių žaizdų turima, išlaisvina; taip, išlaisvina iš kliovimosi vien savimi, iš įsivaizdavimo, kad esame pranašesni. Išlaisvina iš to, kas yra „prometėjiška neopelagijonybė, kai galiausiai pasitikima tik savo paties jėgomis ir jaučiamasi pranašesniams už kitus, nes laikomasi tam tikrų normų arba nepajudinamos ištikimybės tam tikram praeičiai būdingam katalikiškam stiliui“ (4).

Jėzuje mūsų žaizdos yra prisikėlusios. Jos daro mus solidarius, padeda nugriauti elitizmo nuostatoje įkalinančias sienas ir skatina tiesti tiltus bei susitikti su visais, ištroškusiems tos pačios gailestingosios meilės, kurią pasiūlyti gali tik Kristus. „Kaip dažnai išmąstome smulkmeniškus ir gerai sudarytus ekspansionistinius apaštalavimo planus, visai kaip nugalėti generolai! Taip paneigiame savąją Bažnyčios istoriją, šlovingą aukomis, viltimi, kasdiene kova, tarnavimui atiduotu gyvenimu, nuolatiniu varginančiu darbu ir *mūsų veido prakaitu*“ (5). Su tam tikru nerimu regiu, kad kai kurios bendruomenės gyvena labiau rūpindamosi savo įvaizdžiu, užimama erdve, išore ir reklama, nei pastangomis prisiliesti prie mūsų tikinčiųjų kančios kupinos tikrovės.

Koks taiklus čia yra vieno Čilės šventojo išpėjimas: „Tad visi tie vienodumo dėlei primesti metodai pasirodys klaidingi; visi, kuriais dedamasi, jog orientuojamasi į Dievą, tačiau iš tikrųjų mūsų broliai užmirštami; visi, kurie skatina užmerkti akis visatai, užuot mokę atverti jas ir visa kelti į visko Kūrėją; visi, kurie daro mus savanaudžius ir užsklendžia mumyse pačiuose“ (6).

Dievo tauta nei laukia, nei jai reikia superdidvyrių. Ji laukia ganytojų, pašvęstųjų vyrų ir moterų, mokančių atjausti, ištiesti ranką, pabūti su nupuolusiais ir, kaip Jėzus, padėti jiems ištrūkti iš sielą nuodijančios nusiminimo graužaties.

3. *Persimainęs Petras ir persimainiusi bendruomenė*

Jėzus kviečia Petrą įstengti pamatyti, ir tada Petro gyvenimo įvykiai įgyja svarbos, kaip antai pranašiškas kojų mazgojimas. Petras, priešinęsis, kad jam būtų mazgojamos kojos, pradeda suvokti, jog tikroji didybė kyla iš buvimo mažam ir tarnaujančiam (7).

Kokia puiki mūsų Viešpaties pedagogika! Pranašiškas Jėzaus veiksmas rodo į pranašišką Bažnyčią, kuri, nusimazgojusi savo nuodėmę, nebijo eiti tarnauti sužeistai žmonijai.

Petras savo kūnu patyrė ne tik nuodėmės, bet ir savo ribotumo bei silpnumo žaizdą. Tačiau iš Jėzaus jis suprato, kad jo žaizdos gali būti prisikėlimo kelias. Pažinti nusiminusį Petrą ir persimainiusį Petrą yra kvietimas nusiminimo slegiamai Bažnyčiai virsti visiems šalia mūsų nusiminusiems tarnaujančia Bažnyčia. Bažnyčia, gebančia savo Viešpačiui tarnauti išalkusiuose, kalinčiuose, ištroškusiuose, benamiuose, nuoguosiuose, ligoniuose... (plg. Mt 25, 35). Toks tarnavimas tapatus ne socialinei rūpybai ar paternalizmui, bet širdies atsivertimui. Problema yra ne pamaitinti vargšą, aprengti nuogą, padėti ligoniui, bet pripažinti, kad vargšas, nuogas, ligonis, kalinys, benamis turi kilnumą, įgalinantį atsisėsti prie stalo, pasijusti tarp mūsų „kaip namie“, šeimos dalimi. Tai – Dangaus Karalystės tarp mūsų ženklas. Tai – nuodėmės sužeistos, Viešpaties gailestingumą patyrusios ir pasaulimu pranašiška tapusios Bažnyčios ženklas.

Atnaujinti pranašystę reiškia atnaujinti savo įsipareigojimą nelaukti idealaus pasaulio, idealios bendruomenės, idealaus mokinio, kad būtų galima gyventi bei evangelizuoti, bet sudaryti sąlygas, jog kiekvienas nusiminęs asmuo galėtų sutikti Jėzų. Mylimos ne idealios situacijos ir idealios bendruomenės, mylimi asmenys.

Nuoširdus, skausmingas ir maldingas savo ribotumo pripažinimas toli gražu nenutolina nuo mūsų Viešpaties, bet įgalina grįžti pas Jėzų žinant, kad „jis visada gali atnaujinti mūsų gyvenimą ir bendruomenę, ir krikščioniškoji naujiena nesensta net tamsiais ir Bažnyčios silpnumo laikais. <...> Kaskart, kai mėginame grįžti prie šaltinio ir atgauti pirminį Evangelijos šviežumą, išnyra naujų būdų, kūrybinių metodų, kitokių raiškos formų, iškalbingesnių ženklų, žodžių, kupinų naujos reikšmės šiandieniam pasauliui“ (8). Kaip gera leisti Jėzui atnaujinti mūsų visų širdis!

Šio susitikimo pradžioje sakiau, kad atėjome entuziastingai, aistringai atnaujinti savo „taip“. Atnaujinkime savo „taip“, bet realistinį, palaikomą žvilgsnio į Jėzų. Grįžę namo, parenkite savo širdyse savotišką dvasinį

► Ganytojų žodis

testamentą pagal kardinolo Raúlio Silva Henríquezo pavyzdį. Ši graži malda prasideda taip:

„Bažnyčia, kurią myliu, yra šventa visomis dienomis... tavo, mano, šventa Bažnyčia visomis dienomis...“

...Jėzus Kristus, Evangelija, duona, Eucharistija, nuolankus Kristaus Kūnas kasdien. Vargšų veidais, vyrų ir moterų, kurie gieda, kovoja, kenčia. Šventa Bažnyčia visomis dienomis.“

Klausiu jūsų: kokią Bažnyčią mylite? Ar mylite tą sužeistą Bažnyčią, kuriai gyvybę teikia Jėzaus žaizdos?

Dėkoju už šį susitikimą. Dėkoju už galimybę drauge su jumis atnaujinti „taip“. Karmelio Mergelė teapsiaučia jus savo apsiaustu. Ir neužmirškite melstis už mane. Dėkoju.

Nuorodos

(1) Jorge M. Bergolio. *Las cartas de la tribulación*, 9. Ed. Diego de Torres, Buenos Aires 1987.

(2) Plg. ten pat.

(3) Vaizdo žinia CELAM Gailestingumo ypatingojo jubilėjaus Amerikos žemyne proga (2016 08 27).

(4) Apašt. parag. *Evangelii gaudium*, 94.

(5) Ten pat, 96.

(6) Šv. Albertas Hurtadas. *Kreipimasis į Katalikų akcijos jaunuosius* (1943).

(7) „Jei kas trokšta būti pirmas, tebūnie paskutinis ir visų tarnas!“ (*Mk* 9, 35).

(8) *Evangelii gaudium*, 11.

Vyskupas Jonas Ivanauskas

Pamokslas perduodant pal. Teofiliaus relikvijas Naujųjų laikų kankinių šventovei

Romos Šv. Baltramiejaus bazilika
2018 m. vasario 6 d.

Brangus monsinjore Angelo Romano, Šv. Baltramiejaus bazilikos Rektoriau, Brangūs broliai vyskupai ir kunigai, Brangus Zdislaw Kijas OFM conv. – bylos relatoriau ir garbingi Šventųjų skelbimo kongregacijos bendradarbiai, Brangus lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos rektoriau ir bendruomenės nariai, Pašvęstojo gyvenimo nariai, Lietuvos Respublikos ambasadoriai (prie Šventojo Sosto ir Italijos Respublikos), Lietuvių bendruomenės Italijoje nariai, Brangūs piligrimai iš Lietuvos, brangūs broliai ir seserys!

Pirmiausia norėčiau padėkoti monsinjorui Angelo Romano, Šv. Baltramiejaus bazilikos rektoriui, už suteiktą galimybę švęsti Eucharistiją šioje bazilikoje, kuri yra 20-ojo ir 21-ojo amžiaus tikėjimo kankinių šventovė, ir įteikti palaimintojo Teofiliaus Matulionio relikvijas. Tai šventovė mūsų brolių ir sesių, kurie įvairiose pasaulio kraštuose liudijo tikėjimą Kristumi ir ištikimybę Bažnyčiai.

Sekdami pirmųjų amžių kankinių pavyzdžiu, jie atidavė savo gyvenimą už brolius, ištvermingai, ištikimai ir tvirtai sekdami Kristų.

Romos miestas – tai tikėjimo kankinių miestas. Didysis cirkas, katakombos, senosios bazilikos ir kitos vietos yra krikščionių kankinystės liudytojai. Kankinystė visada aktuali Bažnyčiai. Tai Evangelijos liudijimas šiandiniame gyvenime. Taip pat ir šiandien daug mūsų brolių ir sesių kenčia dėl tikėjimo Kristumi, yra persekiojami ir žudomi. Kartais tas persekiojimas atrodo nematomas: norima sugriauti tikėjimą, krikščioniškas ir žmogiškas vertybes, ištrinti Dievo veidą žmoguje...

Bažnyčia Lietuvoje turi ilgą sovietinių laikų tikėjimo persekiojimo kankinių istoriją. Vienas iš iškiliausių tikėjimo gynėjų yra Teofilius Matulionis, vyskupas ir kankinys. Apaštališkajame laiške popiežius Pranciškus palaimintąjį Teofilijų apibūdina kaip „ganytoją pagal Jėzaus Širdį, didvyrišką Evangelijos liudytoją, drąsų Bažnyčios ir žmogaus orumo gynėją“.

Su dideliu džiaugsmu šventėme jo paskelbimą palaimintuoju praėjusiais metais, birželio 25 d., Vilniuje. Dar kartą norėčiau padėkoti Jo Eminencijai kardinolui Angelo Amato, Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektui, Šventojo Tėvo atstovui beatifikacijos iškilmėje.

Romos miestas buvo labai brangus palaimintajam Teofiliumi. Roma jam turėjo gilią prasmę. Roma buvo ištikimybės Bažnyčiai simbolis. Teofilius lankėsi Romoje du kartus ir jį privačioje audiencijoje priėmė popiežius Pijus XI 1934 m. ir 1936 m. Popiežius Pijus XI norėjo išgirsti apie Rusijoje persekiojamos Bažnyčios padėtį. Teofilius Matulionis buvo daugelio persekiojimų ir kankinystės liudytojas. Buvo persekiojama Katalikų, Ortodoksų Bažnyčia, taip pat ir kiti krikščionys. Iš

Teofiliaus susitikimo su popiežiumi Pijumi XI yra išlikę keletas jaudinančių liudijimų.

1934 m. kovo 24 d. vyskupas Teofilius Matulionis dalyvavo privačioje popiežiaus Pijaus XI audiencijoje. Kai kurie tekstai, kurie remiasi tėvo Juozo Gusto OSB, lydėjusio Matulionį Romoje, pasakojimais, aprašo išskirtinį įvykį, nutikusį šio susitikimo metu. Kai vyskupas Teofilius audiencijos pradžioje atsiklaupė pabučiuoti popiežiui žiedą, Šventasis Tėvas pasakė: „Tai aš turiu atsiklaupiti prieš Jus.“ Remiantis liudytojų pasakojimais, prieš priimdamas popiežiaus palaiminimą, vyskupas Teofilius drebančiomis rankomis palaimino Jo Šventenybę.

Po privačios audiencijos įvyko lietuvių maldininkų susitikimas su popiežiumi Pijumi XI, kuris kreipėsi itališkai maždaug šiais žodžiais: „Džiaugiamės matydami tokį gražų lietuvių būrelį, atvykusį Romon pelenyti jubiliejaus atleidus bei dalyvauti Velykų dieną palaimintojo kunigo Jono Bosko kanonizacijoje. Sakėme, džiaugiamės jumis, nes Lietuvą prisimename, ją iš arti pažįstame, nes juk Mes ten esame buvę. Gal dar atsiras ir kitas Popiežius, kuris bus Lietuvoje, bet iki šiol Mes vieni tenai tebuvome. Mūsų džiaugsmas didėja, kai pamąstome, kad šis jau nebe pirmas lietuvių būrelis šiais Švenčiausiais metais pas Krikščionijos tėvą. Mūsų džiaugsmas dar labiau auga matant čia pat Jo Ekscelenciją vyskupą Teofilijų Matulionį, kuriame Mes matome ne tik žydinčio tikėjimo ir religijos žmogų, bet ir tikrą tikėjimo išpažinėją, kankinį.“

1934 m. balandžio 1 d. vyskupas Teofilius Matulionis dalyvavo kunigo Jono Bosko kanonizacijoje. Po savaitės išvyko į Turiną ir kartu su kitais kardinolais bei vyskupais dalyvavo pontifikalinėse, padėkos už kunigo Jono Bosko kanonizaciją Mišiose.

Šiandien vyskupas Teofilius vėl sugrįžta į Romą. 2017 m. birželio 25-ąją, Teofiliaus beatifikacijos dieną, popiežius Pranciškus po *Viešpaties angelo* maldos sakė: „Šiandien Vilniuje, Lietuvoje, bus paskelbtas Palaimintuoju vyskupas Teofilius Matulionis, kuris 1962 m. būdamas beveik devyniasdešimt metų amžiaus buvo nužudytas iš neapykantos tikėjimui. Garbė Dievui už šio drąsaus tikėjimo ir žmogaus orumo gynėjo liudijimą. Plojimai pasveikinkime jį ir visą lietuvių tautą!“

Palaimintojo Teofiliaus relikvijos pasilieka čia, kartu su daugeliu kitų kankinių, kurie mums yra prisikėlusio Jėzaus pergales liudytojai. Jie taip pat yra vilties ir meilės, autentiško ir gyvo tikėjimo liudytojai. Melskimės, jog Viešpats suteiktų mums dvasios tvirtumo, kad sekdami garbingu kankinių pavyzdžiu Dievo klausytume labiau nei žmonių ir drąsiai išpažintume tikėjimą. Amen.

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Homilija šv. Mišiose Trakuose

2018 m. vasario 11 d.

Brangūs broliai ir seserys Kristuje,

Šiandienos Evangelijoje regime raupsuotąjį, kuris serga baisia liga. Ši liga ne tik pūdo jo kūną, bet ir išstumia jį iš visuomenės. Argi nėra ir šiandien daug ligų, kurios išstumia žmogų iš visuomenės? Pavyzdžiui, priklausomybės liga. Pas Jėzų atėjęs raupsuotasis atsiklaupęs maldavo: „Jeigu nori, gali mane padaryti švarų“ (plg. Mk 1, 40). Koks Jėzaus atsakymas? „Noriu. Būk švarus.“

Šis Jėzaus atsakymas, šis „noriu“ atskleidžia mums Dievo Širdies gelmę. Ant Kryžiaus Jėzus taria „Trokštu“. Jo mirtis ant Kryžiaus yra žodžių: „Noriu, būk švarus“ galutinis išsipildymas, skirtas jau ne vienam raupsuotajam, o kiekvienam žmogui, paliestam nuodėmės. Prisiimdamas nuodėmės pasekmes, tai yra mirtį, Dievo Sūnus grąžina mums galimybę įžengti į tikrovę be nuodėmės, be mirties ir be kančios. Jis grąžina mums amžinąjį gyvenimą, atveria į jį duris.

Kas stovi prie šių durų, prie Kristaus Kryžiaus? Čia stovi Marija. Ji drąsina kiekvieną iš mūsų atsižadėti nuodėmės, neprarasti vilties ir įžengti į amžinąjį gyvenimą. Būtent šią dieną, kai paaukojame Lietuvą Marijai, pasaulyje minima Ligonų diena. Popiežius Pranciškus šių metų Pasaulinės ligonių dienos temai parinko žodžius, kuriuos iškeltas ant kryžiaus Jėzus skiria savo motinai Marijai ir Jonui: „Štai tavo sūnus <...> Štai tavo motina! Ir nuo tos valandos mokinys pasiėmė ją pas save“ (Jn 19, 26–27).

Popiežius Pranciškus ragina mus pastebėti, kad kančia, kuri perveria Marijos sielą po kryžiumi, jos neparyžiuoja, tačiau priešingai – šią tamsiausią valandą prasideda jos naujas atsidavimo kelias.

Apmąstyti kryžiaus slėpinį – tai suprasti, kad tamsiausią valandą mes galime sutikti Mariją. Ligos ar priklausomybių tamsa, skurdo ar savijudybių tamsa, iširusių šeimų ar vienatvės tamsa – kartais gali atrodyti, kad tamsa ima viršų, ir nebežinome, kaip ją įveikti. Vaikas, kuris bijo tamsos, vakare, išjungus šviesą, guli lovoje ir vis labiau ima jausti jos siaubą. Bet vos tik mama įeina ir paima jį už rankos, – visas siaubas pranyksta.

Marija yra mūsų Motina, kuri gyvena su mumis tamsiausią valandą. Pasaulyje bus tamsos tol, kol šis pasaulis praeis ir regėsime naują dangų ir naują žemę

(plg. *Apr* 21, 1), tačiau, jei gyvensime su Marija, galėsime išverti šią paskutinę tamsos valandą be baimės.

Tiesiog nuostabu, kiek daug šventųjų – nuo popiežių iki kaimo klebonų, nuo karalių iki paprastų piemenų, – kiek daug šventųjų atrado Mariją kaip savo motiną ir savo kelią pas Dievą. Dėl jos laužė ietis teologai, jai rašė himnus poetai, jai statė katedras valdovai, jai ieškojo vardų dvasininkai, tačiau nuo ko viskas prasidėjo? Viskas prasidėjo nuo to, kad ją, Mariją, pamilo Dievas ir pasirinko būti savo Sūnaus Motina. Ir mes – mes negalime jos nemylėti, nes pati Dievo Dvasia mumyse ragina mylėti Mariją ir pasirinkti ją savo Motina, mūsų Motina.

Tą šiandien ir padarysime čia, priešais Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveikslą: pasirinksime Mariją būti mūsų Motina ir mūsų Valdove. Kartu su visa lietuvių tauta šioje šalyje ir pasaulyje, su visais Lietuvos žmonėmis, mes pašvęsime savo šalį, visą jos dabartį ir ateitį, Marijai. Šiuo veiksmu mes pakartosime tai, ką jau yra padariusios ankstesnės Lietuvos kartos, kai sunkiausiu metu jos kreipėsi į Mariją, prašydamos pagalbos, ir buvo išgirstos. Prieš tris šimtus metų popiežiaus karūnomis vainikuotas Švenčiausiosios Mergelės Marijos paveikslas Trakuose yra vadinamas Lietuvos Globėjos vardu, nes nuo seno čia meldėsi Lietuvos valdovai, valstybės vyrai, gynėjai ir paprasti žmonės, prašydami Marijos globoti mūsų šalį.

Kai netrukus atliksime Lietuvos paaukojimą Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai, mūsų malda lydės šventasis Kazimieras, didis Marijos mylėtojas; ir palaimintasis Jurgis Matulaitis, visą savo gyvenimą atidavęs Marijos Nekaltosios Širdies meilei; ir palaimintasis Teofilus Matulionis, kurį regime su lagerio rožiniu iš duonos trupinių; ir Dievo tarnaitė Adelė Dirsytė, kurios šauksmas „Marija, gelbėk mus“ pasklido po Sibirą ir visą pasaulį. Kartu bus ir nesuskaitoma daugybė tylių Lietuvos šventųjų, kurių kasdienybė buvo pripildyta nuolankaus ir paprasto pamaldumo Marijai.

Aš noriu atkreipti dėmesį į šį kasdienį ir labai ištikimą pamaldumą Marijai, kuriuo mūsų šalies žmonės pasižymėjo nuo seno. Kasdienės rožinio maldos šeimoje nepertraukdavo nei karas, nei maras, nei badas. Žmonėms ši paprasta malda buvo tarsi jų duona. Ši malda jungė ir išlaikė šeimas drauge labai sunkiais laikais. Ir pati skurdžiausia kaimo žmonių troba tarpukario Lietuvoje turėjo Švenčiausiosios Jėzaus Širdies ir Nekaltosios Marijos Širdies paveikslus. Ši šalis tokia ir buvo – dviejų Širdžių, Jėzaus ir Marijos, šalis.

Paaukojame Lietuvą Marijai mūsų Valstybės atkūrimo šimtmečio išvakarėse, melddami, kad visa Lietuva gy-

ventų laisvėje. Kad tai iš tiesų įvyktų, Marija, Lietuvos Globėja, turi apsigyventi mūsų šeimose. Aš kviečiu ir drašinu kiekvieną Lietuvos šeimą melstis drauge namie. Melstis reikia ne tik bažnyčiose. Mūsų namai taip pat turi būti tarsi bažnyčios, tai yra vieta, kur gyvena Dievas. Jei paaukosime Marijai Lietuvą, tačiau neįsileisime Jos į savo namus – kas Jai liks? Marijai, Dangaus ir Žemės Karalienei, ir taip viskas priklauso, tačiau Ji neperžengia namų slenksčio, jei nėra į tuos namus pakviesta.

Todėl šiandien aš kreipiuosi į Lietuvos šeimas, prašydamas atverti namų duris Marijai ir priimti ją į savo šeimą per kasdienę malda. Nes atverdami Jai savo namų ir širdžių duris, atveriamė jas artimai bendrystei su Jos Sūnumi. Ji ne tik ramintoja sunkumuose, bet ir mūsų širdžių kelrodė žvaigždė, vedanti mus pas savo Sūnų.

Tikiu, kad šiandien esame užtariami visų mūsų tautos šventųjų ir ypatingu būdu laiminami šventojo Jono Pauliaus II, didžio lenkų tautos sūnaus, kuris prieš dvidešimt penkerius metus lankėsi Lietuvoje ir tada pavedė mūsų šalies ateitį į Marijos rankas. Mūsų pasiaukojimo Marijai aktą taip pat laimina popiežius Pranciškus, su kuriuo kalbėjau šį penktadienį ir perdaviau mūsų tautos troškimą atsiduoti į Marijos rankas.

Brangūs broliai ir seserys, ženkime į naują Valstybės šimtmetį atnaujinę ryžtą visu kuo patikti Dievo Motinai, kad Jos užtariami eitume kartu pas Jos Sūnų, kuris yra mūsų gyvenimo viltis – vakar, šiandien ir per amžius (plg. *Žyd* 13, 8), – ir taip pat su pasididžiavimu nešiotume Marijos žemės vardą. Amen.

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Homilija šv. Mišiose Valstybės atkūrimo šimtmečio proga

2018 m. vasario 16 d., Vilniaus arkikatedra bazilika

Brangūs broliai ir seserys Kristuje,

šiandienos Evangelijos klausimas „Kodėl tavo mokiniai nepasninkauja?“ (*Mt* 9, 14) yra skirtas kaip tik mums. Šį pirmąjį penktadienį po Pelenų trečiadienio, įžengę į gavėnios laiką, viso pasaulio katalikai pasninkauja, paprastai susilaikydami nuo mėsiskų valgių, o Lietuvos tikintieji šiandien nuo šios pareigos yra atleisti. Tai tam, kad galėtume iš tiesų džiaugsmingai švęsti mūsų Valstybės atkūrimo šimtmetį. Bet pažvelkime giliau, kaip mus kviečia Evangelija: šiandien

mes nepasninkaujame, nes švenčiame ir dėkojame, kad Dievas yra su mumis. Ypač dėkojame už tai, kad Jis buvo su mumis sunkiausiomis mūsų valstybei valandomis, nes kitaip mes tikrai būtume pražuvę.

Palaimintasis vyskupas ir kankinys Teofilius savo laiškus iš lagerio užbaigdavo tokiu mums įprastu atsisveikinimu: „su Dievu“. Kokią gilią prasmę šis paprastas „su Dievu“ įgauna penkiolika metų lageryje praleidusio vyskupo lūpose. Vyskupas Teofilius per visus tuos lagerio metus neprarado giedrumo ir vilties. Jis nenustojo mylėti žmonių. Štai ką reiškia būti su Dievu.

Noriu papasakoti dar vieną istoriją, kuri atspindi daugelį mūsų tautos šeimų istorijų. Ją papasakojo viena jauna mergina – apie savo močiutės brolių Antaną. Jis buvo sugautas ir paimtas į frontą kovoti už Sovietų Sąjungą. Kai grįžo iš fronto, buvo išvežtas į lagerį. O kai grįžo iš lagerio, buvo su visa šeima ištremtas į Sibirą. Galiausiai jis grįžo iš Sibiro į savo vienkiemį šalia miško. Ten ir mirė, laimingas, pagaliau sugrįžęs namo. Buvo paprastas žmogus, nebuvo kankinys, nebuvo kažkuo išskirtinis. Tačiau labai mylėjo Dievą ir Lietuvą.

Šis žmogus žinojo, kad yra dalykų, kurie pranoksta jį patį. Būtent šis žinojimas jam, kaip ir palaimintajam Teofilui, padėjo giedrai žvelgti į pasaulį ir neprarasti vilties. Tokio tikėjimo buvo vedami Valstybės kūrėjai. Ne visi jie buvo katalikai, tačiau visi žinojo, kad yra gėris, pranokstantis vien asmeninį gėrį, ir nauda, pranokstanti vien asmeninę naudą. Kurti valstybę – kaip ir kurti šeimą – tai norėti gero ne tik sau, bet ir kitam, tai mąstyti apie tautą, apie visuomenę, tai siekti tikro bendrojo gėrio.

Šiandien pirmajame skaitinyje girdime, kaip Dievas ragina pranašą: *Šauk visa gerkle, neperstok!* (plg. Iz 58, 1). Ką gi turi šaukti pranašas? Jis turi priminti Dievo tautai, kad nėra vienas, prašantis sau asmeninės gerovės, nebus išklaudytas, jei užmerks akis prieš šalia esančio žmogaus išnaudojimą, skurdą ar nelaimę. Dievas moko savo tautą, kad laikini laimėjimai ir džiaugsmas gali tapti kartūs, jei siekiama tik asmeninio džiaugsmo ir neatsižvelgiama į artimą.

Kai kurios Amerikos indėnų gentys tikėjo, kad sprendimus reikia priimti mąstant apie septynias kartas, kurios gyvens po mūsų. Krikščionys tiki, kad sprendimus reikia priimti mąstant apie tai, kad tu pats esi amžinas ir gyveni Dievo akivaizdoje.

Taip ir valstybę kurti gali tik tas, kuris geba gyventi matydamas ilgesnę laiko perspektyvą negu jo asmeninė istorija, – ar tai būtų tos septynios kartos po mūsų, ar amžinybė Dievo akivaizdoje. Valstybės kūrėjai prieš

šimtą metų galvojo apie ateisiančias kartas – mes buvome jų mintyje. Tą patį mąstė partizanai. Jų dienoraščiai liudija, kad jie suvokė greičiausiai nesulauksią laisvos Lietuvos, tačiau tikėjo, kad jų auka bus prasminga, nes išlaikys tautoje gyvą laisvės troškimą. Monsinjoras Alfonsas Svarinskas, praleidęs lageriuose dvidešimt dvejus metus, juokaudavo: „Jei nesėsi, tai ir nepjausi. Jei sėsi, gali irgi nepjaut, bet gali ir pasisekti. Yra daugiau vilties negu nesėjant. Sėdami nemanėme, kad išgyvensim ir kad gali greitai būti iškovota laisvė, bet sėjom, nes gal kiti gyvens ir jos sulauks.“

Šiandien mes stovime ant didvyrių žemės, turime garbingą palikimą. Tie didvyriai yra ir didingos istorinės figūros, ir paprasti žmonės, kurių kasdienė auka leidžia mums šiandien džiaugtis laisve. Mes esame laisvės paveldėtojai. Kaip mes žvelgiame į ateitį?

Praėjusių sekmadienį Trakuose pasiaukojome Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai meldami, kad visa Lietuva gyventų laisvėje. Iš tiesų laisvas žmogus yra tas, kuris myli gėrį ir jo siekia. Laisvas žmogus moka skirti gėrį nuo blogio, teisingumą nuo neteisybės ir tiesą nuo melo. Laisvai valstybei kurti reikia laisvos širdies žmonių.

Širdis yra ta vieta, kur žmogus sutinka Dievą, savo Kūrėją. Tai vieta, kur Dievas pašaukia žmogų ir patiki jam kilnų darbą. Vienas iš tokių darbų yra valstybės kūrimas. Valstybė yra bendrasis gėris, tačiau ji kyla iš asmeninės atsakomybės. Mes, katalikai, esame atsakingi Dievui už savo valstybę: už jos įstatymus, už socialinę tvarką, už tai, kaip bus auklėjami mūsų vaikai, už tai, kokios bus mūsų šeimos, už silpnuosius ir vargstančius – mes esame atsakingi Dievui.

Kokią Lietuvą Dievas nori matyti ateinančiame šimtmetyje? Tarpusavio meilės visuomenę, tokią tautą, apie kurią sakytų: „Žiūrėkite, kaip jie myli vieni kitus.“ Tautą, laisvą garbinti savo Kūrėją ir rūpintis bendruoju gėriu, rūpintis ateities kartomis.

Dievas pirmajame skaitinyje kalba mažai tautai, kurią pasirinko nešti pasauliui šviesą. Jis renkasi ne pagal dydį, bet pagal tautos sugebėjimą atsiliepti į Dievo kvietimą būti tikrai laisvais žmonėmis ir laisva tauta. Mylėdami laisvę, rūpinkimės, kad ir kitos tautos galėtų gyventi laisvėje. Konkretus žingsnis šia linkme – tai atsiliepti į popiežiaus Pranciškaus kvietimą kitą penktadienį melstis ir pasninkauti už taiką pasaulyje, ypač Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Pietų Sudane.

Mes esame laisvi žmonės. Lietuvių tauta turi savo valstybę ir gali pati save valdyti. Žinome, kokia trapi yra ši laisvė, o kad ją išlaikytum, reikia būti jos vertam.

Tačiau giliausia laisvė yra Dievo vaikų laisvė. Tai laisvė at mesti nuodėmę ir rinktis gėrį. Šios laisvės niekas ir niekada negali iš mūsų atimti, jos galima tik savanoriškai atsisakyti. Tačiau, jei mes patys šios laisvės neišsižadėsime, aš esu tikras, kad niekas „negalės mūsų

atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje“ (plg. Rom 8, 38–39). Jis yra mūsų viltis. Jis yra mūsų širdžių laisvės garantas. Jam, per Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, rankas pavedame mūsų širdžių ir mūsų Tėvynės laisvę. Amen.

Vyskupų kreipimasis artėjant Lietuvos paaukojimui Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai

2018 m. sausio 31 d.

Šių metų vasario 11 d. 12 val. Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilikoje Lietuvos vyskupai aukos iškilmingas šv. Mišias, kurių metu Lietuva bus paaukota Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai. Kokia šio veiksmo prasmė?

Lietuvos paaukojimas Švč. Mergelei Marijai – tai tikėjimo veiksmas, kuriuo:

– išreiškiame pasitikėjimą Marija, kurią Jėzus mums patikėjo kaip Motiną nuo kryžiaus sakydamas šv. Jonui: „Štai tavo Motina!“ (Jn 19, 27);

– atnaujiname tikėjimą, puoselėtą mūsų tėvų ir protėvių, kurio dėka Lietuva tapo žinoma kaip Marijos žemė, o prieš 300 metų Trakų Dievo Motinos atvaizdas karūnuotas popiežiaus pašventintomis karūnomis;

Lietuvos paaukojimas Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai

Švenčiausioji Mergele Marija, Tu dėl gailestingojo Dievo troškimo išgelbėti žmogų sutikai būti nuolankia Viešpaties tarnaitė ir buvai prie savo Sūnaus, kai Jis už mus aukojosi gyvybę kaip tobulo klusnumo auką savo Tėvui.

Įkvėpti Tavo pavyzdžio, o Malonėmis apdovanotoji, vienydamiesi su Tavo motinišku troškimu užtarti kiekvieną, kas šaukiasi Tavo pagalbos, Tavo Nekaltajai Širdžiai aukojame šių dienų Lietuvą.

Pavedame Tavo globai vaikus, meldami, kad jie užaugtų tikinčiais ir dorais ateities Lietuvos kūrėjais.

Pavedame jaunimą, kad uoliai ieškotų tiesos ir neprištigtų ryžto tinkamai atsiliepti į savo pašaukimą.

Pavedame sutuoktinius, kad Lietuvos šeimos taptų tvirtos ir ištikimos meilės bendruomenėmis bei darnios visuomenės pagrindu.

– artėjant Vasario 16-ajai, kai švęsime Lietuvos valstybės atkūrimo 100 metų jubiliejų, Marijos globai patikime Lietuvos dabartį ir ateitį, su dėkingumu atmindami visus, kurių dėka ją turime.

Vasario 11-ąją kviečiame visus nuoširdžiai jungtis į šį bendrą tikėjimo aktą, gausiai susibūriant Trakuose, taip pat kiekvienoje Lietuvos parapijoje, ir kartu su savo kunigais šv. Mišių metu, prieš tikėjimo išpažinimą, vienu balsu ištariant Lietuvos paaukojimo Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai žodžius.

Negalinčius atvykti į Trakus ar į savo bažnyčią kviečiame jungtis į šį tikėjimo veiksma LRT televizijos ar Marijos radijo tiesioginių transliacijų iš Trakų bazilikos metu.

Lietuvos paaukojimo Mergelei Marijai maldą šiais jubiliejiniais Trakų Dievo Motinos metais dažnai kalbėkime parapijose, bendruomenėse, šeimose ar asmeniškai.

Švč. Mergelė Marija tegloboja Lietuvą ir kasdien tekreipia mūsų žvilgsnį į savo Sūnų, kviesdama įsiklausyti į Jo žodį ir Juo sekti. Juk Kristus Jėzus – mūsų viltis! (1 Tim 1, 1).

Lietuvos vyskupai

Pavedame sąžiningai dirbančių žmonių triūsą, meldami, kad darbas ne tik didintų gerovę, bet ir vestų į šventumą bei leistų būti ištikimais Gerosios Dievo naujienos nešėjais.

Pavedame kenčiančių, ligonių ir senelių kantrybę, kad ji mus skatintų gailestingumo darbams ir nesa- vanaudiškai pagalbai.

Pavedame mūsų žmonių troškimą kurti krikščioniškomis vertybėmis grindžiamą visuomenę, kad visa Lietuva gyventų laisvėje.

Marija, Tu iš kunigaikščių miesto Trakų nuo seno meilिंगai globoji Lietuvos žmones. Padėk mums gyventi taip, kaip trokšta Nekaltoji Tavo Širdis, ir savo darbais teikti garbę Dievui, kuris gyvena ir viešpatauja per amžius. Amen.

ŽMOGAUS NEIŠTIKIMYBĖS IR DIEVO GAILESTINGUMO SUSITIKIMAS

IV gavėnios sekmadienis (B)

2 *Krn* 36, 14–16. 19–23; *Ef* 2, 4–10; *Jn* 3, 14–21

Žmogus labai nori, kad kiti išliktų ištikimi, bet pats taip dažnai savo ištikimybę ir duotus pažadus pamina. Lengvai sulaužoma ne tik šeimos ištikimybė, bet ir nusigręžiama nuo paties Dievo į stabus, pasikliaujama savo jėgomis. Bet kokios neištikimybės pasekmės būna labai skaudžios, nes nukrypstama į melą, apgaulę, egoizmą ir puikybę. Neištikimybė visada veda į atsitraukimą nuo artimo ir nuo paties Dievo, įklampina į kitas nuodėmes, kurios neša kančią ir praradimus. Nuodėmė niekada neatneša tvaraus džiaugsmo ir pilnatvės, nes nutolstama nuo tiesos ir pagarbos kelio, o toks pasirinkimas atitraukia nuo tikrojo žmogaus pašaukimo – panašėjimo į patį Dievą.

Antroji Kronikų knyga primena, kur išrinktąją tautą nuvedė neištikimybės kelio pasirinkimas. Klestinti tauta patyrė didžiulę griūtį. Tvirtos Jeruzalės sugriovimas ir didingos šventyklos išniekinimas bei žemės praradimas žmones išvarius į tremtį reiškia visa ko praradimą, visišką apnuoginimą. Kodėl Dievas tai leidžia? Kodėl Dievas atidavė savo vienatinį Sūnų, kad jis būtų iškeltas ant kryžiaus medžio? Ar nėra kito būdo sustabdyti blogį?

Kaip rašo apaštalas Paulius (*Ef* 2, 4), Dievas apstus gailestingumo, pilnas didžios meilės žmonijai. Tad jis negali norėti žiaurios mirties savo vienatiniam Sūnui. Dievas siuntė savo Sūnų į šią žemę skelbti meilės, kurios įgyvendinimas atvestų į Amžinąją karalystę. Galimas dvejobas žmogaus atsakas. Pirmasis – atsiliepti ir bendradarbiauti, išlaikyti ištikimybę Dievui bet kokiomis aplinkybėmis. Antrasis kelias – maištauti, atmesti Dievo iniciatyvą. Klusnumo kelią pasirinko pats Jėzus ir tie, kurie atsiliepė į tokį Dievo užmojų. O pasirinkę maištą, nepitarimą, savo puikybę, išmanymą – kryžiuojame mums parodytą Dievo meilę. Žmogus padarė kryžių ir ant jo nužudė ne tik nusikaltėlius, bet ir tą, kuris neturėjo jokios nuodėmės. Žmogaus atsakas į Dievo gerumą – didžiausias paniekinimas ant kryžiaus. Dievo atsakas į žmonių atmesto Jėzaus ištikimybę – prikėlimas iš numirusių. Dievo meilė tikrai galinga ir didelė, ne tik nepaiso žmogaus neištikimybės, bet ir visą blogį panaudoja geram. Todėl Dievas ir leidžia skaudiems dalykams įvykti, kančiai parodyti mūsų trapumą, kad pažadintų nepraeinančios pilnatvės ilgesį.

Viešpats trokšta, kad kiekvienas žmogus laimėtų amžinąjį gyvenimą. Nes ten, pasak apaštalo Pauliaus, paruoštas gerumo lobis. Raktas į šį lobyną, dieviškojo gyvenimo gausumą, kur visiškai nieko netrūks – tai tikėjimas Jėzumi Kristumi. Tikėti – tai pripažinti savo paties bejėgiškumą ir remtis man ant kryžiaus medžio parodyta meile. Kodėl ant kryžiaus? Todėl, kad čia prikalta ne tik žmonijos, bet ir mano nuodėmės, vedančios tik į mirtį. Čia bejėgiškumo pabaiga. Išrinktoji tauta kadaise klaidžiojo dykumoje, burnojo prieš Dievą, kuris išvedė iš vergovės į Pažadėtąją žemę. Keliaujantieji, geliami nuodingų gyvačių, žvelgė į Mozės iškeltą varinį žaltį, kuris priminė, kur gali nuvesti žmonijos neklusnumas ir puikybė. Akistata su nuodėmės vaisiais žadina atgailą ir atsigręžimą į gelbstintį Dievą. Nes niekas kitas iš nuodėmės purvo negali ištraukti.

Esame kviečiami tikėti į Jėzų Kristų kaip Dievo Sūnų, kuris dėl mūsų visų patyrė kančią ir mirtį, prisimė žmonijos nuodėmes, kad niekas negalėtų būti jomis kaltinamas. Su tikėjimu žvelgti į kryžių – tai prisiminti, kad mano ir kitų žmonių padarytą blogį bei visas jo pasekmes prisimė Jėzus Kristus. Tikėti – tai ne tik pasyviai pritarti Dievo asmeniui, jo veikimui pasaulio istorijoje, bet ir asmeniškai pritarti, atsiliepti darant kasdienius pasirinkimus, bendraujant su kitais žmonėmis. Taip paliudijama ne tik nukryžiuotoji ištikimoji meilė, bet ir prisikėlusio Viešpaties galybė, kuri nepaliauja liejusi savo Dvasios į žmonių širdis. Ne veltui skaitinyje iš Laiško efeziečiams minimi geri darbai, kuriuos Dievas iš anksto paskyrė mums atlikti (2, 10). Tai reiškia, kad mūsų pašaukimas yra savu būdu dalyvauti Dievo darbuose, daryti gera ten, kur galime, ir taip tiesti kelią jo Karalystei. Juk iš Dievo rankų išėjome – esame unikalūs ir nepakartojami kūriniai, todėl galime jam atsiliepti.

O kaip suprasti, kad esame „sutverti Kristuje Jėzuse“? Dievas kūrė žmogų savo Žodžiu. Jėzus Kristus – Įsikūnijęs Dievo Žodis. Per krikštą esame nuplukdomi ir panardinami į Jėzaus Kristaus gyvenimo įvykius, ypač į jo mirtį ir prisikėlimą. Tai atkuria mūsų pirmąją žmogišką pašaukimą būti klusniems Dievo Žodžiui. Juk labiausiai į Dievo planus ir jo valią įsiklausė Jėzus. Nuo savo krikšto dienos esame kviečiami gyventi pagal Kristaus pavyzdį. Kada tik priimame Eucharistiją, ne tik Viešpats mumyse, bet ir mes jame pasiliegame, įžengiamo į vidinį Dievo gyvenimą. „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje, ir aš jame“ (*Jn* 6, 56). Jėzus Kristus ne tik priartina, leidžia

pažinti patį Dievą, bet ir padeda atrasti mus pačius, kokie galime būti pagal jo paveikslą ir panašumą.

„Kas tiki, tas nebus pasmerktas...“ (Jn 3, 18) – tai skirta ne mūsų puikybei auginti, kad su panieka galėtume žvelgti į tuos netikinčius, tarsi žemesnius, jau nurašytus žmones. Tikėjimo dovaną turintis žmogus kviečiamas dėkoti už duotą tiesos kelią ir budėti, kad nenuklystų į nuodėmės patamsius, labiau pažinti ir iš tiesų pamilti Tą, kuris mus pašaukė. Juk išdidus, savimi pa-

tenkintas žmogus dovanas pasilaiko, išlieka įsitikinęs, kad viskas priklauso vien tik nuo jo, o ne nuo Viešpaties malonės. Netikintis žmogus bet kada gali būti užkluptas tikėjimo šviesos. Netikinčiųjų ir nutolusiųjų laukimas tegul suranda mus susirūpinusius dėl savo brolių. Mums, tikintiems, reikia prisiimti atsakomybę, kad tikėjimo šviesa pasaulyje tokia blanki, o ištikimybė Dievui tokia trapi.

Parengė kun. Saulius Bužauskas

GYVENKIME TAIP, KAD GYVENTUME...

V gavėnios sekmadienis (B)

Jer 31, 31–34; Ps 51, 3–4. 12–13. 14–15;

Žyd 5, 7–9; Jn 12, 20–33

Gavėnios meto dovana tikėjimo kelionėje tikėjimo ben Drakeleiviams – pagalba susivokiant, kas mes tokie esame. Susivokti labai nelengva. Iššūkis šių dienų visuomenėje – tapatybė. Norintiems suvokti esmę tai yra sudėtinga užduotis. Ypač sunku įvardyti savo tapatybę. Artėjant prie Prisiikėlimo rytmečio džiaugsmo patirties, esame pakviesti sustoti ir dar kartą ieškoti atsakymo į klausimą, kas mes tokie esame ir kas mums gali padėti?

Mums, kaip ir tiems graikams, būtina pamatyti Jėzų, mylintį, gydantį, maitinantį alkanus, atleidžiantį nuodėmes, išvarantį demonus, išlaisvinantį varginamuosius, už mus nešantį kryžių, mirštantį ir svarbiausia – prisikeliantį. Mums būtina jį pamatyti ir sekti juo. Kasdienybėje mokomės numirti kaip kviečio grūdas, nebijodami aukotis dėl savo ir kitų ateities. Tikintis žmogus visada žvelgia į gyvenimą ateities vizijos pagrindu – gyvenu, kad gyvenčiau, kad kiti gyventų. Matyti Jėzų, susitikti jį reiškia regėti ateitį. Šių dienų žmogus itin susirūpinęs savo gyvybe – sveikata, išore ir daugybe kitų dalykų. Dažnai rūpinimasis sveikata ir kūniškumu tampa liga. Sunkia, negydoma liga. Pasaulis brukte brukta vaistus, papildus, vitaminus, kurių reikia, tačiau dažnai žmogui nieko daugiau nesiūloma – tik būti ligoniui, besistengiančiu kažkam įtikti, patikti, tačiau tik negyventi. Kristus mums siūlo visiškai kitą alternatyvą: „Kas nekenčia savo gyvybės šiame pasaulyje, išsaugos ją amžinajam gyvenimui.“

Ką reiškia *nekęsti* savo gyvybės šiame pasaulyje? Negi turime save niekinti, menkinti, žaloti, nesigydyti? Gyvybė – Dievo dovana, gyvenimas nėra mano nuosavybė. Savo gyvenimu esame pašaukti vykdyti Dievo valią,

kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus. Senoje giesmėje giedama: „Mes kaip bitelės po žalią pievą, dirbdami darbą garbinkim Dievą“, žmogaus gyvybingumas turėtų būti nukreiptas teisinga kryptimi – nesivadovauti savanaudiškumo principu. Kviečio grūdas pašauktas supūti iš meilės, kad atidavęs gyvybės syvus galėtų užauginti ateities kartą. Anot apaštalo Pauliaus: „Viską, ką darote, darykite su meile“ (1 Kor 16, 14). Tarnavimas kitam yra iššūkis, tačiau tai nuopelninga, kai žmogus šią užduotį atlieka su meile kitam. Būtina kasdienybėje atpažinti, kad gavėnios metą išgyvename teisiame pasaulio tikrovę. Kam mes tarnaujame dirbdami savo darbus, kurdami gyvenimus, mokydami, tiesiog gyvendami? Yra pavojaus, kad galima pasitarnauti ir šio pasaulio kunigaikščiui. Pasaulis teiriamas, nes mūsų abejingumas kito skausmui, pavydas dėl kito džiaugsmo ir sėkmės, neatidumas kitam, negebėjimas būti šalia kito, kai tai būtina, kitaip sakant, meilės trūkumas, paskelbia nuosprendį. Žmonija nemoka vertinti to, ką turi, negeba dėkoti už tai, ką gauna. Evangelijoje šiandien skaitome, jog Dievas ir vėl stengiasi dėl savo kūrinų – pasigirsta Jo balsas, drąsinantis pasitikėti jo Sūnumi. Jis turi amžinojo gyvenimo žodžius ir tik jame yra mūsų išganymo viltis. Neverti esame gauti Dievo malonę, tačiau meilė nepaiso vertumo – Ji nenuilsdama myli.

Artėja Velykos ir jos bus tikras mūsų prisikėlimas tada, kai būsime Jo patraukti, perkeisti, sustiprinti. Pasaulis nėra vieta, kur rasime paguodą ir viltį. Jo Kryžius yra mums ženklas, rodantis pergalę – šiuo ženklu nugalėsi. Ant jo Jėzus buvo pakeltas nuo žemės ir traukia mus prie savęs. Apie mūsų gyvenimo išvadas išgirsime iš Dievo, ir taip svarbu, kad mūsų gyvenimas būtų patrauktas prie Jo, kuris veda mus į gyvenimą, į pergalę, į prisikėlimą.

Sunki valanda? Jis žino, kaip tu jautiesi. Išdavystė? Jis pažįsta, kas yra išdavystė. Išbandymas? Jis tau padės,

nes gerai tave supranta. Su juo gavėnioje, su juo Velykose, su juo ir kasdienybėje. Su juo nešant kryžių, su juo ir Dangaus Karalystėje. Mes pašaukti savo gyvenimu Dievui tarnauti, o Jis mums pažada, kad būsime ten, kur ir jis. Judėdami link Velykų – Prisikėlimo, atpažinkime pašaukimą tarnauti Viešpačiui, kad

būtume pagerbti Dangiškojo Tėvo. Keliaudami link Velykų, garbindami Dievą kasdienybėje ir per šventes, kasdien ugdykime troškimą pamatyti Jėzų ir sekti juo iki galo. Jis ir per likusias gavėnios dienas, ir Velykų rytą veda mus į amžinąsias Velykas. Gyvenkime taip, kad gyventume, kad ir kiti galėtų gyventi. Amen.

Parengė kan. Andriejus Sabaliauskas

VIENINTELIS MOTYVAS – MEILĖ

Viešpaties Kančios (Verbų) sekmadienis (B)
Iz 50, 4–7; Ps 22, 8–9. 17–18a. 19–20. 23–24; Fil 2, 6–11;
Mk 14, 1–15, 47

Ilga Verbų sekmadienio pasija prasideda pasakojimu apie tai, kas vyksta Betanijoje, Simono Raupsuotojo namuose, pietų ar vakarienes metu. Šią istoriją įrėmina aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų sprendimas nužudyti Jėzų ir Judo pasiryžimas Jį išduoti. Jėzui sėdint už stalo, ateina moteris ir pradaužusi indelį brangaus nardo tepalo išpila jį Jėzui ant galvos.

Galbūt neatkreiptume dėmesio į bevardę moterį, jeigu ne Jėzaus žodžiai, kad „visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama Evangelija, bus ir jos atminimui pasakojama, ką ji yra man padariusi“ (Mk 14, 9).

Situacija panaši į „našlės skatiką“, tik neradusi tokio atgarsio žmonėse ir netapusi didžiausio dosnumo metafora, kaip pastarasis. Moters laikysena tikrai panaši į suvargusios našlės, kuri į aukų skrynią įmeta viską, ką turi. Gal lengviau atiduoti viską, kai tai tėra vienas skatikas? O kai turtas gan solidus?..

Simono svečiai sutrinka, net susierzina. Keistas, piktinantis eikvojimas! Grynąjį nardą, kuris yra tinkama dovana karaliui ir kurio vertė prilygsta vienu metų uždarbiui (darbininkas uždirbdavo denarą per dieną), imti ir išpilti kaip vandenį! (Turėkime omenyje Morkaus evangelijos paslaptį: demonai žino, kas Jėzus yra, o žmonės – ne.)

Kalbos, kad tepalą buvo galima parduoti daugiau kaip už 300 denarų, o pinigus išdalyti vargšams, tėra tik išsisukinėjimas ir savo egoizmo dangstymas. Bepigu daryti gerus darbus iš svetimos kišenės. Kodėl nepaėmus

pavyzdžio iš moters, kuri neskaičiuodama atidavė brangiausia, ką turėjo? Kodėl moters kritikai negalėtų imti ir atiduoti nors pusę savo turto vargšams, kuriais dabar taip rūpinasi?

Simono Raupsuotojo namuose išpiltas nardas padalija žmones į dvi stovyklas pagal tai, kaip jie vertina Jėzų. Pati teksto kompozicija rodo didžiulį žmonių požiūrio į Jį kontrastą. Didelė stovyklų disproporcija. Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai jau nusprendę Jėzų nužudyti, Judas – išduoti, net svečiai, valgantys kartu su Jėzumi, laiko Jį nevertu tos pagarbos, to tepalo, tų 300 denarų. Daug daugiau tų, kurie Jėzaus nebrangina, kuriems Jis nieko nereikia. Ir tik viena moteris. Viena su Jėzumi. Dėl Jo ji atiduoda viską.

Gal moteris net negalėtų paaiškinti motyvų, kodėl ji taip daro. Vienintelis jos motyvas yra meilė, neracionali ir nelogiška. Meilės vedama, ji tarsi įmena Evangelijos paslaptį ir pagarbina patį Dievą.

Ši meilė nelieka be atsako. Visoje Morkaus pasijoje nerasime žmogaus, kuriam Jėzus būtų parodęs tiek švelnumo. Jis apgina moterį ir sako, kad tai, ką ji padarė, yra patepimas laidotuvėms. Po Jėzaus mirties su tepalais prie kapo atskubėjusios moterys neberas Jo kūno. Ši garbė jau atiduota tai, kuri labai pamilo.

Pateptas kaip Karalius Jėzus eis į savąją šlovę. Jam ant galvos išpildo nardo aromatas turbūt stebins ir kaltintojus, ir budelius. Galiausiai, kai visa bus atlikta ir kapas sudrebės, į kūną sugrįžtant dieviškai gyvybei, Karalius nepamirš tos, kuri vienintelė Jo skaudžioje vienetvėje Jį suprato ir labai mylėjo. Tuščiame kape mokiniai ras skarą, buvusią ant Jėzaus galvos, ne su drobulėmis paliktą, bet suvyniotą ir padėtą atskirai...

Parengė kun. M. M.

O FELIX CULPA!

Velyknaktis

Evangelijos skaitinio pabaiga keista. Šventos moterys, Kristaus mokinės, atėjusios su juo iš Galilėjos, pasaulio būti apaštalu apaštalėmis, pamatė Jėzaus kapą tuščią ir angelą, skelbiantį prisikėlimo žinią. Bet „išėjo, skubiai nubėgo ir nieko niekam nepasakė. Nes jos buvo persigandusios“. Ir viskas. Taškas! Taip baigiasi Morkaus autentiškas tekstas, kuris tikriausia mums perduoda apaštalo Petro Romoje išdėstyta katechezė. Regis, ūmai dingio *Evangelii gaudium*, dingio džiaugsmas, drąsa ir pasitikėjimas skelbti Evangeliją.

Vis dėlto Geroji Naujiena apie Kristaus prisikėlimą nuo pradžios iki pabaigos yra šių Velyknakčio pamaldų leitmotyvas. Kai buvo uždegta Velykinė žvakė, mes tarsi matėme ir pajutome širdyje prisikeliančio Kristaus šviesą. Dėkingai atsiliepdami į šlovingą *Lumen Christi* (Kristaus šviesa) kreipinį, drąsiai įžengėme į tamsią bažnyčią kaip žydų tauta, kuri su Moze perėjo Raudonąją jūrą irėjo dykuma paskui ugnies stulpą. Po to tėvas prioras Motinos Bažnyčios vardu pagiedojo *Exsultet* – linksmą Viešpaties Prisikėlimo skelbimą. Tai džiaugsmu ir meile apsvaigusios Bažnyčios giesmė.

Motina Bažnyčia čia pasirodo tarsi pirmoji kvailelė Kristuje – *folle en Christ*, beprotė Kristaus bei Tėvo išmintimi. Žvelgiant iš sausos filosofijos ar net teologijos taško, gali net atrodyti, kad kai kurie *Exsultet* giesmės žodžiai skamba tikrai kvailai. Nepaisant to, jie giliai išreiškia Bažnyčios širdies suvokiamą tiesą apie konkrečius meilės santykius tarp pasaulio Išganytojo ir žmonijos. Pakomentuokime du tokius sakinius: „Adomo nuodėmė buvo iš tikro reikalinga arba būtina“ (lotyniškai *o vere necessarium*, ir ne tik „prasminga“ kaip skaitome supaprastintame vertime); ji buvo *reikalinga*, nes Kristaus mirtis ją išdildė. Ir toliau: „O tikrai laiminga ta kaltė (*o felix culpa*), kuri sulaukė tokio didžio Atpirkėjo.“

Blaiviai mąstant, Adomo nuodėmė nebuvo būtina, ji nebuvo nulemta ar užprogramuota iš anksto. Ji nebuvo neišvengiama, jos galėjo nebūti, ir Dievas nenorėjo, kad taip atsitiktų. Taip pat negalima vienareikšmiškai sakyti, kad Adomo kaltė yra *laiminga*. Priešingai, tai pati didžiausia tragedija. Ji yra mūsų mirties ir viso pasaulio blogio vienintelė priežastis. Nuodėmė mums užtraukė amžinosios bausmės ir nelaimės riziką. Dėl jos Jėzus turėjo baisyti kentėti ir mirti, sumokėdamas didžiulę ir skausmingą kainą, kad mus atpirktų.

Jeigu žmogus nebūtų nusidėjęs, Dievas mus būtų pamazū ir ramiai, be jokio lūžio vedęs į amžinojo gyvenimo garbę. Jis tai būtų padaręs per savo Žodį, per Sūnų, tačiau be Sūnaus įsikūnijimo ir kryžiaus. Bet mes nusidėjome, todėl Tėvas, norėdamas mums parodyti savo begalinę meilę ir gailingumą, norėdamas išgelbėti mus tinkamiausiu būdu, kuris gerbtų ir saugotų mums Jo dovanotą laisvę ir orumą, nusprendė siųsti į pasaulį savo Sūnų, turėjusį paaukoti gyvybę už mus ir prisikelti.

Štai kodėl Bažnyčia, kupina žavesio ir dėkingumo, žiūrėdama į savo prisikėlusio Sužadėtinio spindintį veidą ir matydama jame neapsakomą Dievo meilės ženklą bei įrodymą, gali teisėtai sušukti: „*O felix culpa* – O, laiminga kaltė.“ Kristuje Jėzuje Dievas mums davė tikrai laimingą išeitį iš visų mūsų vargų. Norėdamas pataisyti Adomo kaltę, jis mums davė būtent tokį Išganytoją, tobulą Dievą ir tobulą žmogų, Dievą su mumis, gražiausią iš vaikų, mirties ir nuodėmės nugalėtoją, kelią, tiesą ir gyvenimą. Mes džiaugiamės, nes esame bendrystėje su juo, jis bus su mumis kiekvieną dieną iki pasaulio pabaigos; esame pašaukti gyventi su juo meilėje per amžius.

Išeidamos iš kapo šventos moterys Morkaus pasakojime dar nebuvo pasiruošusios giedoti „*Exsultet*“ ir skelbti prisikėlimo žinios. Bet čia evangelistas mums pateikia tik momentinę nuotrauką. Moterys matė tuščią kapą, girdėjo angelo pranešimą, bet dar nesutiko gyvo prisikėlusio Viešpaties. Jos išsigando ir abejojo: „Gal tai iliuzija, gal kas nors pavogė Jėzaus kūną? Vienaip ar kitaip, niekas netikės mūsų kalbomis, visi mus laikys beprotėmis, net apkaltins.“ Kitos evangelijos, kartu su Morkaus evangelijos trumpu priedu, rodo, kad moterys greit atsigavo. Jos pamatė prisikėlusį Kristų ir pranešė apaštalam, kad jis gyvas. Šitie iš tiesų palaikė jas beprotėmis, bet netrukus Viešpats pasirodė ir jiems ir jie įtikėjo. Galiausiai visi įgavo Šventosios Dvasios stiprybės ir visam pasauliui galėjo skelbti Kristaus prisikėlimą.

Brangūs broliai ir seserys, mes taip pat išgirdome žinią apie Kristaus prisikėlimą ir naują gyvenimą, kuris mums yra duotas jame. Įtikėjome ir net jautėme prisikėlusio Kristaus malonę. Tačiau, kaip ir tos šventos, bet nedrąsios moterys, neretai Kristų užmirštame, abejojame, baiminamės. Po gavėnios įžengimas į Velykų laiką ir Krikšto pažadų atnaujinimas mums duoda puikią progą atnaujinti gyvą bendravimą su mūsų nuostabiu Išganytoju, idant galėtume drąsiai liudyti Kristų savo žodžiais ir buvimu. Kristus prisikėlė, jis tikrai prisikėlė, aleliuja, aleliuja!

ESAME KRISTUJE PRISIKĖLĘ ŽMONĖS

Viešpaties Jėzaus Kristaus Prisikėlimas (Velykos)

Buvo naktis! Būtų beveik įmanoma, brangūs broliai ir seserys, pritaikyti prie tos paskutinės nakties, kai Jėzus gulėjo kape, giesmę iš Išminties knygos, kurią giedame per Kalėdas: „*Dum medium silentium...* – Kai visa buvo apgaubusi tyla ir naktis buvo įpusėjusi, tavo visagalis Žodis žengė iš dangaus, nuo karališkojo sosto.“ Tai buvo tikra naktis – Palestinoje ir visame nuodėmių bei nevilties tamsybėse paskendusiam pasaulyje. Ypač Kristaus mokinių širdis buvo apgaubusi tikėjimo stokos, pražūties, nusivylimo naktis. „Mes tikėjomės“, – dar sakys du iš Jėzaus mokinių į Velykų dienos vakarą. Visi išgyveno naktį, išskyrus vieną moterį, Kristaus motiną Mariją, kuri savo naktį, savo didelį tikėjimo išbandymą patyrė, kai Jėzui buvo dvylika metų ir jie ėjo į Jeruzalę švęsti Velykų. Su sielvartu ir nerimu tris dienas ji ieškojo savo sūnaus Jeruzalėje. Suradusi jį Šventykloje tarp susižavėjusių mokytojų, ji išgirdo iš jo lūpų atsakymą: „Argi nežinote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?“ Marija tuos žodžius ėmė suprasti vėliau, ilgai juos svarsčiusi savo širdyje. Štai kodėl po to su tvirtu, išbandytu tikėjimu galėjo stovėti kryžiaus papėdėje dalyvaudama savo Sūnaus kančiose. Štai kodėl Didįjį šeštadienį ir kitą naktį ji galėjo neprarasdama ramybės ir vilties laukti savo Sūnaus prisikėlimo iš numirusių, Dievo išganymo plano viršūnės.

Kristus prisikėlė kape slaptai, naktis buvo jo prisikėlimo vienintelis liudytojas, tik naktis, kaip skambėjo nuostabioje Velyknakčio *Exsultet* giesmėje, žinojo šio įvykio tikslų metą ir valandą. Bet toji valanda buvo taip pat nesibaigiančios dienos pradžia Jėzui ir visai žmonijai. Nukryžiuoto ir mirusio Jėzaus kūnas prikeltas gyvenimui. Tačiau jis nesugrįžo, kaip anksčiau Jėzaus prikeltas Lozorius, į paprastą mirtingą ir žemišką egzistenciją, bet įžengė į tikrą, amžiną ir dievišką gyvenimą. Jėzaus kūnas buvo suvienytas su jo siela ir tuo pačiu metu tapo šlovingai sudvasintas Šventosios Dvasios galia. Šitai Kristaus žmogiškoji prigimtis vėl patyrė tobulą ben-

drystę su savo Tėvu Švenčiausiosios Trejybės gyvenimo viduje. Nuo tos akimirkos jis nuolat kartos šiuos nuostabius žodžius, kuriuos giedojome Mišių Įžangos giesmėje: „*Ressurexi* – Prisikėliau ir esu visuomet su tavimi.“

Nuo šios akimirkos Jėzus Kristus tapo visos žmonijos išganymo šaltiniu, naujo, prisikėlusio pasaulio pradžia. Iš tikrųjų Prisikėlusysis yra naujosios kūrinijos pirmgimis. Jame yra gyvybė, nugalėjusi nuodėmę ir mirtį vien tik meilės ginklais, dieviškosios galios pilnas gyvenimas, kuris išplis ir pripildys visą pasaulį kaip šviesaus perkeitimo sėkla. Šlakstymo, kuris primena mums Krikštą, giesmėje puikiai išreiškiama ši realybė. Jos priegiesmis skelbia Kristaus pergale: „*Salve festa dies* – Sveika, linksmoji diena, kurioje Kristus nugalėjo pragarą, idant imtų valdyti dangaus žvaigždes.“ Šios giesmės eilutės aprašo naują pavasarį, kuris kai kuriose šalyse atitinka gamtos pavasarį. Nesvarbu, kad pas mus, Lietuvoje, per Velykas kartais sninga. Pavasaris, apie kurį čia kalbama, yra visos kūrinijos, žmonijos ir gamtos eschatologinis, galutinis atnaujinimas. Prisikėlęs Kristus Jėzus, Naujasis Žmogus, Naujasis Adomas, yra šio perkeitimo priežastis ir pavyzdys. Kaip sako šv. Ambraziejus: „Kristuje prisikėlė žemė, jame prisikėlė dangus.“ Nuo dabar jis mums teikia savo naują gyvybę per savo malonę, per Krikštą ir Eucharistiją, padarydamas mus savo broliais ir Dievo vaikais.

Štai nuostabi realybė, į kurią Kristus nori mus vesti savo Velykiniu slėpiniu. Ši Velykų šventė mums duoda naują progą augti tikėjimu ir meile, liudyti savo veiksmais, žodžiais ir gyvenimo būdu, kad jau esame Kristuje prisikėlę žmonės, atkurti pagal Dievo Sūnaus paveikslą, persmelkti Šventosios Dvasios meile ir džiaugsmu. „Linksmą dieną mums nušvito, visi troškome džiaugsmo šito, kėlės Kristus, mirtis krito, aleliuja.“ *Haec dies quam fecit Dominus*. Štai toji diena, kurią Viešpats padarė; linksminkimės ir džiūgaukime kartu su Mergele Marija, Dangaus Karaliene, aleliuja.

Parengė t. Grigalius Casprini OSB

Pranciškus

Apaštališkoji konstitucija

Vultum Dei quaerere

Apie kontempliatyvųjų moterų gyvenimą

1. Dievo veido žmonija ieško per visą savo istoriją, ji nuo pat pradžių pašaukta į meilės dialogą su Kūrėju (1). Vyras ir moteris išties turi nesutramdomą religinį matmenį, kreipiantį jų širdis ieškoti Absoliuto, Dievo, To, kurio, kaip jaučia – nors ne visada sąmoningai, – jiems reikia. Šis ieškojimas sieja visus geros valios žmones. Netgi daugelis teigiančių, kad yra netikintys, pripažįsta šį gelminį širdies ilgėsį – jo apimti ir įkvėpti, visi vyrai ir moterys trokšta laimės ir pilnatvės, geidžia, bet niekada iki soties nepasidžiaugia.

Šventasis Augustinas jį paveikiai nusakė *Išpažinimuose*: „Sukūrei mus sau, ir mūsų širdis nenurims, kol neatsiilsės tavyje“ (2). Šis širdies nerimas kyla iš gelminės nuojautos, kad pirmiausia Dievas eina ieškoti žmogaus, slėpiningai jį traukdamas savęsp.

Ieškodami Dievo veikiai suvokiame, kad nė vienam negana savęs paties ir kad visi turime ryžtis, tikėjimo šviesos vedami, atsisakyti savo egocentriškumo, traukiami Šventojo Dievo Veido ir sykiu šventosios kito žemės (3), idant patirtume dar stipresnę bendrystę.

Kiekvienas krikščionis ir kiekvienas pašvęstasis asmuo krikštu yra kviečiamas prisiiimti šią tikrojo Dievo ieškojimo piligrimystę. Šventosios Dvasios veikimu ji tampa *sequela pressius Christi* – dar didesnio supanašėjimo su Kristumi Viešpačiu keliu. Šis kelias įsidėmėtina išreiškiamas vienuoliniu pašventimu ir ypač monastiniu gyvenimu, kuris nuo pat pradžių laikytas ypatingu būdu įgyvendinti krikštą.

2. Pašvęstieji savo pašventimo dėka „Viešpačiu seka ypatingu būdu, pranašišku būdu“ (4). Jie yra kviečiami atpažinti Dievo artumo ženklus kasdieniame gyvenime ir išmintingai išvelgti tuos klausimus, kuriuos Dievas ir mūsų laikų vyrai bei moterys mums kelia. Didysis iššūkis, metamas pašvęstiesiems, – išverti ieškant Dievo „tikėjimo akimis pasaulyje, nepaisančiame Jo buvimo“ (5), ir nepaliauti siūlius tam pasauliui Kristaus skaistumo, neturto ir klusnumo gyvenimą kaip įtikimą ir patikimą ženklą, taip tampant „gyvąja Dievo žodžio *egzegeze*“ (6).

Nuo pat ypatingojo pašventimo gyvenimo Bažnyčioje pradžios vyrai ir moterys, pašaukti Dievo ir iš meilės

jam visiškai atidavę savo gyvenimą Jo veido ieškojimui, trokšta rasti ir kontemplanuoti Dievą pasaulio širdyje. Bendruomenės, pastatytos kaip miestai ant kalno ar žiburiai žibintuve (*Mt* 5, 14–15), nepaisant savo gyvenimo paprastumo, regimai rodo tikslą, kurio link keliauja visa bažnytinė bendruomenė, „žygiuojanti laiko keliais įsmėigusi akis į būsimą visa ko susivienijimą Kristuje“ (7), taip iš anksto skelbdama ateinančią Dangaus garbę (8).

3. Petro žodžiai: „Viešpatie, gera mums čia būti!“ (*Mt* 17, 4) turi ypatingą reikšmę visiems pašvęstiesiems, ypač kontempliatyviesiems, kurie gelmes siekiančioje bendrystėje su visais kitais krikščioniškojo gyvenimo pašaukimais yra „vienintelės „Bažnyčios veide atsispindinčios“ Kristaus šviesos spinduliai“ (9). Dėl savo ypatingos charizmos jie didžiumą dienos praleidžia sekdami „Dievo Motina, nuolatos svarsčiusia savo Sūnaus žodžius ir visus įvykius (plg. *Lk* 2, 19. 51), ir Marija iš Betanijos, kuri, atsėdusi prie Viešpaties kojų, klausėsi jo žodžių (plg. *Lk* 10, 39)“ (10). Jų gyvenimas, „su Kristumi paslėptas Dieve“ (plg. *Kol* 3, 3), tampa besąlygiškos Viešpaties, pirmojo kontempliatyviojo, meilės vaizdiniu. Visas jų gyvenimas yra toks kristocentris, kad jie gali drauge su apaštalu sakyti: „Man gyvenimas – tai Kristus“ (*Fil* 1, 21). Taip jie išreiškia pašaukimo į kontempliatyvųjų gyvenimą šerdyje slypintį jo visa apimantį pobūdį (11).

Kaip vyrai ir moterys, įsitraukę į žmonijos istoriją, kontempliatyvieji, patraukti Kristaus, nustelbiančio visus kitus savo grožiu (plg. *Ps* 45, 3), spindesio, esti pačioje Bažnyčios ir pasaulio širdyje (12); jie nepaliaujamai ieškodami Dievo atranda jį kaip pašvęstojo gyvenimo autentiškumo esminį ženklą ir kriterijų. Vakarų vienuolytės tėvas šventasis Benediktas pabrėžė, kad vienuolis yra tas, kuris visą gyvenimą ieško Dievo. Siekiantį monastinio gyvenimo jis prašo patikrinti „*si revera Deum quaerit*“, ar jis tikrai ieško Dievo (13).

Šimtmečiams bėgant ypač nesuskaičiuojamai daug pašvęstųjų moterų „visą savo gyvenimą ir veiklą nukreipia į Dievo kontempliavimą“ (14), Bažnyčios, mergelės, sutuoktinės ir motinos, ženklą ir pranašystę. Jų gyvenimas yra gyvas ženklas ir priminimas tos Dievo ištikimybės, su kuria jis istorijos įvykių metu ir toliau stiprina savo tautą.

4. Monastinis gyvenimas, vienybės su kitomis krikščioniškomis konfesijomis elementas (15), įgauna savitą stilių, kuris yra pranašystė ir ženklas, „galintis ir turintis veiksmingai patraukti visus Bažnyčios narius uoliai atlikti savo krikščioniškojo pašaukimo pareigas“ (16). Besimeldžiančiųjų, ypač kontempliatyviųjų, bendruomenės „tokia atsiskyrimo nuo pasaulio forma artimiau su Kristumi, pasaulio širdimi“, susivienija (17), tačiau

neteigia tobuliau įvykdančios Evangeliją. Jos, gyvendamos krikšto reikalavimais, veikiau tarnauja visai Bažnyčiai kaip atpažinimo ir sukvietimo pavyzdys: ženklas, nurodantis kelią, ieškojimą, visai Dievo tautai primenantis pirmutinę ir galutinę jos gyvenimo prasmę (18).

PAGARBA, GYRIUS IR PADĖKA PAŠVĖSTAJAM GYVENIMUI IR KONTEMPLIATYVIAJAM MONASTINIAM GYVENIMUI

5. Nuo pirmųjų amžių Bažnyčia rodė didžiulę pagarbą ir nuoširdžią meilę tiems vyrams ir moterims, kurie paklusdami Tėvo kvietimui ir Dvasios skatinami pasirinko sekti Kristumi „artimiau“ (19), atsiduodami jam nepadalyta širdimi (plg. *1 Kor 7, 34*). Skatinami besąlygiškos meilės Kristui ir žmonijai, pirmiausia vargšams ir kenčiantiesiems, jie yra kviečiami įvairiomis formomis – pašvęstųjų mergelių, našlių, atsiskyrėlių, monastinių ir apaštalaujančių vienuolių – atspindėti žemiškąjį Jėzaus, skaistaus, vargšo ir klusnaus, gyvenimą (20).

Kontempliatyvusis monastinis gyvenimas, kurį gyvena daugiausia moterys, šaknijasi vienuolyno tyloje, brandindamas vertingus malonės ir gailingumo vaisius. Kontempliatyvusis moterų gyvenimas visada rodė Bažnyčioje ir Bažnyčiai jos besimeldžiančią širdį, serginčią malonę ir apstų apaštališkąjį vaisingumą ir regimai liudijančią slėpiną ir įvairią šventumą (21).

Iš pirminės pašvęstųjų Kristui mergelių individualios patirties kaip savaiminis vaisius subrendo būtinybė meile atsiliepti į Kristaus Sužieduotinio meilę; tai veikiai įgavo apibrėžtą padėtį ir Bažnyčios pripažintą tvarką. Bažnyčia pradėjo priimti viešus mergystės įžadus. Laikui bėgant dauguma pašvęstųjų mergelių susivienijo, jos pradėjo gyventi cenobitinį gyvenimą, kurį Bažnyčia rūpinosi apsaugoti ir išlaikyti atitinkama disciplina. Ja remiantis klauzūra laikyta kontempliatyvos dvasios ir griežtai kontempliatyvaus tikslo, kurio siekė šios cenobitės, saugotoja. Tačiau ilgainiui sąveikaujant Dvasiai, kuri veikia tikinčiųjų širdyse ir visada kildina naujas mokymų formas, ir motiniškai bei rūpestingai globojant Bažnyčiai, susidarė tokios kontempliatyviojo gyvenimo formos ir toks visiškai kontempliatyvus gyvenimas (22), kokį žinome šiandien. Vakaruose kontempliatyvi dvasia pasireiškė charizmų daugumu ir įvairumu, o Rytuose ji išlaikė didžią vienybę (23), bet visada liudydama visiškai Dievui atiduoto gyvenimo turtingumą ir grožį.

Amžiams bėgant tų seserų, susitelkusių ties Viešpačiu, kaip savo pirmąją ir vienintelę meilę (plg. *Oz 2, 21–25*), patirtis subrandino gausių šventumo ir misijos vaisių. Šis apaštališkas veiksmingumas spinduliuoja iš vienuolynų per maldą ir auką! Kokį džiaugsmą ir kokią pranašystę skelbia pasauliui vienuolynų tyla!

Už visus šventumo ir malonės vaisius, kurių Viešpats visada duodavo per moterų monastinį gyvenimą, giedokime „Aukščiausiam, Visagaliui, gerajam Viešpačiui“ padėkos himną „*Laudato si*“ (24).

6. Brangiosios kontempliatyvosios seserys, kokia būtų Bažnyčia be jūsų ir tų, kurie gyvena žmonijos nuošalėje ir tarnauja evangelizacijos priešakinėse linijose? Bažnyčia labai gerbia jūsų visiškai dovanojamą gyvenimą. Bažnyčia kliaujasi jūsų malda ir jūsų auka nešant mūsų laikų vyrams bei moterims gerąją Evangelijos naujieną. Bažnyčiai reikia jūsų!

Šiam pasauliui, bent didžiai jo daliai, paklūstančiai galios, gerovės ir vartojimo logikai, nelengva suprasti ypatingą jūsų pašaukimą ir paslėptą misiją, tačiau jam jų nepaprastai reikia. Kaip jūrininkui šėlstančioje jūroje reikia švyturio, nurodančio kelią į uostą, taip pasauliui reikia jūsų. Būkite švyturiai tiems, kurie yra arti, o labiausiai tiems, kurie yra toli. Būkite žibintai, vedantys vyrus ir moteris, keliaujančius tamsiosios nakties metą. Būkite ryto sargai (plg. *Iz 21, 11–12*), paskelbiantys saulės užtekėjimą (plg. *Lk 1, 78*). Savo perkeistu gyvenimu ir tyloje apmąstytais žodžiais rodykite mums Tą, kuris yra kelias, tiesa ir gyvenimas (plg. *Jn 14, 6*), vienatinis Viešpats, teikiantis pilnatvę mūsų egzistencijai ir apšviečiantis dovanojantis gyvenimo (plg. *Jn 10, 10*). Šaukite mums kaip Andriejus Simonui: „Radome Viešpatį!“ (plg. *Jn 1, 41*). Skelbkite kaip Marija Magdaliėtė prisikėlimo rytmetį: „Mačiau Viešpatį!“ (plg. *Jn 20, 18*). Išlaikykite gyvą savo dovanojamo gyvenimo pranašį matmenį. Nebijokite gyventi evangelinio gyvenimo džiaugsmu pagal savo charizmą.

BAŽNYČIOS LYDĖJIMAS IR VADOVAVIMAS

7. Susirinkimų ir popiežių Magisteriumas visada rodė ypatingą rūpestingumą visų pašvęstojo gyvenimo formų atžvilgiu, skelbdamas svarbius nutarimus. Tarp jų atkreiptinas ypatingas dėmesys į du didžiuosius Vatikano II Susirinkimo dokumentus: dogminę konstituciją apie Bažnyčią *Lumen gentium* ir dekretą dėl vienuoliškojo gyvenimo atnaujinimo *Perfectae caritatis*.

Pirmasis įtraukia pašvęstąjį gyvenimą į ekleziologiją Dievo tautos, kuriai pašvęstasis gyvenimas visiškai priklauso dėl bendrojo pašaukimo į šventumą, įsišaknijusio krikšto pašventinime (25). Antrasis ragina pašvęstuosius tinkamai atsinaujinti pagal pasikeitusias laiko sąlygas, pateikdamas tokiam atsinaujinimui nepakeičiamus kriterijus: ištikimybę Kristui, Evangelijai, savo charizmai, Bažnyčiai ir šiandienos žmogui (26).

Negalime nepaminėti mano pirmtako šventojo Jono Pauliaus II posinodinio apaštališkojo paraginimo *Vita*

consecrata. Šis dokumentas, surinkęs Vyskupų sinodo apie pašvęstąjį gyvenimą derlių, turi elementų, vis dar labai svarbių tęsiant pašvęstojo gyvenimo atnaujinimą ir Evangelijos liudijimo mūsų laikais atgaivinimą (plg. pirmiausia 59 ir 68 skirsnius).

Taip pat negalime nepaminėti šių dokumentų, parodančių nuolatinį pamokomą vadovavimą kontempliatyviajam gyvenimui:

– Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacijos (PGIAGDK) direktyvų *Potissimum institutioni*, 1990 m. vasario 2 d. Jose plačiai nagrinėjama būtent kontempliatyvioji pašvęstojo gyvenimo forma (IV skyrius, 78–85).

– Tarpdikasterinis dokumentas *Sviluppi* (1992 m. sausio 6 d.) aptaria pašaukimų į pašvęstąjį gyvenimą stygių apskritai ir iš dalies į kontempliatyvųjį gyvenimą (Nr. 81).

– *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, paskelbtas apaštališkąja konstitucija *Fidei depositum* (1992 m. spalio 11 d.), yra itin svarbus visus tikinčiuosius supažindinantis su jūsų gyvenimo būdu ir padedantis jį suprasti: ypač 915–933 skiltys, skirtos visoms šio gyvenimo formoms; 1672 skiltis – apie jūsų nesakramentinį pašventimą ir abatų bei abačių palaiminimą; 1974 ir 2102 skiltys susieja Dešimt įsakymų su evangelinių patarimų profesija. 2518 skiltis aptaria glaudų ryšį tarp širdies tyrumo, skelbiamo šeštajame palaiminime, žadančio Dievo regėjimą, ir meilės tikėjimo tiesoms; 1691 ir 2687 skiltys giria išsvermingą užtarimą, kuriuo kreipiasi į Dievą kontempliatyvieji vienuolynai – nepamainomos vietos, kuriose asmeninė malda ir malda bendruomenėje yra darniai sujungtos; 2715 skiltis atkreipia dėmesį į kontempliatyviųjų prerogatyvą laikyti savo žvilgsnį nukreiptą į Jėzų ir jo gyvenimo bei tarnystės slėpinius.

– PGIAGDK instrukcijos *Congregavit nos* (1994 m. vasario 2 d.) 10 ir 34 skiltyse susieta tyla ir vienuma su išvalgiu bendruomenės seseriško gyvenimo reikalavimu, taip pat pabrėžta, kad atsiskyrimas nuo pasaulio dera su kasdiene maldos atmosfera.

– PGIAGDK instrukcijos *Verbi sponsa, Ecclesia* (1999 m. gegužės 13 d.) 1–8 skiltyse pateikiama puiki istorinė sisteminė viso ligtolinio Magisteriumo sintezė klauzūrinio kontempliatyviųjų vienuolių gyvenimo misijinės ir eschatologinės reikšmės klausimu.

– Galiausiai PGIAGDK instrukcijoje *Iš naujo pradėti nuo Kristaus* (2002 m. gegužės 19 d.) raginama nepalaujamai kontemplanuoti Kristaus veidą; monastiniai vienuoliai ir

vienuolės laikomi Bažnyčios choralinio šlovinimo ir tylios maldos viršūne (Nr. 25) ir drauge giriami, kad jų gyvenime centrinė ir išskirtinė vieta visada tenka Valandų liturgijai ir Eucharistijos šventimui (ten pat).

8. Praėjus penkiasdešimčiai metų po Vatikano II Susirinkimo, atitinkamai pasikonsultavęs ir rūpestingai ištyręs, manau, kad reikia Bažnyčiai pateikti, įtraukiant specialias nuorodas lotyniškųjų apeigų vienuolynams, šią Apaštališkąją konstituciją. Ji atsižvelgia tiek į intensyvią ir vaisingą kelionę, kurią Bažnyčia nukeliavo pastaraisiais dešimtmečiais remdamasi Vatikano II Visuotinio Susirinkimo mokymu, tiek į pasikeitusią socialinę bei kultūrinę situaciją. Tais praėjusiais dešimtmečiais matėme sparčius istorinius pokyčius, kviečiančius į dialogą. Tuo pačiu metu reikia išlaikyti pamatines kontempliatyviojo gyvenimo vertybes. Per šias vertybes – tylą, dėmesingą klausymąsi, pašaukimą į vidinį gyvenimą, pastovumą – kontempliatyvusis gyvenimas gali ir privalo mesti iššūkį šiandienei mąstysenai.

Šiuo dokumentu noriu naujai patvirtinti savo asmeninę pagarbą drauge su visos Bažnyčios dėkingumu už nepakartojamą *sequela Christi* formą, kurios laikosi kontempliatyviojo gyvenimo vienuolės; daugeliui tai yra tikrai kontempliatyvus gyvenimas, neįkainojama ir nepakeičiama dovana, kurią Šventoji Dvasia ir toliau kildina Bažnyčioje.

Ten, kur būtina ar tinkama, Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija ištirs klausimus ir suderins su Tautų evangelizavimo kongregacija ir Rytų Bažnyčių kongregacija.

ESMINIAI KONTEMPLIATYVIOJO GYVENIMO ELEMENTAI

9. Nuo pirmųjų amžių iki mūsų dienų Bažnyčioje visada gyvavo kontempliatyvusis gyvenimas, vienais laikotarpiais labai stiprus, kitais – sunykęs. Jis gyvuoja dėl nuolatinio Viešpaties buvimo drauge ir dėl savito Bažnyčios gebėjimo atsinaujinti ir prisitaikyti prie visuomenės pokyčių: jį visada išlaiko gyvą Dievo veido ieškojimas ir besąlygiška meilė Kristui; tai jo ypatingas ir jam būdingas elementas.

Pašvęstasis gyvenimas – tai ugingos meilės Viešpačiui ir žmonijai istorija: kontempliatyviajame gyvenime ši istorija diena iš dienos skleidžiasi aistringai ieškant Dievo veido, palaikant artimą santykį su Juo. Kristui Viešpačiui, kuris „pirmas mus pamilo“ (1 Jn 4, 19) ir „atidavė už mus save“ (Ef 5, 2), jūs, kontempliatyviosios moterys, atsiliepiate aukodamos visą savo gyvenimą, gyvenamą Jame ir Jam, „jo didybės šlovei“ (Ef 1, 12). Šioje kontempliacijos dinamikoje esate balsas Bažnyčios, kuri

nepaliaujamai garbina, dėkoja, maldauja ir užtaria visą žmonių, ir savo malda esate paties Dievo bendradarbė, pakeliančios jo garbingojo kūno puolusius narius (27).

Asmeninėje ir bendruomeninėje maldoje atrandate Viešpatį kaip savo gyvenimo lobį (plg. *Lk* 12, 34), savo gėrį, „visą gėrį, aukščiausią gėrį“, savo „turtą ir patenkumą“ (28) ir tikėjimu tikros, kad „vien Dievo gana“ (29), pasirenkate geresniąją dalį (plg. *Lk* 10, 42). Savo gyvenimą patikėjote ir savo žvilgsnį įsmeigėte į Viešpatį, pasitraukusios į savo širdies celę (plg. *Mt* 6, 5), gyvendamos klauzūros vienuoje ir seserišką gyvenimą bendruomenėje. Taip esate Kristaus, siekiančio susitikti su Tėvu ant kalno (plg. *Mt* 14, 23), atvaizdas.

10. Bažnyčia visais amžiais žvelgė į Mariją kaip į *summa contemplatrix* (30). Nuo apreiškimo iki prisikėlimo, per visą tikėjimo piligrimystę, pasiekusią viršūnę kryžiaus papėdėje, Marija kontempliavo joje gyvenantį Slėpinį. Marijoje išvelgiame mistinį pašvęstojo asmens, išsisknijusio nuolankioje išmintyje, kuri skonėjasi galutinio išsipildymo slėpiniu, kelią.

Sekdamas Mergelės Motinos pavyzdžiu kontempliatyvusis yra asmuo, susitelkęs į Dievą ir jam Dievas yra *unum necessarium* (plg. *Lk* 10, 42), o visa kita matoma iš kitos perspektyvos, nes žvelgiama naujomis akimis. Kontempliatyvusis asmuo suvokia daiktų vertę, bet tai neužvaldo jo širdies ir neaptemdo jo proto; priešingai, jie tarnauja kaip kopėčios Dievui pasiekti. Kontempliatyviajam viskas „kalba“ (31) apie Aukščiausiąjį! Panirę į kontempliacijos slėpinį mato dalykus dvasios akimis. Tai leidžia jiems kontempliuoti pasaulį ir asmenis Dievo žvilgsniu, kai kiti „turi akis, bet nemato“ (*Ps* 115, 5; 135, 16; plg. *Jer* 5, 21), nes jie žvelgia kūno akimis.

11. Taigi kontempliuoti reiškia turėti Kristuje Jėzuje, kurio veidas nuolat atgręžtas į Tėvą (plg. *Jn* 1, 18), Dvasios veikimo perkeistą žvilgsnį, žvilgsnį, kupiną pagarbios baimės Dievui ir jo darbams. Kontempliuoti – tai turėti šviesų protą, Žodžio aidėjimas ir Dvasios balsas junta mi kaip švelnaus vėjelio dvelksmas (plg. *1 Kar* 19, 12). Neatsitiktinai kontempliacija gimsta iš tikėjimo, jis yra kontempliacijos durys ir vaisius: tik per pasitikintį „Štai aš!“ (plg. *Lk* 2, 38) galima įžengti į Slėpinį.

Šioje ramioje tyloje ir proto bei širdies susikaupime gali kilti įvairių pagundų, dėl kurių jūsų kontempliacija virs tų dvasinės kovos vieta. Šią kovą turite kovoti drąsiai visos Bažnyčios vardu ir jos visos labui. Bažnyčia laiko jus ištikimais sargais, stipriais ir nepasiduodančiais mūšyje. Tarp klastingiausių kontempliatyviajam kylančių pagundų Dykumos tėvų vadinamas „vidudienio demonas“ – pagunda pasiduoti vangumui, rutinai, abejingumui

ir sukaustančiai akedijai. Kaip atkreipiau dėmesį apaštališkajame paraginiame *Evangelii gaudium*, taip pamažiukais „Formuojasi kapo psichologija, pamažu pavertianti krikščionis muziejinėmis mumijomis. Nusivylę tikrove, Bažnyčia ir savimi pačiais, jie jaučia nuolatinę pagundą panirti į salsvą, beviltišką liūdesį, užvaldantį širdį kaip *brangiausias demono eliksyras*“ (32).

ĮŽVELGTINI DALYKAI IR ATNAUJINTINI NUOSTATAI

12. Kaip pagalbą kontempliatyviosioms pasiekti jų specifinio pašaukimo tikslą, nusakytą pirmiau, kviečiu apmąstyti ir išvelgti dvylika pašvęstojo gyvenimo bendrai paėmus ir ypač monastinės tradicijos aspektų: ugdymą, maldą, Dievo žodį, Eucharistiją ir Sutaikinimą, brolišką gyvenimą bendruomenėje, autonomiją, federacijas, klauzūrą, darbą, tylą, komunikavimo priemones ir askezę. Šiomis išvalgomis tesinaudojama pagarbiai atsižvelgiant į įvairių monastinių šeimų specifines charizmines tradicijas. Drauge tebūna laikomasi šios konstitucijos paskutinėje dalyje išdėstytų nuostatų ir konkrečių praktinių gairių, kurias veikia paskelbs Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija.

Ugdymas

13. Pašvęstojo asmens ugdymas yra kelionė, turinti atvesti iki supanašėjimo su Viešpačiu Jėzumi ir persiėmimo jo jausmais visiškai atsiduodant Tėvui; šis vyksmas be pabaigos, jis turi siekti pačias asmens gelmes, taip, kad jis visomis savo nuostatomis ir visa elgsena parodytų, jog visiškai ir džiaugsmingai priklauso Kristui. Todėl tam reikia nuolatinio atsivertimo į Dievą. Ugdymu siekiama formuoti širdį, protą ir visą gyvenimą palengvinant žmogiškosios, kultūrinės, dvasinės ir pastoracinės plotmių integraciją (33).

Kontempliatyviojo pašvęstojo asmens ugdymas ypač turi būti nukreiptas į darnią bendrystę su Dievu ir seserimis, laikantis tylos, saugomos klauzūrinio gyvenimo kasdienybėje, atmosferos.

14. Dievas Tėvas yra tikrasis – *par excellence* – ugdytojas, bet šiame „amatininko“ darbe jis naudojasi žmogiškaisiais tarpininkais, ugdytojais ir ugdytojomis. Jie yra vyresnieji broliai ir seserys, kurių pagrindinė misija yra atskleisti „sekimo Viešpačiu grožį ir charizmos, per kurią jis vyksta, vertybę“ (34).

Ugdymas, ypač nuolatinis, „yra esminis vienuolinio pašventimo reikalavimas“ (35), jis remiasi bendruomene ir kasdieniu gyvenimu. Todėl seserys turėtų atminti, kad įprasta vieta, kurioje prasideda ugdymo kelias, yra vienuolynas ir kad seseriškas gyvenimas

bendruomenėje su visomis jo apraiškomis turėtų prie to kelio prisidėti.

15. Šiandienos socialiniame, kultūriniame ir religiniame kontekste vienuolynams derėtų kreipti didesnę dėmesį į pašaukimų ir dvasinį išvelgimą, nepasiduodant pagundai mąstyti apie kiekį ir veiksmingumą (36). Jie turėtų užtikrinti asmeninį kandidatų palydėjimą ir jiems tinkamus ugdymo kursus, neišleisdami iš akių, kad pradiniam ugdymui ir vykstančiam po laikinosios profesijos reikia skirti, kiek įmanoma, „pakankamai laiko“ (37), ne mažiau kaip devynerius metus ir ne daugiau kaip dvylika (38).

Malda

16. Liturginė ir asmeninė malda yra pamatinės ir būtinės jūsų kontempliacijai maitinti. „Malda yra pašvęstojo gyvenimo šerdis“ (39), juo labiau ji tokia yra kontempliatyviajame gyvenime. Šiandien daugelis žmonių nežino, kaip melstis. Daugelis paprasčiausiai nejaučia poreikio melstis arba savo ryšį su Dievu apriboja maldavimu padėti, užklupus sunkumams, kai nėra į ką kreiptis pagalbos. Kitiems malda yra tiesiog gyrius laimės akimirkomis. Recituodamos ir giedodamos gyrių Viešpačiui Valandų liturgijoje, jūs irgi meldžiatės už tuos žmones ir kaip pranašės maldaujate visų išganymo (40). Asmeninė malda padės jums išlikti susivienijusioms su Viešpačiu kaip vynmedžio šakelės ir taip jūsų gyvenimas subrandins gausių vaisių (plg. *Jn* 15, 1–15). Tačiau niekada nepamirškite, kad maldos gyvenimas ir kontempliacija negali būti susitelkimas į save pačius, jie privalo išplėsti širdį, kad apkabintumėte visą žmoniją, ypač kenčiančius.

Per užtariamąją maldą jūs atliekate pagrindinį vaidmenį Bažnyčios gyvenime. Meldžiatės ir užtariate daugybę mūsų brolių ir seserų, kurie yra kaliniai, migrantai, pabėgėliai ir persekiojimo aukos. Meldžiatės už daugybę sužeistų šeimų, bedarbius, vargšus, ligonius, kenčiančius nuo priklausomybių, o kur dar kai kurios aplinkybės, kurios kasdien būna neatidėliotinos. Jūs esate kaip tie žmonės, kurie nunešė paralyžiuotąjį Viešpačiui, kad šis jį išgydytų (plg. *Mk* 2, 2–12). Savo malda dieną ir naktį atnešate Dievui gyvenimą tokios daugybės savo brolių bei seserų, kurie dėl įvairių priežasčių negali ateiti pas jį ir patirti jo gydančio gailingumo, nors Jis kantriai jų laukia. Savo maldomis galite išgydyti daugelio brolių žaizdas.

Mergelė Marija yra nepranokstamas pavyzdys kontempliuojantiems Kristų. Jos Sūnaus veidas priklauso išskirtinai jai. Ji yra Motina ir Mokytoja, kaip tobulai prisiiderinti prie jos Sūnaus; savo pavyzdžiu ir motinišku

artumu ji jus stiprina, jus, savo ypatingus vaikus, jūsų kasdienėje ištikimybėje maldai (plg. *Apd* 1, 14) (41).

17. Išėjimo knyga atskleidžia, kad Mozė savo malda nulėmė savo tautos likimą. Jis užsitikrino pergalę prieš priešą ištisai laikydamas iškeltas rankas ir meldamas Viešpatį pagalbos (plg. *Iš* 17, 11). Mane stulbina šis labai iškalbingas jūsų maldos už visą žmoniją ir Bažnyčią, ypač už silpnuosius ir stokojančiuosius, galios ir veiksmingumo vaizdinys. Dabar, kaip ir pirma, galime daryti išvadą, kad žmonijos likimą nulemia maldingos širdys ir kontempliatyviųjų moterų iškeltos rankos. Štai kodėl aš raginu likti ištikimas pagal savo konstitucijas liturginei ir asmeninei maldai, kuri parengia pirmajai ir ją pratęsia. Raginu „niekam neteikti pirmenybės prieš *opus Dei*“ (42). Tegu niekas nekliudo, niekas neatitraukia, niekas nepertraukia jūsų garbinimo tarnystės (43). Taip per kontempliaciją būsite perkeistos į Kristaus atvaizdą (44), o jūsų bendruomenės taps tikrosiomis maldos mokyklomis.

18. Visa tai reikalauja dvasingumo, pagrįsto Dievo žodžiu, sakramentinio gyvenimo galia, Bažnyčios Magisteriumo mokymu ir jūsų steigėjų raštais, dvasingumo, įgalinančio jus tapti dangaus dukromis ir žemės dukromis, mokinėmis ir misionierėmis pagal jūsų savitą gyvenseną. Tačiau tai taip pat reikalauja laipsniško asmeninės ir liturginės maldos ir pačios kontempliacijos gyvenimo ugdymo, neužmirštant, kad juos iš esmės maitina kryžiaus „skandalingas grožis“.

Dievo žodžio centriškumas

19. Vienas iš svarbiausių monastinio gyvenimo elementų apskritai yra Dievo žodžio centriškumas ir asmeniniame, ir bendruomeniniame gyvenime. Šventasis Benediktas tai pabrėžė prašydamas savo vienuolius noriai klausytis šventųjų skaitinių: „*lectiones sanctas libenter audire*“ (45). Šimtmečių tėkmėje vienuolystė tapo *lectio divina* globėja. Šiandien *lectio divina* rekomenduojama visai Dievo tautai ir reikalaujama, kad ją praktikuotų visi pašvęstieji (46). Jūs pačios esate kviečiamos padaryti ją savo kontempliacijos ir kasdienio gyvenimo maistu, kad galėtumėte šiuo perkeičiančiu Dievo žodžio patyrimu dalytis su kunigais, diakonais, kitais pašvęstaisiais ir pasauliečiais. Laikykite šį dalijimąsi tikra bažnytine misija.

Malda ir kontempliacija neabejotinai yra pačios tinkamiausios vietos priimti Dievo žodį, nes ir viena, ir kita kyla iš žodžio klausymosi. Visa Bažnyčia, ypač visiškai atsidedusios kontempliacijai bendruomenės, turi naujai atrasti Dievo žodžio, kuris, pasak mano pirmtako šventojo Jono Pauliaus II, yra „svarbiausias kiekvieno krikščioniškojo dvasingumo šaltinis“ (47), centriškumą. Dievo žodžiu turite maitinti savo gyvenimą, savo maldą,

savo kontempliaciją ir savo kasdienę kelionę, jis turi tapti jūsų bendruomenėms ir seserijoms bendrystės principu. Juk jos yra kviečiamos priimti tą žodį, jį apmąstyti, kontempliuoti ir prisidėti prie jo įgyvendinimo, perdavimo ir dalijimosi vaisiais, subrandintais šios patirties. Taip augsite autentišku bendrystės dvasingumu (48). Čionai raginu jus vengti „individualistinės prieties pavojaus, neužmirštant, kad Dievo žodis mums duotas bendruomenei statydinti, pakeliui Dievop suvienyti mus tiesoje. <...> Štai kodėl svarbu Šventąjį Raštą skaityti ir jo klausytis Bažnyčios bendrystėje“ (49).

20. *Lectio divina*, arba *Dievo žodžio skaitymas su malda*, – tai menas, kuris padeda pereiti nuo Šventojo Rašto teksto prie gyvenimo. Tai egzistencinė Šventojo Rašto hermeneutika, kurios dėka galime užpildyti spragą tarp dvasingumo ir kasdienybės, tarp tikėjimo ir gyvenimo. *Lectio divina* metu vykstantis procesas siekia vesti mus nuo klausymosi prie pažinimo ir nuo pažinimo prie meilės.

Dėl biblinio judėjimo, kuris naujai sustiprėjo ypač po Vatikano II Susirinkimo dogminės konstitucijos *Dei Verbum* paskelbimo, šiandien visi yra kviečiami nuolat artėti prie Šventojo Rašto per stropų Biblijos teksto skaitymą su malda, kad dialogas su Dievu taptų Dievo tautos kasdienybe. *Lectio divina* turi padėti jums išsiugdyti klusnią, išmintingą ir išvalgią širdį (plg. *1 Kar 3, 9. 12*), kad atpažintumėte, kas ateina iš Dievo ir kas gali nuo jo atitolinti; įgyti tą antgamtinį instinktą, kuris leido jūsų steigėjams ir steigėjoms nesitaikstyti su pasaulio mąstysena, bet atsinaujinti dvasia, „kad galėtų suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula“ (*Rom 12, 2*) (50).

21. Jūsų dienos laikas, tiek asmeninis, tiek bendruomeninis tebūna suskirstytas Dievo žodžio. Tada jūsų bendruomenės ir seserijos taps mokyklomis, kur Dievo žodžio klausomasi, juo gyvenama ir jis skelbiamas tiems, su kuriais susitinkate.

Pagaliau nepamirškite, kad „*lectio divina* dinamika neužsibaigia tol, kol nepasiekia veiksmo (*actio*), kuris akina tikintįjį savo gyvenimą mylint dovanoti kitiems“ (51). Tuo būdu ji duos gausių vaisių kelyje link supanašėjimo su Kristumi, o tai yra viso mūsų gyvenimo tikslas.

Eucharistijos ir Sutaikinimo sakramentai

22. Eucharistija yra išskirtinis susitikimo su Jėzumi sakramentas. Jame „glūdi visas dvasinis Bažnyčios lobis, pats Kristus“ (52). Eucharistija yra visų pakrikštytųjų gyvenimo ir viso pašvęstojo gyvenimo, bet ypatingai kontempliatyvaus gyvenimo širdis. Iš tiesų jūsų gyvenimo paaukojimas ypatingu būdu sujungia jus su velykiniu mirties ir prisikėlimo slėpiniu, kuris sudabartinamas

Eucharistijoje. Juk duonos laužymas drauge pakartoja ir sudabartina Jėzaus savęs dovanojimą: jis „save sulaužė, nuolat laužo mums“ ir mūsų prašo, kad savo ruožtu „atiduotume save, laužytume save kitiems“ (53). Kad šis turtingas slėpinys vyktų ir gyvybiškai reikštųsi, reikia, jog Eucharistijos šventimas būtų kruopščiai, skoningai ir saikingai paruoštas ir kad jame būtų dalyvaujama pilnutinai, tikint ir sąmoningai.

Eucharistijoje širdies žvilgsnis atpažįsta Jėzų (54). Šventasis Jonas Paulius II mums primena: „Kontempliuoti Kristų reiškia mokėti jį atpažinti visur, kur jis rodo, daugialypėse jo buvimo čia ir dabar formose, tačiau pirmiausia gyvajame jo kūno ir kraujo sakramente. *Bažnyčia gyva eucharistiniu Kristumi*, ji jo maitinama, jo apšviečiama. Eucharistija yra tikėjimo slėpinys ir kartu „šviesos slėpinys“. Kaskart, kai Bažnyčia ją švenčia, tikintieji tam tikru būdu gali išgyventi dviejų mokinių iš Emauso potyrį: „Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų“ (*Lk 24, 31*)“ (55). Tad Eucharistija kasdien jus įveda į meilės, kuri yra santuokinė meilė, slėpinį: „Kristus kaip pasaulio Atpirkėjas yra Bažnyčios Sutuoktinis. Eucharistija yra mūsų atpirkimo sakramentas. Tai Sutuoktinio, Sutuoktinės sakramentas“ (56).

Todėl yra pagirtina tradicija pratęsti šventimą eucharistine adoracija, kuri yra išskirtinis momentas tam, kad pasiimtumėte Žodžio duona, sulaužyta Mišiose, ir pratęstumėte dėkojimą.

23. Iš Eucharistijos trykšta nuolatinio atsivertimo pareiga, o jo sakramentinė išraiška yra Sutaikinimas. Dažnas asmeninis ar bendruomeninis Sutaikinimo, arba Atgailos, sakramento šventimas tebūna jums išskirtinė galimybė kontempliuoti gailingąjį Tėvo veidą, Jėzų Kristų (57), atnaujinti širdį ir nutyrinti jūsų santykį su Dievu kontempliacijoje.

Džiaugsmingai patiriant šiame sakramente iš Dievo gaunamą atleidimą, ištrykšta malonė tapti gailingumo pranašais ir tarnais bei susitaikinimo, atleidimo ir ramybės įrankiais, tais pranašais ir tarnais, kurių šiandien pasauliui nepaprastai reikia.

Broliškas gyvenimas bendruomenėje

24. Broliškas gyvenimas bendruomenėje yra esminis visų vienuolių gyvenimo, bet ypač monastinio gyvenimo elementas, nors ir skirtingas charizmų įvairove.

Bendrystės ryšys yra parodymas tos meilės, kuri, ištryškusi iš Tėvo širdies, užlieja mus per paties Jėzaus dovanojamą mums Šventąją Dvasią. Bažnyčia, Dievo šeima, tik padarydama tą meilę regimą, yra gilios vienybės su

Juo ženklas ir save parodo kaip buveinę, kurioje įmanoma tai patirti ir atsigaivinti visiems. Viešpats Kristus, kai kuriuos žmones pakviesdamas dalytis Jo gyvenimu, suburia bendruomenę, kuri liudija, „kad yra įmanoma žemiškų gėrybių, broliškos meilės, gyvenimo ir veiklos programos bendrystė, kuri kyla iš priimto kvietimo laisviau ir iš arčiau sekti Viešpatį Jėzų“ (58). Broliškas gyvenimas, kurio dėka pašvęstieji ir pašvęstosios pirmųjų krikščionių pavyzdžiu stengiasi būti „vienos širdies ir vienos sielos“ (Apd 4, 32), „yra iškalbingas trinitarinio tikėjimo išpažinimas“ (59).

25. Broliška bendrystė yra Dievo būties ir jo savęs dovanojimo būdo atspindys, liudijimas, kad „Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 8. 16). Pašvęstasis gyvenimas išpažįsta, jog tiki ir gyvena Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios meile, ir todėl broliška bendruomenė tampa Dievo – trejybės Meilės malonės atspindžiu.

Skirtingai negu eremitai, gyvenantys „vienatvės tyloje“ (60) ir taip pat labai vertinami Bažnyčios, monastinis gyvenimas apima bendruomeninį gyvenimą nuolatinio augimo procese, kuris padeda išgyventi tikrą brolišką bendrystę, *koinoniją*. Tai reikalauja, kad visi jo nariai jaustųsi bendruomenės kūrėjai, o ne tik jos teikiamų privalumų vartotojai. Bendruomenė gyvuoja tada, kai gimsta ir yra kuriama visų bendromis pastangomis, kiekvienam prisidedant savo dovanomis, puoselėjant stiprų bendrystės dvasingumą, kuris įgalina pajusti ir išgyventi savitarpio priklausomybę (61). Tik tokiu būdu bendruomeninis gyvenimas taps pagalba vienas kitam įgyvendinant savo pašaukimą (62).

26. Jūs, kurie pasirinkote monastinį gyvenimą, visada atsiminkite, kad mūsų laikų vyrai ir moterys laukia iš jūsų tikros broliškos bendrystės liudijimo, kuris galinčiai parodytų susiskaldymų ir skirtingumų draskomai visuomenei, jog yra įmanoma ir gera gyventi kartu (plg. Ps 133, 1), nepaisant kartų, ugdymo, o kartais ir kultūrų skirtumų. Jūsų bendruomenės tebūna patikimas įrodymas, kad šie skirtumai ne tik kad nėra kliūtis broliškam gyvenimui, bet kaip tik jį praturtina. Atminkite, kad vienybė ir bendrystė nereiškia vienodumo ir kad jos maitinasi dialogu, dalijimusi, savitarpio pagalba ir nuoširdžiu žmogiškumu, ypač trapiusių ir labiausiai pagalbos reikalingų narių atžvilgiu.

27. Galiausiai atminkite, kad broliškas gyvenimas bendruomenėje yra ir pirmasis Evangelijos skelbimo būdas: „Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus“ (Jn 13, 35). Todėl raginu jus neapleisti priemonių, kurios jį stiprina, kaip siūlo ir atkreipia dėmesį Bažnyčia (63), nuolat budint ties šiuo jautriu ir tikrai neantraeilium monastinio gyvenimo aspektu. Šalia daliji-

mosi Dievo žodžiu ir Dievo patirtimi bei bendruomeninės išvalgos „dar galima priminti brolišką persėjimą, gyvenimo peržvalgą ir kitas tradicines formas. Tai konkretūs būdai, kaip perteikti tas dovanas, kurias Šventoji Dvasia gausiai teikia bendruomenės kūrimui ir jos misijos pasaulyje įvykdymui, kad jos tarnautų kitiems ir būtų išlietos į bendruomenę“ (64).

Kaip neseniai sakiau savo susitikime su pašvęstaisiais, susirinkusiais į Romą Pašvęstojo gyvenimo metų uždarymo proga (65), jūsų didžiausias rūpestis tebūna jūsų artumas seserims, kurias Viešpats jums dovanojo kaip brangią dovaną. Kita vertus, kaip kartodavo šv. Benediktas, bendruomeniniame gyvenime esminis dalykas yra „gerbti senolius ir mylėti jaunos žmones“ (66). Šioje įtampoje tarp prisiminimų ir pažadėtos ateities, kurią reikia harmoningai suderinti, yra išsiskynęs broliško gyvenimo bendruomenėje vaisingumas.

Vienuolynų autonomija

28. Autonomija padeda kiekvienos bendruomenės gyvenimo stabilumui ir vidinei vienybei, garantuodama geriausią sąlygą kontempliacijai. Vis dėlto ši autonomija neturi reikšti nepriklausomumo arba izoliacijos, ypač nuo kitų to paties Ordino arba tos pačios charizminės šeimos vienuolynų.

29. Suvokdamos, kad „ateitis kuriama ne izoliuojantis bei kliaujantis vien savo jėgomis, bet tapatinantis su tiesa bendrystės, kuri vis labiau atsiveria susitikimui, dialogui, dėmesingam įsiklausymui, abipusei pagalbai“ (67), rūpinkitės apsisaugoti „nuo egocentrizmo ligos“ (68) ir puoselėkite bendrystės tarp įvairių vienuolynų svarbą, kaip kelią į ateitį, taip atnaujindamos ir sudabartindamos jūsų autonomijoje įrašytas amžinąsias vertybes (69).

Federacijos

30. Federacija yra svarbi vienuolynų, turinčių tą pačią charizmą, bendrystės struktūra, kad jie neliktų izoliuoti.

Pagrindinis federacijų tikslas – skatinti kontempliatyvų gyvenimą jas sudarančiuose vienuolynuose pagal savosios charizmos reikalavimus ir užtikrinti pagalbą nuolatiniam bei pradiniam ugdymui, taip pat praktiniuose reikaluose, keičiantis vienuolėmis ir dalijantis materialiomis gėrybėmis; šiems tikslams įgyvendinti federacijos turi būti palaikomos ir jų turi daugėti (70).

Klauzūra

31. Atsiskyrimas nuo pasaulio, būtinas visiems, kurie seka Kristumi vienuoliniame gyvenime, jums,

kontempliatyvosios seserys, ypatingai pasireiškia klauzūra, ta Bažnyčios kaip sužadėtinės intymumo vieta, tuo „išskirtinės Bažnyčios – Sužieduotinės vienybės su savo už viską labiau mylimu Viešpačiu“ (71) ženkle.

Klauzūra yra apibrėžta keturiomis skirtingomis formomis ir laipsniais (72): šalia bendros visiems vienuoliniams institutams klauzūros dar yra trys klauzūros rūšys, būdingos kontempliatyvaus gyvenimo bendruomenėms, vadinamos popiežiškąja, konstitucine ir monastine. Popiežiškoji klauzūra – tai toji, kuri atitinka „Apaštalų Sosto išleistas normas“ (73) ir yra nesuderinama su išorinėmis apaštalavimo tarnystėmis (74). Konstitucinę klauzūrą apibrėžia savosios Konstitucijos normos. O monastinė klauzūra, nors ir laikosi griežtesnės drausmės (75), lyginant su bendrąja klauzūra, leidžia prie pagrindinės dieviškojo kulto užduoties pridėti platesnes svečių priėmimo ir svetingumo formas, visada laikantis savo Konstitucijų. Bendroji klauzūra yra iš visų keturių mažiausiai uždara (76).

Klauzūros laikymosi būdų įvairovė to paties Ordino viduje turi būti laikoma praturtinimu, o ne kliūtimi bendrystei, suderinant skirtingas išraiškas į aukštesnę vienovę (77). Ši bendrystė galės pasireikšti įvairiomis bendravimo ir bendradarbiavimo formomis, ypač nuolatiniame ir pradiniame ugdyme (78).

Darbas

32. Darbas taip pat ir jums yra dalyvavimas veikime, kurį Dievas Kūrėjas toliau vykdo pasaulyje. Ši veikla jus labai suartina su visais tais, kurie atsakingai dirba, kad pragyventų iš savo rankų darbo vaisių (plg. *Pr* 3, 19), kad prisidėtų prie kuriamojo darbo ir tarnautų žmonijai. Darbas ypač leidžia jums pasijusti solidariams su vargšais, kurie negali pragyventi nedirbdami ir kurie dažnai, nors ir turėdami darbą, yra reikalingi dosnios brolių pagalbos.

Kad darbas neužgesintų kontempliacijos dvasios, kaip mus moko didieji šventieji, kurie buvo kontempliatyvūs, ir kad jūsų gyvenimas būtų neturtingas „tikrovėje ir dvasioje“, gyventinas „uoliai laikantis saikingumo“, kaip iš jūsų reikalauja evangelinio neturto patarimo profesija iškilingu įžadu (79), darbas tebūna atliktas atsidavusiai ir ištikimai, nepasiduodant šiuolaikinei kultūrai būdingam efektyvumo siekimo mentalitetui ir aktyvizmui. Tegul jums vis dar galioja ir visada tegalios benediktiniškosios tradicijos šūkis „*ora et labora*“, kuris moko rasti pusiausvyrą tarp veržimosi link Absoliuto ir uolumo atliekant kasdienes pareigas, tarp kontempliacijos ramybės ir gyvumo tarnystėje.

Tyla

33. Manau, kad kontempliatyviame gyvenime, o ypač atsidėjusiame vien tik kontempliacijai, svarbu atkreipti dėmesį į tylą, kurioje gyvena Esatis, kaip erdvę, būtiną Žodžio klausymui bei permąstymui (*ruminatio*), ir prielaidą tikėjimo žvilgsniui, kuris atpažįsta Dievo buvimą savo gyvenime, savo brolių ir seserų, kuriuos Viešpats jums dovanoja, gyvenimuose ir šiuolaikinio pasaulio įvykiuose. Tyla yra mūsų pačių ištuštinimas, kad padarytume vietos priimti kitus. Vidiniame triukšme neįmanoma priimti nieko. Jūsų visiškai kontempliatyvus gyvenimas reikalauja „laiko ir gebėjimo nutilti, kad būtų galima išgirsti“ (80) Dievo balsą ir žmonijos šauksmą. Todėl tenutyla kūno kalba ir teprabyla Dvasios kalba, kylanti iš meilės, kuria kiekviena iš jūsų myli Viešpatį (81).

Čia jums tylos pavyzdys yra Švenčiausioji Mergelė Marija, kuri gebėjo priimti Žodį, nes buvo tylos moteris: ne bergždžios, tuščios tylos, bet priešingai, pripildytos, turtingos tylos. Mergelės ir Motinos tyla yra kupina taip pat ir artimo meilės, kuri paruošia priimti Kitą ir kitus.

Komunikavimo priemonės

34. Mūsų visuomenėje skaitmeninė kultūra turi lemiamą poveikį formuojant mąstyseną ir bendraujant su pasauliu, ypač su kitais žmonėmis. Tokia kultūrinė aplinka negali palikti nepalietusi ir kontempliatyvių bendruomenių. Be abejonės, šios priemonės gali būti naudingi ugdymo ir bendravimo įrankiai, bet raginu jus apdairiai ištirti, kad jos pasitarnautų kontempliatyviam gyvenimui ugdyti ir būtinam bendravimui, bet netaptų proga laiko švaistymui ir pabėgimui nuo broliško gyvenimo bendruomenėje, nepakenktų jūsų pašaukimui, nebūtų kliūtis jūsų gyvenimui, kuris visas yra skirtas kontempliacijai (82).

Askezė

35. Askezė su visomis priemonėmis, kurias Bažnyčia siūlo savęs apvaldymui ir širdies nutyrimui, taip pat padeda mums išsilaisvinti iš visko, kas susiję su „pasaulietišku“, kad galėtume gyventi pagal Evangelijos logiką, kuri yra dovanojimo logika, ypač savęs dovanojimo, kaip atsiliepiamo į pirmąją ir vienintelę mūsų gyvenimo meilę. Tada galėsite atsiliesti ir į brolių bei sesių lūkesčius, taip pat į moralinius ir dvasinius reikalavimus, būdingus kiekvienam iš trijų evangelinių patarimų, kuriuos jūs prisiėmėte iškilingu įžadu (83).

Šiuo atžvilgiu jūsų visiškai padovanotas gyvenimas įgyja galingą pranašišką prasmę: kuklumas, neprisirišimas prie daiktų, savęs išsižadėjimas klusnume, santykių

skaidrumas – viskas jums yra radikaliau ir reikliau, kadangi pasirinkote atsižadėti taip pat ir „*erdvės*, kontaktų ir daugelio sukurtųjų vertybių [...], kaip ypatingo būdo paaukoti *kūną*“ (84). Pastovumu pasižyminčio gyvenimo pasirinkimas tampa iškalbingu ištikimybės ženklu mūsų globalizuotam pasauliui, pripratusiam prie greitų ir lengvų pasikeitimų, rizikuojančiam niekur neįleisti šaknų.

Taip pat ir brolišių santykių sferai klauzūriniame gyvenime iškyla didesni reikalavimai (85), nes šiose bendruomenėse ryšiai yra nuolatiniai ir labai artimi. Jūs galite būti pavyzdys ir pagalba Dievo tautai ir šiandienos žmonijai, kuri pasižymi įvairiais susiskaldymais, o kartais yra tiesiog jų draskoma, kaip pasilikti šalia brolio ar sesers net ir ten, kur reikia suderinti skirtingas nuomones, sumažinti įtampą ir išspręsti konfliktus, priimti kito žmogaus trapumą. Askezė taip pat yra priemonė priimti savo silpnumą ir patikėti jį Dievo ir bendruomenės švelniai meilei.

Pagaliau, askezės pastangos yra būtinos tam, kad su meile ir ištikimais atliktumėte savo kasdienes pareigas, ir tai yra proga dalytis likimu su daugybe brolių pasaulyje ir tyliai bei vaisingai aukotis už juos.

SESERŲ VIENUOLIŲ LIUDIJIMAS

36. Brangios seserys, tai, ką parašiau šioje Apaštališkojoje konstitucijoje, yra jums, priėmusioms kontempliatyvų pašaukimą, veiksminga pagalba atnaujinti savo gyvenimą ir savo misiją Bažnyčioje ir pasaulyje. Tegul Viešpats atlieka jūsų širdyse savo darbą ir visiškai teperkeičia jus į save, galutinį kontempliatyvaus gyvenimo tikslą (86), o jūsų bendruomenės arba seserijos tebūna tikros kontempliacijos ir maldos mokyklos.

Pasauliui ir Bažnyčiai reikia jūsų, kaip „švyturių“, kurie nušviečia kelią mūsų laikų vyrams ir moterims. Tokia tebūna jūsų pranašystė. Jūsų pasirinkimas – tai ne pabėgimas nuo pasaulio iš baimės, kaip kai kurie galvoja. Jūs pasiliekate pasaulyje, nepriklausydamos jam (plg. *Jn* 18, 19), ir, nors esate nuo jo atskirtos ženklais, kurie išreiškia jūsų priklausymą Kristui, jūs nesiliaujate nuolat užtarusios žmoniją, parodydamos Viešpačiui jos baimes ir viltis, jos džiaugsmus ir kančias (87).

Neleiskite mums prarasti šio jūsų dalyvavimo žmoniškiesnio ir drauge artimesnio Evangelijai pasaulio kūrimo. Susivienijusios su Dievu, klausykitės šauksmo (plg. *Iš* 3, 7; *Jok* 5, 4) savo brolių ir seserų, kurie yra „atmetimo kultūros“ (88) aukos arba kuriems paprasčiausiai reikia Evangelijos šviesos. Mokykitės klausymosi meno, „kuris yra daugiau nei girdėti“ (89), ir praktikuokite „svetingumo dvasingumą“, priimdamos į savo širdį ir nešdamos savo maldoje visa, kas yra susiję su žmogumi,

sukurtu pagal Dievo paveikslą ir panašumą (plg. *Pr* 1, 26). Kaip rašiau apaštališkajame paraginime *Evangelii gaudium*, „užtarimas neatskiria mūsų nuo tikrosios kontempliacijos, nes kontempliacija, paliekanti kitus už durų, yra apgaulė“ (90).

Tada jūsų liudijimas bus tarsi būtinas papildymas liudijimo tų, kurie, būdami kontempliatyvūs pasaulyje, liudija Evangeliją, nors lieka visiškai pasinėrę žemiškojo miesto reikaluose ir jo statyme.

37. Brangios kontempliatyviosios seserys, gerai žinokite, kad jūsų pašvęstojo gyvenimo forma, kaip ir bet kuri kita, „yra dovana Bažnyčiai, gimsta Bažnyčioje, auga Bažnyčioje ir visa yra skirta Bažnyčiai“ (91). Tad būkite stiprioje vienybėje su Bažnyčia, kad taptumėte joje gyvas pratęsimas Marijos, mergelės, sužadėtinės ir motinos, kuri priima ir saugo Žodį, kad atiduotų jį pasauliui, taip padėdama Kristui gimti ir augti žmonių širdyse, ištroškusiose, nors patys jie dažnai to nesuvokia, To, kuris yra „kelias, tiesa ir gyvenimas“ (*Jn* 14, 6). Kaip Marija, būkite ir jūs „laiptai“, kuriais nužengia Dievas, kad susitiktų su žmogumi, o žmogus užkopia, kad susitiktų su Dievu ir kontemplanuotų jo veidą Kristaus veide.

IŠVADOS

Remdamasis tuo, kas iki šiol svarstyta, patvarkau ir nustatau šiuos dalykus:

1 straipsnis. Pagal KTK 20 kan. ir turint galvoje 37 pirmaujančius straipsnius, su šios apaštališkosios konstitucijos *Vultum Die quaerere* paskelbimu ir išleidimu yra panaikinami:

1. KTK kanonai, kurie iš dalies tiesiogiai prieštarauja bet kuriam šios Konstitucijos straipsniui;

2. ir, dar konkrečiau, norminantys straipsniai šių dokumentų:

– 1950 m. lapkričio 21 d. Pijaus XII apaštališkosios konstitucijos *Sponsa Christi* dalis *Statuta generalia monialium*;

– Šventosios vienuolių kongregacijos instrukcijos *Inter praeclara* (1950 m. lapkričio 23 d.);

– Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacijos instrukcijos *Verbi sponsa* (1999 m. gegužės 13 d.), apie monastinių vienuolių kontempliatyvų gyvenimą ir klauzūrą.

2 straipsnis. § 1. Ši Konstitucija yra skirta tiek Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų

kongregacijai, tiek atskiriems kontempliatyvaus gyvenimo arba integraliai kontempliatyvaus gyvenimo moterų vienuolynams, susijungusiems į federacijas ir nesusijungusiems.

§ 2. Ši Apaštališkoji konstitucija reguliuoja dalykus, išvardytus pirmiau nr. 12 ir išplėtotus nr. 13–35.

§ 3. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija, jeigu reikės, suderinusi su Rytų Bažnyčių kongregacija arba Tautų evangelizavimo kongregacija, sureguliuos šių konstitucinių normų įgyvendinimo skirtingus būdus skirtingose monastinėse tradicijose ir atsižvelgdama į charizminių šeimų skirtumus.

3 straipsnis. § 1. Atskiri vienuolynai per tinkamas struktūras, kurios turi būti numatytos kuriant bendruomenės gyvenimo planus, tegul skiria ypatingą dėmesį nuolatiniam ugdymui, nes jis yra tarsi *humus* visiems ugdymo etapams, pradedant pirminiu ugdymu.

§ 2. Kad būtų užtikrintas tinkamas nuolatinis ugdymas, federacijos teskatina bendradarbiavimą tarp vienuolynų, keičiantis ugdomąja medžiaga ir naudojantis skaitmeninėmis bendravimo priemonėmis, visada išsaugant reikalingą diskretiškumą.

§ 3. Šalia rūpestingo parinkimo seserų, pašauktų kaip ugdytojos lydėti kandidatės asmeninio brendimo kelyje, atskiri vienuolynai ir federacijos testiprina ugdytojų ir jų bendradarbių ugdymą.

§ 4. Seserys, pašauktos atlikti jautrią ugdymo tarnystę, gali, *servatis de iure servandis*, lankyti specialius kursus ir už savo vienuolyno ribų, išsaugodamos tinkamą ir suderintą su savos charizmos reikalavimais klimatą. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir Apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija patvirtins specialias normas šioje srityje.

§ 5. Vienuolynai skirs ypatingą dėmesį dvasių atskyrimui ir pašaukimų atpažinimui, užtikrins kandidatėms asmeninį palydėjimą ir parengs tinkamus ugdymo metodus, visada turėdami galvoje, kad pradiniam ugdymui reikia skirti pakankamai daug laiko.

§ 6. Nors tarptautinės ir daugiakultūrės bendruomenės rodo charizmos universalumą, jokių būdu negalima verbuoti kandidačių iš kitų šalių, turint vienintelį tikslą – užtikrinti vienuolyno išlikimą. Turi būti parengti kriterijai, kad būtų užtikrintas to laikymasis.

§ 7. Siekiant užtikrinti kokybišką ugdymą, atsižvelgiant į aplinkybes, tebūna kuriami keliems vienuolynams bendri pradinio ugdymo namai.

4 straipsnis. § 1. Turint omenyje, kad malda yra kontempliatyvaus gyvenimo šerdis, kiekvienas vienuolynas peržiūrės savo dienos ritmą, patikrindamas, ar jos centras yra Viešpats.

§ 2. Bus įvertinti bendruomeniniai liturgijos šventimai, keliant klausimą, ar jie tikrai yra gyvas susitikimas su Viešpačiu.

5 straipsnis. § 1. Žinant *lectio divina* svarbą, kiekvienas vienuolynas tenustato tinkamą laiką ir būdus šiam Šventojo Rašto skaitymo/klausymo, *ruminatio*, maldos su juo, kontempliacijos ir pasidalijimo juo reikalavimui.

§ 2. Atsižvelgiant į tai, kad pasidalijimas perkeičiančia Žodžio patirtimi su kunigais, diakonais, kitais pašvęstaisiais ir pasauliečiais yra tikros bažnytinės bendrystės išraiška, kiekvienas vienuolynas nusistatys šio dvasinio spinduliavimo į išorę *ad extra* būdus.

6 straipsnis. § 1. Kiekvienas vienuolynas, rengdamas savo bendruomeninį ir brolišką planą, šalia kruopštaus pasiruošimo Eucharistijos šventimui, tenumato deramą laiką Eucharistijos adoracijai, suteikdamas galimybę joje dalyvauti ir vietinės Bažnyčios tikintiesiems.

§ 2. Ypatingas dėmesys tebus skiriamas kapelionų, nuodėmklausių ir dvasios vadovų parinkimui, atsižvelgiant į savo charizmos specifiką ir seseriško gyvenimo bendruomenėje reikalavimus.

7 straipsnis. § 1. Tos, kurios yra pašauktos atlikti vadovavimo tarnystę, tegul ne tik rūpinasi savo ugdymu, bet ir tesivadovauja tikros seserystės ir tarnavimo dvasia, kad skatintų džiugią laisvės ir atsakomybės atmosferą, kuri ugdo asmeninę ir bendruomeninę išvalgą bei dalijimąsi tiesoje tuo, kas daroma, galvojama ir jaučiama.

§ 2. Bendruomenės planas tebūna atviras ir teskatina dalijimąsi kiekvienos sesers žmogiškais ir dvasinėmis dovanomis, kad narės viena kitą praturtintų ir kad augtų seseriška meilė.

8 straipsnis. § 1. Juridinę autonomiją turi atitikti tikra gyvenimo autonomija, o tai reiškia: bent minimalus seserų skaičius ir kad bent jau didžioji dalis jų nebūtų garbingo amžiaus; reikalingas gyvybingumas pačioms gyvenant pagal savo charizmą ir ją perduodant; realios galimybės ugdyti narius ir vadovauti vienuolynui; liturginio, seseriško ir dvasinio gyvenimo orumas bei kokybė; reikšmingumas vietinėje Bažnyčioje ir įsitraukimas į ją; pragyvenimo galimybės; pritaikytas vienuolyno pastatas. Šie kriterijai turi būti taikomi visuotinai ir turint bendrą viziją.

§ 2. Tuo atveju, kai nėra patenkinami reikalavimai realiai vienuolyno autonomijai, Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija įvertins, ar reikia įkurti komisiją *ad hoc*, sudarytą iš vietos Ordinaro, federacijos Prezidentės, jos pavaduotojos ir to vienuolyno Abatės arba Piorės. Kiekvienu atveju tokio įsikišimo tikslas tebūna pradėti palydėjimo procesą vienuolynui atgaivinti arba inicijuoti jo uždarymą.

§ 3. Šis procesas galėtų numatyti ir prijungimą prie kito vienuolyno arba perdavimą federacijos Prezidentei ir jos Tarybai, jeigu vienuolynas yra įsijungęs į federaciją. Kiekvienu atveju galutinį sprendimą priima Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija.

9 straipsnis. § 1. Pradžioje visi vienuolynai turės įsijungti į kurią nors federaciją. Jei dėl ypatingų priežasčių vienuolynas negalės būti įjungtas į federaciją, kapitulos balsavimu turi būti prašoma leidimo Šventojo Sosto, kuris turi atlikti tinkamą ištyrimą, ar leisti tam vienuolynui nepriklausyti federacijai.

§ 2. Federacijos galės būti sudarytos ne tiek ir ne tik pagal geografinį kriterijų, bet ir pagal dvasios bei tradicijų artumą. Būdus, kaip tai padaryti, nurodys Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija.

§ 3. Taip pat bus užtikrinta pagalba ugdymo srityje ir konkrečiuose poreikiuose, keičiantis vienuolėmis ir dalijantis materialinėmis gėrybėmis, kaip turi nustatyti Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija, kuri, be to, dar apibrėš federacijos Prezidentės ir Tarybos kompetencijas.

§ 4. Bus skatinamas moterų vienuolynų įjungimas, net ir teisinis, į atitinkamą vyrų vienuolių Ordiną. Taip pat bus palankiai žiūrima į įvairių Ordinų konfederacijas ir tarptautinių komisijų įkūrimą, o jų įstatus patvirtins Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija.

10 straipsnis. § 1. Kiekvienas vienuolynas, rimtai apsisvarstęs ir gerbdamas savo tradicijas bei Konstitucijų reikalavimus, teatsiklausia Šventojo Sosto, ar gali pasirinkti tokią klauzūros formą, kurios norėtų, jeigu reikalaujama kitokios, negu galioja dabar.

§ 2. Kartą pasirinkęs ir gavęs pritarimą vienai iš numatytų klauzūros formų, kiekvienas vienuolynas tesistengia jos laikytis ir gyventi pagal jos reikalavimus.

11 straipsnis. § 1. Nors kai kurios monastinės bendruo-

menės pagal savąją teisę gali turėti pajamų, tačiau jos vis tiek neatleidžiamos nuo pareigos dirbti.

§ 2. Kontempliacijai atsidėjusių bendruomenių darbo vaisiai tenebūna skirti vien tik užsitikrinti orų pragyvenimą, bet, jeigu tik įmanoma, taip pat atsiliiepti į vargšų ir neturtingų vienuolynų poreikius.

12 straipsnis. Kiekvieno vienuolyno dienotvarkė tenumato tinkamus tylos laikotarpius, kad taip būtų prisidėta prie maldos ir kontempliacijos atmosferos.

13 straipsnis. Kiekvienas vienuolynas savo bendruomenės plane tenumato tinkamas priemones, kuriomis išreiškiamos monastinio gyvenimo asketinės pastangos, kad jis taptų dar labiau pranašiškas ir labiau tikėtinas.

Baigiamoji nuostata

14 straipsnis. § 1. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija, laikydamasi šios Apaštališkosios konstitucijos dvasios ir nustatytų normų, išleis naują Instrukciją šios Konstitucijos 12 punkte išvardytomis temomis.

§ 2. Kai kiekvieno instituto Konstitucijų arba Regulų straipsniai bus priderinti prie naujų nuostatų, jie turės būti pateikti patvirtinti Šventajam Sostui.

Duota Romoje, prie Šventojo Petro, birželio 29-ąją, Šventųjų Petro ir Pauliaus iškilmės dieną, 2016-aisiais, ketvirtaisiais mano pontifikato metais.

Pranciškus

Nuorodos

- (1) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 19.
- (2) I, 1, 1: *PL* 32, 661.
- (3) Plg. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium* (2013 lapkričio 24), 169: *AAS* 105 (2013), 1091.
- (4) Apaštališkasis laiškas visiems pašvęstiesiems Pašvęstojo gyvenimo metų proga (2014 lapkričio 21), II, 2: *AAS* 106 (2014), 941.
- (5) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 68: *AAS* 88 (1996), 443.
- (6) Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini* (2010 rugsėjo 30), 83: *AAS* 102 (2010), 754.
- (7) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 59: *AAS* 88 (1996), 432.

- (8) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 573 § 1.
- (9) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 16: *AAS* 88 (1996), 389.
- (10) Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini* (2010 rugsėjo 30), 83: *AAS* 102 (2010), 754.
- (11) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 18: *AAS* 88 (1996), 391–392.
- (12) Plg. Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 44; Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 3 ir 29: *AAS* 88 (1996), 379, 402.
- (13) Regula 58, 7.
- (14) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 8: *AAS* 88 (1996), 379, 382–383.
- (15) Tas pats. Apaštališkasis laiškas *Orientalis lumen* (1995 gegužės 2), 9: *AAS* 87 (1995), 754.
- (16) Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 44.
- (17) Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini* (2010 rugsėjo 30), 83: *AAS* 102 (2010), 754.
- (18) Plg. Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dekretas *Perfectae caritatis*, 5.
- (19) Ten pat, 1.
- (20) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 14: *AAS* 88 (1996), 387.
- (21) Plg. Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 46; Tas pats. Dekretas *Christus Dominus*, 35; Tas pats. Dekretas *Perfectae caritatis*, 7. 9; Kanonų teisės kodeksas, kan. 674.
- (22) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 667 § 2–3.
- (23) Plg. Apaštališkasis laiškas *Orientalis lumen* (1995 gegužės 2), 9: *AAS* 87 (1995), 754.
- (24) Pranciškus Asyžietis. Kūrinijos giesmė, 1: *FF* 263.
- (25) Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 44.
- (26) Plg. Tas pats. Dekretas *Perfectae caritatis*, 2.
- (27) Plg. Klara Asyžietė. III laiškas Agnietei Bohemietei, 8: *FF* 2886.
- (28) Pranciškus Asyžietis. Gyrius aukščiausiajam Dievui, 3. 5: *FF* 261.
- (29) Teresė Avilietė. *Obras completas. Poesías* (Pilnas raštų rinkinys. Poezija), Editorial Monte Carmelo, Burgos 2011, 1368.
- (30) Plg. Dionisas Kartūzas. *Enarrationes in cap. 3 Can. Cant. XI*, 6, in *Doctoris Ecstatici D. Dionysii Cartusiani Opera Omnia*, VII, Typis Cartusiae, Monstrolii, 1898, 361.
- (31) Pranciškus Asyžietis. Kūrinijos giesmė, 4: *FF* 263.
- (32) Nr. 83: *AAS* 105 (2013), 1054–1055.
- (33) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 65: *AAS* 88 (1996), 441; Kanonų teisės kodeksas, kan. 664.
- (34) Ten pat, 66: *AAS* 88 (1996), 442.
- (35) Ten pat, 69: *AAS* 88 (1996), 444; plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 661.
- (36) Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Iš naujo pradėti nuo Kristaus: atnaujinti įsipareigojimą pašvęstajam gyvenimui trečiajame tūkstantmetyje* (2002 gegužės 19), 18.
- (37) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 65: *AAS* 88 (1996), 441
- (38) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 648 § 1 ir 3; kan. 675 § 2.
- (39) Sveikinimas šv. Mišių pabaigoje, 2016 vasario 2: *L'Osservatore Romano*, 2016 vasario 4, p. 6; plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 673.
- (40) Plg. Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Konstitucija *Sacrosanctum Concilium*, 83; Kanonų teisės kodeksas, kan. 1173; 1174 § 1.
- (41) Plg. Benediktas XVI. Katechezė (2011 gruodžio 28): *Insegnamenti VII/2* (2011), 980–985; Kanonų teisės kodeksas, kan. 663 § 4; Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Vadovavimo tarnystė ir klusnumas* (2008 gegužės 11), 31.
- (42) Benediktas. Regula, 43, 3.
- (43) Plg. Pranciškus Asyžietis. Nepatvirtinta regula, XXIII, 31: *FF* 71.
- (44) Plg. Klara Asyžietė. III laiškas Agnietei Bohemietei, 12. 13: *FF* 2888.
- (45) Regula, 4, 55.
- (46) Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini* (2010 rugsėjo 30), 86: *AAS* 102 (2010), 757; Kanonų teisės kodeksas, kan. 663 § 3.
- (47) Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 94: *AAS* 88 (1996), 469; plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 758.
- (48) Plg. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Iš naujo pradėti nuo Kristaus: atnaujinti įsipareigojimą pašvęstajam gyvenimui trečiajame tūkstantmetyje* (2002 gegužės 19), 25; Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 sausio 6), 43: *AAS* 93 (2001), 297.
- (49) Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini* (2010 rugsėjo 30), 86: *AAS* 102 (2010), 758; Kanonų teisės kodeksas, kan. 754–755.
- (50) Plg. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 94: *AAS* 88 (1996), 470.
- (51) Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini* (2010 rugsėjo 30), 87: *AAS* 102 (2010), 759.
- (52) Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dekretas *Presbyterorum ordinis*, 5; plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 899.
- (53) Homilija Švenčiausiojo Kristaus Kūno ir Kraujo išskilmės

- proga (2016 gegužės 26): *L'Osservatore Romano*, 2016 gegužės 27–28, p. 8.; plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 663 § 2.
- (54) Plg. Jonas Paulius II. Homilija Švenčiausiojo Kristaus Kūno ir Kraujo iškilmės proga (2001 birželio 14), 3: *AAS* 93 (2001), 656.
- (55) Tas pats. Enciklika *Ecclesia de Eucharistia* (2003 balandžio 17), 6: *AAS* 95 (2003), 437.
- (56) Tas pats. Apaštališkasis laiškas *Mulieris dignitatem* (1988 rugpjūčio 15), 26: *AAS* 80 (1988), 1716.
- (57) Plg. Bulė *Misericordiae Vultus*, 1: *AAS* 107 (2015), 399; Kanonų teisės kodeksas, kan. 664; 630.
- (58) Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Broliškasis gyvenimas bendruomenėje. Congregavit nos in unum Christi amor* (1994 vasario 2), 10.
- (59) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 21: *AAS* 88 (1996), 395.
- (60) Kanonų teisės kodeksas, kan. 603.
- (61) Plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 sausio 6), 43: *AAS* 93 (2001), 296–297.
- (62) Plg. Vatikano II Visuotinis Susirinkimas. Dekretas *Perfectae caritatis*, 15; Kanonų teisės kodeksas, kan. 602.
- (63) Plg. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Broliškasis gyvenimas bendruomenėje. Congregavit nos in unum Christi amor* (1994 vasario 2); Kanonų teisės kodeksas, kan. 607 § 2; 608; 665; 699 § 1.
- (64) Ten pat, 32; plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 619; 630; 664.
- (65) Plg. Kreipimasis į Pašvęstojo gyvenimo jubiliejaus dalyvius, 2016 vasario 1: *L'Osservatore Romano*, 2016 vasario 1–2, p. 8.
- (66) Benediktas. Regula, IV, 70–71.
- (67) Apaštališkasis laiškas visiems pašvęstiesiems Pašvęstojo gyvenimo metų proga (2014 lapkričio 21), II, 3: *AAS* 106 (2014), 943.
- (68) Ten pat.
- (69) Plg. ten pat; Kanonų teisės kodeksas, kan. 614–615; 628 § 2–1; 630 § 3; 638 § 4; 684 § 3; 688 § 2; 699 § 22; 708; 1428 § 1–2.
- (70) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 582; 684 § 3.
- (71) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 59: *AAS* 88 (1996), 431.
- (72) Plg. ten pat, 59; Kanonų teisės kodeksas, kan. 667.
- (73) Kanonų teisės kodeksas, kan. 667 § 3.
- (74) Ten pat, kan. 674.
- (75) Ten pat, kan. 667 § 2.
- (76) Plg. ten pat, kan. 667 § 1.
- (77) J. M. Bergoglio. Kalba 1994 spalio 13 d. Vyskupų sinode apie Pašvęstąjį gyvenimą ir jo misiją Bažnyčioje ir pasaulyje (in *Vida religiosa* 115, Nr. 7, 2013 liepa–rugsėjis).
- (78) Plg. Apaštališkasis laiškas visiems pašvęstiesiems Pašvęstojo gyvenimo metų proga (2014 lapkričio 21), II, 3: *AAS* 106 (2014), 942–943.
- (79) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 600.
- (80) Žinia 48-osios Pasaulinės visuomenės bendravimo priemonių dienos proga (2014 birželio 1): *AAS* 106 (2014), 114; plg. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Broliškasis gyvenimas bendruomenėje. Congregavit nos in unum Christi amor* (1994 vasario 2), 10 ir 34.
- (81) Plg. Klara Asyžietė. IV laiškas Agnietei, 35: *FF* 2908.
- (82) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 666.
- (83) Plg. Sveikinimas po šv. Mišių pašvęstiesiems ir pašvęstosioms, 2016 vasario 2: *L'Osservatore Romano*, 2016 vasario 4, p. 6; Kanonų teisės kodeksas, kan. 599–601; 1191–1192.
- (84) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 kovo 25), 59: *AAS* 88 (1996), 431.
- (85) Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija *Broliškasis gyvenimas bendruomenėje. Congregavit nos in unum Christi amor* (1994 vasario 2), 10.
- (86) Plg. Klara Asyžietė. III laiškas Agnietei, 12–13: *FF* 2888; IV laiškas Agnietei, 15. 16: *FF* 2902.
- (87) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 4.
- (88) Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium* (2013 lapkričio 24), 53: *AAS* 105 (2013), 1042; plg. ten pat, 187 ir t. t.: *AAS* 105 (2013), 1098 ir t. t.
- (89) Ten pat, 171: *AAS* 105 (2013), 1091.
- (90) Ten pat, 281: *AAS* 105 (2013), 1133.
- (91) J. M. Bergoglio. Kalba 1994 spalio 13 d. Vyskupų sinode apie Pašvęstąjį gyvenimą ir jo misiją Bažnyčioje ir pasaulyje (in *Vida religiosa* 115, Nr. 7, 2013 liepa–rugsėjis).

Pal. T. Matulionio atminimas jamžintas Romoje

Vasario 6 d. Romoje Naujųjų laikų kankinių šventovei perduota palaimintojo kankinio arkivyskupo Teofiliaus Matulionio relikvija. Šia proga penki Lietuvos vyskupai, lydimi piligrimų iš visų Lietuvos vyskupijų, aukojo šv. Mišias Naujųjų laikų kankinių šventovėje, Šv. Baltramiejaus bazilikoje Tibro saloje. Relikvijos įteikimo apeigose dalyvavo Naujųjų laikų kankinių šventovės atstovai ir Šventojo Sosto Šventųjų skelbimo bei Kulto ir sakramentų kongregacijų pareigūnai. Mišias koncelebravo arkivyskupai Gintaras Grušas, Lionginas Virbalas, Sigitas Tamkevičius, vyskupai Jonas Ivanauskas ir Eugenijus Bartulis.

Arkivyskupas pal. Teofilius Matulionis yra pirmas Naujųjų laikų kankinių šventovėje Tibro saloje pagerbtas Lietuvos Bažnyčios kankinys. Šventovei perduota jo relikvija bus saugoma vienoje Šv. Baltramiejaus bazilikos koplyčių. Šventųjų skelbimo kongregacijai pripažinus arkivyskupą Teofilijų Matulionį kankiniu, popiežius Pranciškus jį paskelbė palaimintuoju. Beatifikacijos Mišioms Vilniuje 2017 m. birželio 25 dieną vadovavo Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas kardinolas Angelo Amato.

Naujųjų kankinių šventovė Šv. apaštalo Baltramiejaus bazilikoje Tibro upės saloje artimai susijusi su ją įsteigusių popiežiumi Jonu Pauliumi II, kuris 1993 metais paskyrė apaštalo ir kankinio Šv. Baltramiejaus baziliką vyskupijoje sėkmingai veikiančiai bažnyčiai Šv. Egidijaus bendruomenei. Rengiantis Didžiajam 2000 metų krikščionybės jubiliejui, popiežius įsteigė Komisiją naujųjų laikų kankinių liudijimui tirti. Komisijos posėdžiai vykdavo Šv. Baltramiejaus bazilikos patalpose, per palyginti trumpą laiką buvo sukaupta labai daug liudijimų – iš viso per 12 tūkst. dokumentų apie XX ir XXI amžių kankinius ir liudytojus, katalikus, ortodoksus ir kitų konfesijų krikščionis. Pagal šią medžiagą buvo sudarytas Naujųjų laikų kankinių sąrašas. Komisija gavo ir Lietuvos Vyskupų Konferencijos

Mirė Panevėžio vyskupas emeritas teol. lic. Juozas Preikšas (1926–2018)

Vasario 11 d. Kauno klinikose, eidamas 92-uosius gyvenimo metus, mirė Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas.

Vyskupas Juozas Preikšas gimė 1926 m. lapkričio 22 d. Griškabūdžio parapijoje, Šakių r., pirmuoju sūnumi šeimoje. Tėvai buvo darbininkai: tėvas – stalius, motina – siuvėja. Jie užaugino penkis vaikus. Nuo 1934 m. mokėsi Griškabūdžio pradžios mokykloje, o nuo 1940 m. Šakių „Žiburio“ gimnazijoje. Karo metu, sudegus gimnazijai, persikėlė gyventi į Kauną ir 1945 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1949 m. mažinant seminaristų skaičių, sovietinės valdžios pašalintas iš ketvirtojo kurso. Kurį laiką dirbo vargonininku, vėliau grįžo į seminariją. Būdamas paskutiniame kurse, pirmojo Panevėžio vyskupo Kazimiero Paltaroko 1951 m. rugsėjo 23 d. buvo įšventintas kunigu.

Po šventimų ir mokslų seminarijoje metus ėjo vikaro pareigas Karmėlavos parapijoje, o nuo 1953 m. paskirtas prokuratoriumi Kunigų seminarijoje ir kartu gilino teologijos studijas įgydamas teologijos licenciatą laipsnį. 1954 m. buvo paskirtas Kauno Šv. arkang. Mykolo (Įgulos) parapijos klebonu, 1956 m. greta klebono pareigų pradėjo dėstyti dogmų teologiją ir filosofines disciplinas Kauno kunigų seminarijoje. Čia išdirbo 13 metų. 1959 m. atleistas iš Įgulos parapijos klebono pareigų ir paskirtas Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijų kurijų ekonomu, o 1961 m. Vilkaviškio vyskupijos kurijos kancelriu. 1963 m. atleidžiamas iš kanclerio pareigų, paliekant vien dėstytoju kunigų seminarijoje. 1969 m. atleistas iš dėstytojo pareigų ir skiriamas Vilkaviškio parapijos klebonu ir dekanu. 1984 m. išrenkamas Vilkaviškio vyskupijos kunigų Tarybos ir konsultorių kolegijos nariu. Tais pačiais metais lapkričio 16 d. popiežiaus Jono Pauliaus II nominuojamas titulinu Egnacijos vyskupu.

1984 m. gruodžio 2 d. įšventintas vyskupu ir paskirtas Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkojo administratoriaus Liudviko Povilonio pagalbininku. 1988 m., Šventajam Sostui priėmus arkivyskupo Povilonio atsisąstadinimą, vyskupas Juozas Preikšas kurį laiką buvo Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkuoju administratoriumi. 1989 m. paskirtas Panevėžio vyskupijos apaštališkuoju administratoriumi. Nuo 1991 m. gruodžio mėnesio – Panevėžio vyskupijos ordinaras. 2002 m. sausio 5 d. popiežius Jonas Paulius II priėmė Panevėžio vyskupo Juozo Preikšo atsisąstadinimą sulaukus Kanonų teisės kodekse numatytos 75-erių metų amžiaus ribos. Būdamas emeritu metus gyveno ir patarnavo Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos tikintiesiems, vėliau persikėlė gyventi į Kauną, kur, kol sveikata leido, pagelbėdavo Šv. Antano Paduviečio parapijos sielovadai.

Vyskupo J. Preikšo vadovavimas Panevėžio vyskupijai sutapo su Lietuvos Atgimimo bei Nepriklausomybės atkūrimo paskelbimo laikmečiu. Jam dirbant Panevėžio vyskupu, šioje vyskupijoje buvo pastatytos trys bažnyčios: Berčiūnų, Truskavos ir Pakalnių. Vyskupui J. Preikšui valdant vyskupiją suburti sielovadiniai centrai: katechetikos, jaunimo ir šeimos, įkurta vyskupijos *Caritas*, K. Paltaroko katalikiška mokykla, įsikūrė nemažai katalikiškų organizacijų, suaktyvėjo dvasinis gyvenimas. Vyskupas labai mėgo muziką, turėjo puikų balsą, visi dar ilgai prisiminsime jo gražiai dainuotą Čezarės Biksiso „Mama“. Testamente a. a. vyskupas nuolankiai atsiprašo, jeigu ką įžeidė, o jį, išeinantį, prašo palydėti malda.

Vasario 12–13 dieną su Panevėžio vyskupu emeritu Juozu Preikšu atsisveikinta Kauno arkikatedroje bazilikoje. Vasario 13 d. 12 val. Kauno arkikatedroje už mirusįjį Gedulinėmis valandomis pradėtoms šv. Mišioms vadovavo arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas. Ganytojas sveikino gausiai melstis susirinkusius vyskopus, kunigus, tikinčiuosius, tarė užuojautos žodį mirusiojo giminaičiams, bičiuliams, visiems, kurį jį pažinojo.

Šv. Mišias koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, Vilniaus arkivyskupas metropolitas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas Gintaras Grušas, kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC ir per 40 kunigų iš kelių Lietuvos vyskupijų. Patarnavo nuolatiniai diakonai Audrius Jesinskas ir Darius Chmieliauskas.

„Meldžiamės už mirusį savo brolių vyskupą Juozą visai artėjant Nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiui. Visas jo gyvenimas sutilpo į šį šimtmetį ir beveik su juo sutapo. Jo gyvenimas gražiai sutapo su Lietuvos ir Bažnyčios Lietuvoje gyvenimu“, – sakė arkivyskupas L. Virbalas, atkreipdamas dėmesį, jog vysk. Preikšo gimimo metais – 1926-aisiais – buvo įsteigta ir Lietuvos bažnytinė provincija. Sovietinės okupacijos metus jis išgyveno būdamas gimnazistas, o įstojo į Kauno kunigų seminariją dramatiškais Lietuvai laikais, 1945 metais. Ją užbaigęs ir iššventintas kunigu, darbavosi ir seminarijoje, ir parapijose. Arkivysk. L. Virbalas su dėkingumu prisiminė 1991 metais Kauno arkikatedroje bazilikoje iš kardinolo Vincento Sladkevičiaus, vysk. Juozo Preikšo ir tuomet vyskupo Sigito Tamkevičiaus rankų su grupele diakonų priimtus kunigystės šventimus. „Vyskupas Juozas buvo nuoseklus Evangelijos skelbėjas. Taikos, sutarimo žmogus. Jis skelbė Kristaus Evangeliją, ir šis atsisveikinimas su juo – taip pat jo pamoka“, – sakė arkivyskupas. Atsisveikinimas su mirusiuoju, pasak ganytojo, mums kalba apie viltį, kurios nesunaikina net kapo duobė, apie meilę, kuria mus apglėbs amžinybėje pasitiksiantis mūsų dangiškasis Tėvas.

Šv. Mišių pabaigoje apaštališkasis nuncijus perdavė popiežiaus Pranciškaus atsiųstą užuojautos laišką vyskupams, kunigams, visiems susirinkusiems atsisveikinti su broliu vyskupu Juozu Preikšu, kurį pasirašė Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Pietro Parolin. Užuojautos laiške su dėkingumu prisiminti jo kunigiškos ir vyskupiškos tarnystės metai Bažnyčioje Lietuvoje. Popiežius atsiuntė visiems savo apaštališkąjį palaiminimą kaip ramybės ir susivienijimo su Prisikėlusiuoju Kristumi ženklą.

Ministro pirmininko Sauliaus Skvernelio užuojautą Lietuvos Vyskupų Konferencijai perskaitė LVK generalinis sekretorius kun. Kęstutis Smilgevičius.

Tą pačią dieną vyskupo palaikai iškeliavo į Panevėžį. Vasario 14 d. po vakarienių pamaldų pašarvotas Panevėžio katedroje. Vasario 15 d. aukotos laidotuvių šv. Mišios Panevėžio katedroje, po jų velionis palaidotas Panevėžio katedros šventoriuje. -P, kait-

Lietuva paaukota Nekaltajai Marijos Širdžiai

Pasitinkant Valstybės atkūrimo šimtmetį, vasario 11 d. Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilikoje Lietuvos vyskupai aukoją iškilmingas šv. Mišias, kurių metu Lietuva paaukota Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai.

parengtą dosjė apie 114 lietuvių tikėjimo liudytojų ir kankinių, gyvybės kaina paliudijusių ištikimybę Evangelijai, įskaitant arkivysk. T. Matulionį.

Vienas iš svarbesnių Didžiojo krikščionybės jubiliejaus renginių buvo ekumeninis XX amžiaus kankinių minėjimas 2000 metų gegužės 7 d. Jis buvo rengtas remiantis komisijos sukauptais liudijimais ir naujų kankinių martirologu. Pasibaigus jubiliejui šv. Jonas Paulius II išreiškė norą Romoje įrengti memorialą – nuolatinę naujųjų laikų kankinių atminimo vietą. Šiam tikslui parinkta Šv. Baltramiejaus bazilika Tibro upės saloje. Naujųjų kankinių šventovė inauguruota 2002 metais. Virš didžiojo altoriaus iškelta XX amžiaus tikėjimo liudytojų ikona. Šešiose koplyčiose sukaupta XX ir XXI amžiaus tikėjimo liudytojų ir kankinių iš viso pasaulio relikvijos, liudijimai. Koplyčios nuolat papildomos naujų kankinių relikvijomis. Dauguma relikvijų yra palaimintiesiems ir šventiesiems priklausę įvairūs asmeniniai daiktai. Koplyčiose minimos komunistinių ir nacistinių režimų aukos, nužudytieji Amerikoje, Azijoje ir Okeanijoje, Ispanijoje ir Meksikoje bei Afrikos žemyne.

Dalyvaudami trečiadienio bendrojoje audiencijoje lietuviai maldininkai ir vyskupai dar kartą padėkojo popiežiui už arkivyskupo Teofiliaus Matulionio paskelbimą palaimintuoju. -vr-

Perduota pal. Teofiliaus relikvija

Sausio 21 d. Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas perdavė palaimintojo Teofiliaus Matulionio relikviją Merkinės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčiai. Mišių pradžioje relikvija, nešama mons. dr. Algirdo Jurevičiaus, buvo pastatyta priešais altorių. Pamokslu metu vyskupas kalbėjo apie pal. Teofiliaus reikšmę Lietuvos Bažnyčiai ir paragino kiekvienam atrasti vidinį dvasinį ryšį su palaimintuoju. Po šv. Mišių pal. Teofiliaus relikvija buvo pastatyta ant altoriaus. Merkinės klebonas dekanas kun. dr. Robertas Rumšas vadovavo palaimintojo Teofiliaus litanijos maldai,

po kurios vyskupas visus palaimino relikvija ir perdavė ją Merkinės klebonui. Taip pat buvo perduotas ir relikvijos autentiškumą liudijantis sertifikatas. Procesijoje relikvija nunešta ir įdėta į Švč. Jėzaus Širdies šoninį altorių. Dėl specialiai tam pagamintos grūdinto stiklo apsaugos tikintieji galės iš arti matyti relikviją ir šauktis palaimintojo Teofiliaus užtarimo. Apeigų pabaigoje bažnyčioje vieningai nuskambėjo: „Palaimintasis Teofiliau, melski už mus!“ -KŠ-

Konferencija „Ne save pačius skelbiame“

Vasario 3 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje įvyko tarptautinė mokslinė konferencija „Ne save pačius skelbiame“, skirta artėjančiam Vilniaus kunigų seminarijos atkūrimo 25 metų jubiliejui. Konferencija prasidėjo šv. Mišiomis, kurioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. Įžanginį sveikintimo žodį perdavė emeritas kardinolas A. J. Bačkis. Jam teko misija po nepriklausomybės atbudusioje Lietuvoje atkurti sovietų 1945 m. uždarytą Vilniaus kunigų seminariją. Savo pranešime kardinolas pastebėjo, kad seminarijos atkūrimas buvo vienas gražiausių jo gyvenimo įvykių. „Šiandien kviečiu visus džiaugtis ir dėkoti Apvaizdai, kad leido atkurti sovietų uždarytą Vilniaus kunigų seminariją. Prieš akis stovi pirmojo seminarijos rektoriaus K. Vasiliausko švytintis veidas, kuris buvo ne tik simbolinis, bet ir gyvas ryšys tarp vyskupo J. Radvilos įsteigtos ir tuomet atkuriamos Vilniaus seminarijos. Kun. K. Vasiliauskas buvo vienas iš tų narsuolių, kurie išgirdo arkivyskupo Mečislovo Reinio kvietimą atvažiuoti į Vilnių vokiečių okupacijos metu ir baigti kunigų seminariją.“

Savo pranešime kardinolas išreiškė dėkingumą kitų šalių kunigams ir vienuoliams, kuriems padedant pavyko suformuoti seminarijos ugdytojų ir dėstytojų branduolį. Jo Eminencija paminėjo stebuklingą šv. Juozapo pagalbą pritrūkus lėšų seminarijos statybai. Tai lėmė, kad seminarija buvo pavadinta būtent šio šventojo vardu.

Šv. Mišioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, koncelebravo J. Em. kardinolas Audrys Juozas Bačkis, apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ, arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Kęstutis Kėvalas, Panevėžio vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, Vilniaus vyskupai augziliarai Arūnas Poniškaitis ir Darius Trijonis. Iškilmeje dalyvavo apie tris dešimtis kunigų, broliai ir seserys vienuoliai.

Į vyskupų kvietimą švenčiant Lietuvos Valstybės atkūrimo 100 metų jubiliejų Marijos globai patikėti Lietuvos dabartį ir ateitį atsiliepi tikintieji iš visos Lietuvos, itin gausiai susirinkę Trakų bazilikoje, dar daugiau žmonių jungėsi stebėdami tiesioginę transliaciją per LRT televiziją arba klausydami Marijos radijo. Lietuvos paaukojimo Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai malda tą sekmadienį buvo meldžiamasi ir šv. Mišiose kitose Lietuvos bažnyčiose bei pasaulio lietuvių bendruomenėse.

Šv. Mišių metu sakytoje homilijoje arkivyskupas Gintaras Grušas kvietė šeimas, visus Lietuvos žmones melstis namuose, kad visa Lietuva gyventų laisvėje. „Todėl šiandien aš kreipiuosi į Lietuvos šeimas, prašydamas atverti namų duris Marijai ir priimti ją į savo šeimą per kasdienę malda. Nes atverdami jai savo namų ir širdžių duris, atveriamė jas artimai bendrystei su Jos Sūnumi. Ji ne tik ramintoja sunkumuose, bet ir mūsų širdžių kelrodė žvaigždė, vedanti mus pas savo Sūnų“, – ragino arkivyskupas Gintaras Grušas.

Prieš paaukojimo malda ganytojas pabrėžė, kad „šiuo veiksmu mes pakartosime tai, ką jau yra padariusios ankstesnės Lietuvos kartos, kai sunkiausiu metu jos kreipėsi į Mariją, prašydamos pagalbos, ir buvo išgirstos“. Iškilmingas Paaukojimo aktas įvyko po homilijos vyskupams kartu su visais tikinčiais drauge sukalbėjus Lietuvos paaukojimo Nekaltajai Marijos, Lietuvos Globėjos, Širdžiai malda, kurios išrašytas tekstas simboliškai buvo padėtas ant altoriaus, po Trakų Dievo Motinos paveikslu.

Baigdamas šv. Mišias arkivyskupas G. Grušas dėkojo visiems įsijungusiems į bendrą malda ir ragino visus tikinčiuosius melstis šia malda kiekvieną Trakų Dievo Motinos ir Valstybės atkūrimo šimtmečio metų dieną. Šv. Mišiose giedojo Vilniaus Šv. Jono Teologo vienuolyno choras „Adoramus“.

-vilmensis.lt-

Maldos už krikščionių vienybę savaitė

Vilniuje

Sausio 25 d. Vilniaus Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčioje vyko tradicinės ekumeninės pamaldos, vainikavusios Maldos už krikščionių vienybę savaitę, kuri šiais metais melstis kvietė Išėjimo knygos mintimi „Tavo dešinė, Viešpatie, yra nuostabi jėga“ (Iš 15, 6).

Pamaldos subūrė skirtingų krikščioniškų bažnyčių ir bendruomenių tikinčiuosius ir jų vadovus. Už krikščionių vienybę kartu meldėsi: Lietuvos evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis ir kunigas Ričardas Dokšas, ortodoksų kunigas Vladimiras Seliavko, graikų apeigų katalikų kunigai: t. Vinkentij Pelykh OSBM ir t. Dominik Nalysnyk OSBM, Lietuvos jungtinės metodistų bažnyčios kunigas Andrus Kask, krikščionių bendruomenės „Tikėjimo žodis“

vyresnysis pastorius Gabrielius Lukošius, Lietuvos naujosios apaštalų bažnyčios vyskupas Artūras Strelčiūnas, kunigas Jonas Drevnickis, krašto vyresnysis Andrej Andrijanov, krašto evangelistas Darius Ezerskis, krašto evangelistas poilsyje Antanas Blynas, Vilniaus vyskupas augziliaras Darius Trijonis, kunigai ir tikintieji. Pamaldoms vadovavo vysk. Darius Trijonis. Giedėjo Dievo Gailingumo šventovės ansamblis.

„Jo dešinė daro nuostabius darbus kiekvienoje bendruomenėje: ar esame katalikai, ar ortodoksai, ar krikščionys evangelikai. Kiekvienas, tikintis į Kristų, gali patirti Jo ypatingų malonių“, – pamoksle sakė vysk. Darius Trijonis pabrėždamas, jog tikinčiuosius vienybėn suburia Viešpats, kad tik jis žmogų pakelia iš nevilties, o skirtingose bendruomenėse galima matyti jo veikimą, džiaugtis juo ir dalytis. Taip pat vyskupas kvietė stiprinti ekumeninę bendrystę karitatyviniu veikimu: „nes nei liga, nei vargas nepažįsta sienų“. Ganytojas ragino atrasti naujų artimo meilės darbų formų ir būdų, „pasilenkti prie tų skirtingų konfesijų žmonių, kurie jungiasi su kenčiančiu Kristumi ligoninėse, įkalinimo įstaigose, labdaros valgyklose ir kitur“.

Ekumeninėse pamaldose, meldžiant krikščionių vienybės, šauktasi Šventosios Dvasios, klausytasi Dievo žodžio skaitinių, išpažintas Apaštalų tikėjimas, melsiasi „Tėve mūsų“ malda, pasikeista ramybės ženklai. Pamaldų metu rinkliava skirta Lietuvos Biblijos draugijai – ekumeninei organizacijai, besirūpinančiai, kad kiekvieną, ieškančią Dievo žodžio, pasiektų Biblija. Po pamaldų susirinkusieji buvo kviečiami pasilikti agapės.

Tradicinis atsidėjimo Maldai už krikščionių vienybę laikotarpis Šiaurės pusrutulyje yra sausio 18–25 d. Šią datą 1908 m. pasiūlė tėvas Paulas Wattsonas, nes ji yra tarp Šv. Petro katedros ir Šv. Pauliaus atsivertimo švenčių, todėl reikšminga simboliškai. Nuo 1968 m. yra nustatoma bendra Maldos už krikščionių vienybę savaitės tema, kurią pasiūlo Ekumeninė Bažnyčių taryba ir Popiežiškoji krikščionių vienybės taryba. Taip pat pavedama kurios nors šalies arba regiono krikščionims parengti bendrus ekumeninės savaitės šventimo tekstus. Šiomet juos rengė Karibų regiono krikščionys.

-vilmensis.lt

Kaune

Švenčiant 2018 metų Maldos už krikščionių vienybę savaitę, sausio 22 d. vakare, Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje susirinkę šešių krikščionių Bažnyčių ir bendrijų nariai bei jų dvasininkai, kaip Dievo vaikai, kaip to paties Kristaus mokiniai, pradėjo ekumenines pamaldas šaukdamiesi Šventosios Dvasios, kad ji uždegtų širdis melsti Bažnyčios vienybės. Šias intencijas ir liturgiją pristatė visus sveikinęs bažnyčios rektorius kun. Kęstutis Rugevičius.

Pamaldos vyko pagal 2018 metų Karibų regiono krikščionių Bažnyčių parengtus liturgijos tekstus ir simbolius, atliepiančius savaitės temą *Tavo dešinė, Viešpatie, yra nuostabi jėga (Iš 15, 6)* ir bylojančius apie šiuolaikinę vergiją ir žmogaus nužmoginimą. Karibų regionas skaudžiai nukentėjo nuo kolonizatorių, sykiu atnešusių krikščionybę, tačiau engiamiems vietos gyventojams, iš kurių buvo atimamos pagrindinės žmogaus teisės, Biblija tapo paguodos ir išlaisvinimo šaltiniu. Liturgijos centre buvo išlaisvinantis Dievo žodis ir nutrūkstančios grandinės. Taip prieš susirinkusiųjų akis vėrėsi išlaisvinanti Dvasios galybė, pajėgi sutraukti bet kokio blogio grandinę, atskiriančias žmogų nuo Dievo ir vienus nuo kitų.

Konferencijoje pranešimus skaitė Lietuvos ir Lenkijos prelegentai. Juose paminėtos garsios asmenybės seminarijos gyvavimo istorijoje: seminarijos įkūrėjas Vilniaus vyskupas Jurgis Radvila ir jo veikla, XIX a. seminarijos dėstytojas ir ugdytojas kun. Vincentas Kliučinskis, tapęs to meto klierikų moraliniu veidrodžiu tarp kitų morališkai pakrikusių ir rusų valdžiai palankių dvasininkų.

Pranešimuose buvo paminėti 1993 m. atkurtos seminarijos šviesuoliai: kunigas Jonas Juraitis, filosofijos dėstytojas Romanas Plečkaitis, kunigas psichologas Antanas Paškus, Šv. Rašto tyrinėtojas ir vertėjas kunigas Antanas Rubšys.

-rž-

Paminėta Dievui pašvęstojo gyvenimo diena

Vilniuje

Vasario 2-ąją, per Kristaus Paaukojimo šventę, Vilniaus arkivyskupijos pašvęstojo gyvenimo institutų nariai kartu su ganytojais minėjo Pašvęstojo gyvenimo dieną. Šventę kurijoje pradėjo arkivyskupas Gintaras Grušas. Pasak ganytojo, ši diena yra proga dėkoti pašvęstiesiems už jų tarnystę – ne tik matomą, kurią jie atlieka padėdami vargšams, ligoniams, jaunimui, bet ir už nematomą maldos tarnystę. Artėjant Lietuvos valstybės šimtmečio sukakčiai ganytojas prisiminė svarbų pašvęstųjų indėlį kovojant dėl Bažnyčios Lietuvoje laisvės. Taip pat ganytojas pristatė naująjį vyskupą augziliarą Darių Trijonį, kuris, kaip ir vyskupas Arūnas Poniškaitis, lankys parapijas ir pašvęstojo gyvenimo bendruomenes.

Po arkivyskupo sveikinimo žodžio vyskupas Darius Trijonis kalbėjo apie Abraomo pašaukimą. Dievas pašaukia Abraomą jau nebe jauną, tuo parodydamas, kad kiekvieno žmogaus pašaukimas turi prasmę, nesvarbu, kokio amžiaus jis būtų. Kelionėje Abraomas patiria išbandymų, per kuriuos Dievas jį moko vis labiau gręžtis nuo savęs į Jį. Dievas veda Abraomą, taip pat ir kiekvieną iš mūsų, kviesdamas pasitikėti –

Abraomui duotą pažadą jis išpildo po ilgo 25 metų laukimo.

Po konferencijos pasidaliję maldos už kunigus intencijomis pašvęstieji ėjo į Vilniaus arkikatedrą baziliką, kur vyko Švenčiausiojo Sakramento adoracija, o po jos – šv. Mišios. Šv. Mišioms vadovavo arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, koncelebravo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, vyskupas emeritas Jonas Boruta SJ, vyskupai augziliarai – Arūnas Poniškaitis, Darius Trijonis – ir kunigai vienuoliai. „Šiandien mes nešame procesijoje degančią žvakę – nešame Kristaus šviesą. Tai priminimas mums, kad ir mes gyvenimo kelyje privalome nešti Kristaus šviesą į pasaulį“, – kalbėjo arkivyskupas homilijoje. Pasak ganytojo, Lietuvos žmonės nutolę nuo Dievo ir vieni nuo kitų. Didžiulės emigracijos, savižudybių bangos, didelis priklausomybių mastas. „Tikrai esame viena sparčiausiai Europoje nykstančių šalių, – sakė ganytojas. – Reikia mums dvasinio atgimimo, atsigręžimo į Dievą, reikia šviesos pagonims apšviesti (plg. Lk 2, 32). Ir kas jei ne pašvęstojo gyvenimo vyrai ir moterys turi pirmiausia stovėti Dievo akivaizdoje užtardami Lietuvos žmones ir tada liudyti Lietuvos žmonėms Dievą. Kitaip tariant, kaip pranašė Ona, pirma šlovinti Dievą ir tada kalbėti apie Kūdikį visiems, kurie laukia išvadavimo iš vergystės piktajai dvasiai.“ Baigdamas homiliją arkivyskupas prašė pašvęstųjų užtarti Lietuvos žmones ir vasario 11-ąją, kai vyskupai pavės Lietuvą Dievo Motinos globai, ir per visus šiuos ateinančius metus.

Po šv. Mišių pašvęstojo gyvenimo institutų nariai su ganytojais vaišinosi agapėje Vilniaus arkivyskupijos kurijoje.

-vilnensis.lt

Kaune

Vasario 2 d. vakarą Kauno arkikatedroje bazilikoje švęsti Kristaus Paaukojimo šventės, dėkoti už savo pašaukimą susirinko arkivyskupijoje įsikūrusių ir čia tar naujančių kongregacijų ar vienuolinių namų (5 vyrų ir 13 moterų vienuolių) broliai ir seserys. Arkikatedroje tą vakarą

Tradiciškai giedant broliams ortodoksams, melstis prie altoriaus atėjo ortodoksų Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios kunigas Igoris Rinkevičius, Kauno evangelikų liuteronų Švč. Trejybės bažnyčios kun. Saulius Juozaitis, evangelikų reformatų diak. Jonas Žiauka, Jungtinės metodistų bažnyčios kun. Remigijus Matulaitis, krikščionių bendrijos „Tikėjimo žodis“ pastorius Gabrielius Lukošius, kun. Kęstutis Rugevičius, nuolatinis diakonas Audrius Jesinskas. Prie jų prisijungė ir kitas garbingas pamaldų dalyvis – mūsų laisvės kainos liudininkas, evangelikų reformatų generalinis superintendentas Tomas Šernas. Giedotojų katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ ir broliai ortodoksai. Evangeliją skelbė diak. Audrius Jesinskas, vėliau dvasininkai tarė trumpus savo žodžius.

Ortodoksų kun. Igoris Rinkevičius atkreipė dėmesį į ką tik paskelbtą Evangeliją apie moters išgydymą (Mk 5, 21–43). Jėzus iš daugelio prie jo buvusių žmonių pastebi tik šią vargšę sergančią moterį, kuri prie jo prisitarna su nuoširdžiu tikėjimu, ir išgydo iš minios tik ją vieną. Viešpats ruošia tai kiekvienam žmogui asmeniškai, kuris artinasi prie jo su tikėjimu.

Metodistų kun. R. Matulaitis minėjo, jog Dievo žodis skatina mąstyti apie aukštesnius dalykus – dvasinį gyvenimą, suteikiantį žmogui laisvę nuo neapykantos, pykčio, nepasitikėjimo, klastos. Pasidžiaugė, kad šiandien laisvai gali rinktis, išreikšti savo tradiciją ir kartu melstis už krikščionių vienybę.

Evangelikų reformatų kun. T. Šernas atkreipė dėmesį, jog Dievas nori ne aukų, bet gailestingumo. Jėzus savuoju gailestingumu surenka į vieną vietą ir prašo melsti gailestingumo. Be to, T. Šernas pasidalijo lūkesčiu po 5 metų Kaune pakviesti melstis gražintoje evangelikų reformatų bažnyčioje.

Pastorius G. Lukošius palinkėjo visiems krikščionims kasdien skaityti Šventąjį Raštą, o jo mintį apie vieną kaimenę ir vieną Ganytoją priminęs evangelikų liuteronų kun. S. Juozaitis pakvietė po šių pamaldų pratęsti bendrystę liuteronų parapijoje.

Po tikėjimo išpažinimo į bendrą maldą prie altoriaus atėję susirinkusiųjų bendruomenių atstovai susikabino rankomis ir sudarė žmonių grandinę sykiu melddami išlaisvinimo, naujos dvasios ir naujos širdies, atmesti smurtą ir būti Jėzaus taikos tarnais, sustiprėti bendrystėje su broliais ir seserimis Kristuje. Bažnyčios rektoriaus pakviesti, vėliau visi pamaldų dalyviai susiėmė už rankų, apjuosė bažnyčią, jungiami ne grandinių, bet į širdis įlietos Kristaus meilės, ir kartu meldėsi Jėzaus išmokyta „Tėvų mūsų“ malda. Pasveikinę vieni kitus Kristaus ramybės palinkėjimu, vėliau jo šviesą, visų krikščionių pastangomis nešamą į pasaulį, pamaldų dalyviai paliudijo uždegtomis žvakėmis savo rankose.

-kait-

Atsinaujinimo diena „Tėvo širdis“

Sausio 28-osios sekmadienį Kaune katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ vėl pakvietė į Atsinaujinimo dieną, šįkart skirdami ją krikščionių vienybei. „Tėvo širdis“ – taip pavadintas charizminio atsinaujinimo renginys tarsi pratęsė Maldos už krikščionių vienybę savaitę ir atliepė jos mintį: būdami skirtingų tradicijų krikščionys esame to paties dangaus Tėvo vaikai. Renginys, kaip įprasta, vyko VDU Didžiojoje salėje ir sutraukė dalyvių iš įvairių Lietuvos vietų. Po dienos susitikimų, vakarėjanč, jie gausiai ir džiaugsmingai šventė ganytojų vadovaujamą sekmadienio Eucharistiją.

Atsinaujinimo dienoje sulaukta ypatingų svečių ir pasidalijimų – dalyvavo tarptautinės krikščioniškos Sutaikinimo bendruomenės (Šveicarija) įkūrėjai ir vadovai. Ši bendruomenė per savo misijas, edukacinius, humanitarinius projektus kviečia į taiką ir Dievo meilę Europoje, Artimuosiuose Rytuose (Izraelyje, Libane, Egipte). Atsinaujinimo dieną šlovinimo valanda pradėję ir netrukus visus į šią maldą įtraukę „Gyvieji akmenys“ vėliau pristatė svečius, o bendruomenės įkūrėją Marcelį Rebiai pakvietė vesti konferenciją.

Pradėdamas konferenciją svečias sakė asmeniškai patyręs Tėvo meilę per privilegiją būti tėvu: jis turi 4 savus ir 7 įvaikintus vaikus, be to, 7 anūkus. „Tai tik Dievo malonė ir Dievo meilės tikrumo įrodymas. Visa, kas vyko mano gyvenime, tą patį Dievas gali duoti ir jums. Ir nesvarbu, koks sulaužytas yra tas gyvenimas“, – sakė Marcelis, papasakodamas apie savo vaikystę. Augo gatvėje, iki 12 metų nepatyręs namų šilumos, išmoko nepasitikėti, neapkęsti. Tačiau išsiugdė gebėjimą išgyventi – našlaičiai visada kaunasi už savo gyvenimą.

„Dievas matė mane visame mano varganume ir žinojo, kad vieną dieną pakeis mano gyvenimą“, – tikino svečias. Remdamasis Šventuoju Raštu, nesyk jį cituodamas, jis kalbėjo apie Dievo meilę, prasidėjusią dar prieš sukuriant pasaulį. Dievas mus išsirinko, kad per Jėzų taptume Jo mylimais vaikais, pasidalytume Jo meile, gailestingumu. Dievas dalijasi pačia savo gyvybe, nieko iš mūsų neatimdamas.

Tačiau, jei sąžiningai atsakytume, koks yra mūsų gyvenimas? Svečias atkreipė dėmesį, jog tikrovėje daug skausmo, kartėlio, nusiminimo, nepasitikėjimo, kovos už būvį. Ar tokio gyvenimo Dievas mums trokšta? Kodėl mūsų meilės istorija su Dievu tokia dramatiška, o gyvenimas chaotiškas?

„Mes visi nuklydome kaip avys, kiekvienas savo keliu“, – pranašo Izaijo (plg. 53) žodžiais atsakė misionierius. Nusisukę nuo Dievo, atsiduriame tamsoje ir mirtyje, nes tik Jis yra šviesa ir gyvybė. Kito kelio nėra. Piktasis sėja abejones Dievo „motyvais“ mūsų atžvilgiu. Žiūrėdami į savo gyvenimo netvarką, pradedame abejoti Dievo gerumu, gailestingumu. Kai piktojo klausome labiau nei Dievo, neturėtume stebėtis, kad mūsų gyvenimas tampa sudaužytas.

„Buvo tik vienas būdas mums sugrąžinti prie Dievo širdies – prisiimant tą bausmę, kurią buvome pelnę (plg. Iz 53, „bausmė ant jo krito mūsų išganymui“), – sakė Marcelis Rebiai kalbėdamas apie Jėzų kaip Tėvo širdies apreiškimą, kaip įsikūnijusią Dievo meilę, kaip kelią, tiesą ir gyvenimą – per Jėzų.

„Truputį žinau Lietuvos istoriją, ji buvo sunki. Mūsų praeitis ir netgi dabartis Dievui nėra problema. Tie, kurie tiki į Jėzų, atgimsta iš Dvasios“, – kalbėjo Marcelis, pabrėždamas, jog istorinės aplinkybės nėra tokios svarbios. Esame Dievo išrinkti, turime naują tapatybę, ir jis turi mums ateitį. Per Jėzų atveria į ją duris, laukia, kad atiduotume jam savo širdis, kad jis galėtų jas išgydyti ir paruošti priimti visa, kas mūsų laukia.

„Dievas nori žvelgti į mus ir matyti savo Sūnaus prigimtį. Žmonės, žvelgiantys į jūsų gyvenimą, ar jie tai mato? Ar mato žmogų, kuris yra viltis ir jam? Ar mato moterį, atleidžiančią tiems, kurie ją nuvylė, įskaudino? Ar mato, kad esate taikos, ramybės vyras?“ – klausė svečias Marcelis Rebiai antrojoje konferencijoje. Pasak svečio, esame pašaukti būti Jėzaus pasiuntiniais. Dievo meilė negali skliti per mūsų širdį, jei ji pilna neapykantos, pykčio, kaltinimų,

buvo gausu ir tikinčiųjų, atėjusių švęsti Grabnyčių ir melstis už pašvęstuosius, prašyti Dievą naujų dvasinių pašaukimų, pasveikinti brolių ir seserų Pašvęstojo gyvenimo dienos proga.

Pašvęstųjų malda su visa susirinkusia bendruomene prasidėjo dar prieš šv. Mišias. Kauno arkivyskupo Liongino Virbalo SJ vadovaujami pašvęstieji drauge meldėsi Valandų liturgijos Vakarinę. Vėliau išskilmingai Eucharistijai vadovavo arkivyskupas L. Virbalas, jos pradžioje pašventinęs Grabnyčių žvakes, koncertavo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, mons. Aurelijus Žukauskas, kelių vyrų vienuolių (jėzuitų, pranciškonų ir kt.) broliai kunigai. Patarnavo diakonas Giedrius Bakūnas MIC ir diakonas Darius Chmieliauskas bei Kauno kunigų seminarijos klierikai. Giedojo jungtinis seserų choras, vadovaujamas ses. Celinos Galinytės OSB.

Išskirtinė Grabnyčių liturgijos dalis buvo procesija su žvakėmis. Ją drauge su dvasininkais ir visais tikinčiaisiais ėjo ir pamaldose dalyvavusios benediktinės, eucharistietės, kazimierietės, pranciškonės, salezietės, vargdienės ir kitų kongregacijų sesės.

Kreipdamasis į brolius ir seseris vienuolius, kuriuos Viešpats veda pasišventimo keliu, arkivyskupas savo homilijoje atkreipė dėmesį į regimus mūsų tikėjimo ženklus – žvakę ir Evangeliją. Jie skirti kiekvieno žmogaus gyvenimui apšviesti. Žvakė teikia šviesą ir viltį. Ji byloja apie Kristaus šviesą pas jį iškeliaujantiems. Evangelija – tai niekada neužgesanti šviesa, pats Kristus. Ganytojas kalbėjo apie Simeono džiaugsmą šventykloje, kai laikė rankose Kūdikį suvokdamas, jog Jis bus skirtas visiems, jog ši akimirka yra visų vilčių dėl ateities išsipildymas. Dievas ir mums duoda antgamtinį suvokimą – nujausti Dievą, būti tikriems, kaip Simeonas, dėl Dievo pažadų išsipildymo. „Seneliai Simeonas, Ona mums primena mūsų pačių protėvius, senelius, tėvus, per kuriuos mus pasiekė Dievo

šviesa“, – sakė arkivyskupas ragindamas, kad būtume už tai jiems dėkingi ir patys atsakingai skleistume Kristaus šviesą pasauliui. „Neturiu šiandien atsikiros žinios jums, mieli broliai ir sesės. Evangelija ta pati, ir tas pats Dievas, mūsų Gelbėtojas“, – sakė arkivyskupas pabrėždamas, jog Dievo žodis kalba visiems, visų pašaukimų žmonėms.

Atnašų procesijoje nešiosis kraitelę su kunigų bei seminaristų vardais, vėliau seserys vienuolės įsipareigojo melstis už vieną iš jų per visus metus. Po pamaldų pašvęstieji šventę tęsė agapėje, į kurią pakvietė broliai pranciškoniai savo vienuolyne, svečių namuose „Domus Pacis“.

-kait-

Mirė mons. Kazimieras Senkus (1917–2018)

Vasario 15 d., eidamas 102-uosius metus, mirė Kauno Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos rezidentas monsinjoras Kazimieras Senkus.

Kazimieras Senkus gimė 1917 m. sausio 24 d. Teiberių kaime, Didvyžių parapijoje, Vilkaviškio valsčiuje. 1929 m. pradėjo lankyti Vilkaviškio „Žiburio“ gimnaziją, kurią baigęs 1935 m. įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją. Ten mokėsi iki 1940 m., kai, sovietinei armijai užėmus Lietuvą, pasitraukė į Vokietiją, kur Miunsterio kunigų seminarijoje ir universitete tęsė teologijos studijas. Kunigu įšventintas Miunsterio Šv. apaštalo Pauliaus katedroje 1942 m. gegužės 30 d.

Po šventimų kunigas Kazimieras apie pusmetį vikaravo Roxel parapijoje netoli Miunsterio, o 1943–1944 m. tarnavo lietuvių kapelionu Saksonijoje: Leipcige, Drezdene ir kitose vietovėse Bauceno vyskupijoje. 1944 m. susirgo plaučių tuberkuloze ir tris mėnesius gydėsi sanatorijoje prie Egerio.

1945 m., priartėjus frontui, pasitraukė į Bavariją, kur iki rudens pavadavo sergantį kleboną Vyfeldsdorfe. Paragintas vyskupo Vincento Padolskio tų pačių

skausmo. Dievas parodo visus suirusius mūsų gyvenimo santykius ir kviečia: pradėk nuo atleidimo. Jis nori, kad būtume jo paveikslas. Jis žvelgia toliau nei žmonės.

Tarp šių konferencijų parodyti filmai ir liudijimai leido daugiau sužinoti apie Sutaikinimo bendruomenės misionijas Izraelyje ir Libane, kurias pristažė Efraimas Rebiai, dabartinis bendruomenės vadovas, – 70 jos narių dirba skirtingose šalyse.

Libane 2 mln. pabėgėlių iš Sirijos ir 4 mln. libaniečių. Daugelis pabėgėlių yra patyrę užkariautojų smurtą, prievartą. Jų gyvenimai labai sulaužyti. Jie visi musulmonai. Su Gerąja Naujiena misionieriai vyksta į pabėgėlių stovyklas, pas žmones, kuriems reikia medicinos pagalbos ir draugų. 70 proc. jų yra vaikai, viską praradę ir neturintys ateities. Pasak misionierių, Jėzus šiems vaikams turi ateitį. Jie turi teisę žinoti, kad, dauguma praradę tėvus, turi Tėvą danguje. Misionieriai darbuojasi ir Jeruzalėje, trokšdami, kad žmonės atsigręžtų į Jėzų, ir šis miestas, tapęs neapykantos, nepasitikėjimo vieta tarp žydų ir musulmonų, taptų palaiminimų miestu.

Po pietų svečiai vedė darbo grupes. Apie „Šeimos gyvenimą Dievo plane“ dalijęsi Marcelis ir Regula Rebiai sakė, jog Dievas duoda išminties suprasti savo vyrą/žmoną. Šeimoje vyras ir žmona turi savo vietą ir užduotis. Vaikai jaučiasi saugūs, kai mato, jog tėvai darniai išgyvena savo santykius. Džiaugsmas ir pasitikėjimas kuria idealią erdvę vaikui augti. Dievas nori tapti Tėvu ir Motina neturintiems tėvų ar mamų. Vienišų mamų atveju Dievas apsiima tėvo vaidmenį: ji turėtų atsisukti į Dievą tarsi savo vyrą prašydama patarimo, daug melstis, stiprinti savo vaikus ir vesti prie Dievo.

„Radikali mokinytė. Kas tai?“ – šia tema kalbėjęs Efraimas Rebiai atkreipė dėmesį, jog Jėzus atėjo į šį pasaulį ne tapti didingas, bet atiduoti savo gyvybę. Turime tapti broliais ir seserimis, visais požiūriais primenančiais Jėzų. Mokinytė yra kelias, kuriuo einame kartu su Jėzumi. Tema „Kodėl aš ašisprendžiau už Jėzų“ su jaunimu dalijęsis Angelo Gubler ypač kvietė skaityti Šventąjį Raštą – išminties ir gyvenimo šaltinį.

Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, koncelebravo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, kun. Nerijus Pipiras, kun. Kęstutis Rugevičius, kun. Donatas Grigalius, kun. Algis Vaicūnas, patarnavo diakonai Benas Ulevičius ir Audrius Jesinskas, parengiamojo kurso seminaristai.

Homiliją sakęs arkivysk. L. Virbalas atkreipė dėmesį į Dievo žodį apie demono išvaymą. Morkaus evangelija sako, jog Jėzus atėjo su galia, daug didesne, nei gali parodyti piktasis. Įdomi šiuo atžvilgiu yra šv. Prokopijaus (Bohemijos Čekijoje globėjo) ikonografija: jis kartais vaizduojamas kaip artojas, pasikinkęs velnią. Jėzus savo galia veikia ir mumyse – pasak ganytojo, ir tada, kai pasitikime, išlaikome viltį, ir tada, kai nupuolame, jaučiamės silpni. Mes neretai jaučiamės silpni, bijodami būti išjuokti dėl savo tikėjimo, matydami tiek priešiško tarp žmonių. Norime, bet dar nepasiekėme vienybės tarp krikščionių, tarp tautų, tarp grupių. Krikščionis, kuris tiki Jėzaus galia, žino, kad ji didesnė už susiskaldymus, priešiškumą, todėl išsaugo viltį. Šios vilties šaltinis, kaip mini ir popiežius Benediktas XVI enciklikoje *Spe salvi*, yra Dievas, kuris „taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepažūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3, 16).

„Tegul išlieka pasitikėjimas Jėzaus galia, kuri yra stipresnė už bet kokias regimas ir neregimas galybes. Antra, su Jėzumi priartėkime, pažinkime, pakluski- me, prisiglauski- me prie mylinčios Tėvo Širdies, iš kurios ateina mūsų išgelbėjimas“, – sakė homiliją užbaigdamas arkivyskupas.

-kait-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 19 d. Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos Didžiojoje auloje susirinkę Telšių vyskupijos dvasininkai ir seminaristai kartu su vyskupu Kęstučiu Kėvalu bendra malda pradėjo kasmėnesinį susirinkimą. Telšių vyskupijos ganytojas K. Kėvalas pasveikino susirinkusiuosius ir pristatė tos dienos pagrindinį pranešimą – politologą, ISM Ekonomikos ir politikos programos vadovą doc. dr. Vincentą Vobolevičių, kuris skaitė paskaitą „Lietuvos Nepriklausomybės 100 metų jubiliejų pasitinkant: Europos gerovės modeliai ir Lietuvos perspektyvos“.

Kalbėdamas apie dabartinę situaciją Europoje bei Lietuvoje, lektorius išryškino keletą svarbių aspektų: būtina šių dienų Lietuvoje išmokti vertinti žmogų ir sudaryti galimybes jam išsiskleisti visuomenėje. Didelį ir svarbų vaidmenį visuomenėje turėtų suvaidinti bažnytinės bendruomenės, kurios, puoselėdamos tikrąsias vertybes, padėtų ugdyti ateities kartas. Krikščioniško gyvenimo principai turėtų būti perduodami vaikams darželiuose, mokyklose, jaunimui universitetuose. Ekonomikos sėkmė – švietimo pagrindu ugdomi sąmoningi, savo talentus ir gebėjimus išskleidžiantys žmonės. Lektorius analizavo įvairių valstybių ekonomiką išryškindamas jos privalumus ir trūkumus. Po pranešimo vyko įdomi ir intensyvi diskusija, lektorius atsakinėjo į gausius jam pateiktus klausimus.

Į susirinkusiuosius kreipėsi ir apie papaprinę katechezę informacija ir metodais pasidalijo Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorius mons. Rimantas Gudlinkis. Jis pateikė išsamią informaciją apie vykstančius procesus – jaunimo rengimą sakramentams, pristatė galimybes organizuoti jaunimui skirtas savaitgalines rekolekcijas. Tikėjimo perdavimas patirties pagrindu yra vienas esminių būdų. Monsinjoras drąsino kunigus naudotis įvairiais metodais ir ugdant jaunąją tikinčiųjų kartą veikti įvairiais būdais.

Susirinkime savo leidinius suaugusiems ir vaikams išsamiai pristatė atvykusi „Magnificat“ leidėjų komanda.

Einamuosius vyskupijos reikalus aptarė Telšių vyskupijos ganytojas K. Kėvalas. Ganytojas priminė laukiančius įvykius. Į Lietuvą ketina atvykti popiežius Pranciškus, ir tam įvykiui ganytojas ragino ruoštis. Vyskupas kalbėjo apie svarbą vasario 16 dieną, švenčiant Lietuvos nepriklausomybės 100-metį, po vidudienio skambinti bažnyčių varpais, nes būtent tokiu laiku prieš šimtą metų buvo pasirašytas Nepriklausomybės aktas. Vysk. Kęstutis išvardijo vyskupijos bažnyčias, kuriose varpai turi skambėti būtinai, o ir visur kitur taip pat. Vyskupas taip pat pasidžiaugė Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rekonstruotomis patalpomis. Dalis patalpų bus skirta Telšių vyskupijos pastoracijos – Jaunimo, Šeimos, Katechetikos, *Caritas* – centrams. Vyskupas džiaugėsi, kad pajėgos bus sutelktos į vieną erdvę, tai padės geriau dirbti kilnų ir svarbų darbą vyskupijoje skelbiant Gerąją Naujieną. Ganytojas priminė apie Telšiuose prasidėjusius Palaiminimų sekmadienius, kurie yra skirti dvasiškai atsinaujinti. Į pirmąjį

metų rudenį įstojo į Regensburgo bažnytinės muzikos mokyklą. Ten studijavo iki 1947 m., drauge eidamas ir lietuvių kapeliono pareigas. 1947 m. pradėjo studijas Romoje, Popiežiškajame sakralinės muzikos institute grigalinio choralo klasėje. Studijas baigė sakralinės muzikos magistro laipsniu. Iki 1954 m. darbavosi Popiežiškojoje lietuvių Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje, vargoininkaudamas ir mokydamas giedojimo.

Gavęs Baltų instituto stipendiją darbui apie lietuvių liaudies dainų melodijas ir formas, kunigas Kazimieras Senkus 1954 m. grįžo į Vokietiją ir apsigyveno Hechingene, kapelionavo senelių namuose, rengė giesmyną „Garbė Dievui“, drauge turėjo ir daug dėmesio skirti savo sveikatai stiprinti. 1960–1962 m. kunigas Senkus darbavosi Tiubingene, klierikų konvikte *Wilhelmstift*, kur ėjo repetitoriaus pareigas, mokydamas klierikus bažnytinio giedojimo ir drauge, kaip kapelionas, aptarnaudamas vieną kliniką. 1962 m. rudenį Rotenburgo vyskupas paskyrė kunigą Kazimierą Senkų vyskupijoje gyvenančių lietuvių kapelionu su asmeninio klebono teisėmis. Tuo metu jis nuolat gyveno Štutgarte. Nuo 1970 m. ėjo Lietuvių katalikų misijos vedėjo pareigas, drauge padėdamas sielovadoje vienoje iš Štutgarto vokiečių parapijų.

1995 metų gruodžio 22 dieną popiežius Jonas Paulius II kunigui Kazimierui Senkui suteikė Jo Šventenybės kapeliono (monsinjoro) laipsnį. Kviečiamas Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos Vargdienių seserų kongregacijos vadovybės, jis atvyko į Lietuvą, oficialiai paprašęs tuometinio Rotenburgo–Štutgarto vyskupo Walterio Kasperio išleisti jį apsigyventi Kaune. Nuo 1996 m. spalio 10 d. ėjo naujai įsteigtos Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos Kaune laikinojo klebono pareigas. Arkivyskupas, skirdamas jį šiam darbui, pirmiausia atsižvelgė į šio garbaus kunigo ankstesnę veiklą, matydamas žmogų, galintį tiek savo patirtimi, tiek sugebėjimais prisidėti prie naujosios parapijos organizavimo. Drauge nuo

pat savo atvykimo į Lietuvą monsinjoras Kazimieras Senkus ėjo Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos Vargdienių seserų kongregacijos kapeliono pareigas. Laikinuoju parapijos klebonu monsinjoras Kazimieras Senkus išbuvo neilgai – iki 1997 metų kovo 31 dienos. Tada buvo paskirtas Kauno Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos altaristu ir toliau ėjo vienuolyno kapeliono pareigas. 1999 m. sausio 13 d. paskirtas Lietuvos Kolpingo draugijos vyriausiuoju dvasios vadu trejų metų kadencijai. Turėdamas bažnytinės muzikos išsilavinimą, monsinjoras Kazimieras Senkus ypač rūpinosi bažnytiniu giedojimu Lietuvos bažnyčiose. Faktiškai jam vadovaujant, 2002–2005 metais rengtas naujas liturginis giesmynas.

2008 m. vasario 5 d. monsinjoras Kazimieras Senkus, bažnytinės muzikos puoselėtojas, buvęs ilgametis Vokietijos lietuvių bendruomenės veikėjas, humanitarinės labdaros ir paramos organizatorius, Lietuvos Respublikos Prezidento apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi. Monsinjoras Kazimieras Senkus buvo ištikimas ir nuoširdus Bažnyčios tarnas, visuomet rūpinęsis liturginio giedojimo ir apeigų grožiu. Tvirtų įsitikinimų, o drauge švelnus bei atlaidus žmonėms, jis paliko visiems Gerojo Ganytojo įkvėptą kunigiškojo gyvenimo pavyzdį.

Monsinoro Kazimiero Senkaus žemiškieji palikai buvo pašarvoti Kauno Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišias vasario 17 d. koncelebravo arkivyskupas Lionginas Virbalas, arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, vyskupas Rimantas Norvila, vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, taip pat būrys kunigų. Arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius priminė mons. Kazimiero Senkaus nueitą ilgą gyvenimo kelią, kunigiškąją tarnystę, praturtintą meile bažnytinei muzikai, įsitraukimu į ateitininkijos veiklą. Mons. Kazimieras Sennkus palaidotas Kauno Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčios šventoriuje. -kait-

tokį susitikimą sausio 14 d. susirinko daugiau nei 350 žmonių iš visos Lietuvos. Vyskupas taip pat paragino visose parapijose melstis už tėvynę Lietuvą specialia padėkos Dievui už laisvę ir nepriklausomybę intencija ir prašyti, kad Dievas lamintų mūsų tėvynę. Buvo priminta, kad viena kunigų grupė rinksis į rekolekcijas Šiluvoje vasario 18–21 d.

-kasab-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 7 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Po Valandų liturgijos Dieninės maldos Kunigų solidarumo fondo valdytojas kun. Gintaras Petronis pristatė kunigams fondo veiklą. Į fondo biudžetą 131 arkivyskupijos kunigas moka nustatyto dydžio įmokas, o 16 vyresnio amžiaus kunigų, kurie sulaukė 67 metų amžiaus, gauna fondo išmoką.

Lietuvos kariuomenės vado patarėjas, karo istorikas prof. Valdas Rakutis aptarė temą „1918 metų vasario 16-oji ir Vilniaus kraštas“. Prelegentas kalbėjo apie tai, kaip praėityje klostėsi įvairių Lietuvos teritorijoje gyvenusių tautų, ypač lietuvių ir lenkų, gyvenimas ir santykiai, kodėl XIX a. pradžioje jie tapo sudėtingi. Kalbėtojas pabrėžė, jog svarbu suprasti, kad tarp abiejų tautų buvo daug bendrų dalykų, ir palaikyti pagarbų, taikų bendravimą.

Vilniaus arkivyskupo generalvikaras vyskupas Arūnas Poniškaitis priminė, kad vasario 11 d. Trakuose Lietuva bus iškilmingai paaukota Švč. Mergelei Marijai. Žmonės raginami kuo gausiau dalyvauti iškilmėse. Kunigai prašomi visose bažnyčiose kartu su pamaldų dalyviais tą dieną skaityti Paaukojimo maldą. Tikintieji taip pat kviečiami šia malda drauge ar asmeniškai melstis visus metus. Vasario 16-ąją, 12.30 val., minint Lietuvos Respublikos 100-metį, skambės miestų ir rajonų centrų bažnyčių varpai. Kviečiamos prisijungti ir kitos bažnyčios.

Vilniaus arkivyskupijos Ekonomo tarnybos specialistai tęsia bažnyčių apžiūrą, įvertina jų būklę ir pateikia aprašymo dokumentus, kuriuose nurodomi būtiniausi atliktini darbai. Taip pat paskirtas specialistas, kuruojantis nuosavybės teisę patvirtinančių dokumentų tvarkymą. Klebonai kviečiami geranoriškai bendradarbiauti su specialistais. Be to, priminta parapijų administratorių ir klebonų pareiga atsakingai rūpintis parapijų lėšų apskaita ir saugojimu.

-Vn-

Nauji leidiniai

Jacques Philippe. Jei tu pažintum Dievo dovaną. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2018. – 168 p.

Jei tu pažintum Dievo dovaną“, – sako Jėzus samarietei Evangelijoje pagal Joną. Būtent šie žodžiai tapo Jacques'o Philippe'o apmąstymų pagrindu. Knygoje kalbama apie įvairius dvasinio gyvenimo aspektus, ji pagilina arba užbaigia ankstesnėse autoriaus knygose gvildentą temą: atsivėrimą Šventajai Dvasiai, maldą, vidinę laisvę ir širdies ramybę. Autorius ragina gyventi Evangeliją ir, suvokiant savo ribotumą bei silpnumą, mokytis priimti gailestingosios Tėvo meilės dovaną, diena iš dienos leisti Jo perkeičiamiems, laisvai ir dosniai atsakyti į šią meilę ir dalytis ja su visais, kuriuos sutinkame savo kelyje.

Popiežius Čilėje ir Peru

Sausio 15–22 d. popiežius Pranciškus lankėsi Čilėje ir Peru. Tai buvo 22-oji jo užsienio kelionė, šeštą kartą jis aplankė Lotynų Amerikos regioną. Skrisdamas iš Romos į Santjagą popiežius trumpoje spaudos konferencijoje sakė, kad Čilę pažįsta geriau, nes ten teko metus studijuoti, o Peru anksčiau yra buvęs tik keletą kartų. Šventasis Tėvas drauge su juo lėktuvu skridusiems žurnalistams padovanojo po nuotrauką, kurioje sukrečiančiai perteikiami Nagasakyje numestos atominės bombos sprogo padariniai. Popiežius ragino skubiai siekti branduolinio nusiginklavimo.

Grįžęs iš kelionės bendrojoje audien-cijoje popiežius apžvelgė jos akcentus. Priminęs kelionės į Čilę šūkį „Duodu jums savo ramybę“ popiežius dar kartą kalbėjo apie pasaulyje dalimis vykstantį karą ir taikos poreikį. Čilės valdžios atstovams jis kalbėjo apie atvirą skirtybėms demokratinį procesą. Popiežius Pranciškus Čilėje ne kartą pabrėžė bekompromisę nuostatą dėl seksualinių nusikaltimų mažamečiams. Ši tema buvo plačiai aptariama ir spaudos konferencijoje lėktuvu grįžtant į Romą. Netrukus po kelionės į Čilę pasiūstas arkivyskupas Charlesas Scicluna tirti įtariamo lytinių nusikaltimų dangstymo.

Peru susitikimuose su Amazonijos autochtonais popiežius kritikavo ideologinę bei ekonominę kolonizaciją. Valdžios atstovų dėmesį jis atkreipė į socialinės degradacijos ir korupcijos grėsmes. Popiežius džiaugėsi jį pasitikusių milijoninių tikinčiųjų minių entuziazmu.

Čilėje

Po sutikimo ceremonijos Santjago oro uoste popiežius automobiliu važiavo į apaštališkąją nunciatūrą. Pakeliui jis sustojo pasimelsti prie

žmogaus teisių gynėjo, „vargšų vyskupo“ Enrique Alvear Urrutia (1916–1982) kapo. Šiam Dievo tarnui, 1976 m. karinės diktatūros sąlygomis įkūrusiam „Solidarumo vikariata“, vedama beatifikacijos byla.

Sausio 16 d. La Moneda prezidentūros rūmuose pirmojoje oficialioje kalboje Šventasis Tėvas kreipėsi į šalies valdžios bei visuomenės atstovus, diplomatinio korpuso narius. Popiežius sveikino kadenciją baigiančią prezidentę Michelle Bachelet ir prezidentą elektą Sebastián Piñera. Šventasis Tėvas džiaugėsi pastaraisiais dešimtmečiais plėtota demokratija ir minėjo Čilės nepriklausomybės deklaracijos 200 m. sukaktį. Jis citavo čiliečio jėzuito šv. Alberto Hurtado žodžius apie tautos misiją, kurią reikia įgyvendinti. Popiežius ragino išsiklausyti į visas Čilės įvairiaulytės visuomenės grupes, puoselėti solidarumą. Jis taip pat atsiprašė dėl Bažnyčios tarnautojų lytiniais piktnaudžiavimais padarytos žalos vaikams.

Mišios Santjago parke

Po to popiežius aukėjo Mišias Santjago O'Higinso parke, pavadintame kovotojo už Čilės nepriklausomybę vardu; ten pat 1987 m. šv. Jonas Paulius II beatifikavo čiliečių gerbiama šv. Andų Jėzaus Terešę. Mišiose dalyvavo apie 400 tūkst. tikinčiųjų. Homiliją apie evangelinius palaiminimus popiežius pradėjo nuo meilingos Jėzaus nuostatos minios atžvilgiu: jį jaudina ne idėjos ar sąvokos, bet sutinkamų žmonių veidai. Pasak Pranciškaus, palaiminimai kyla iš užjaučiančios Jėzaus širdies, jie nėra pasyvumo ar perdėto kritiškumo vaisius. Popiežius citavo Čilės poeto Pablo Nerudos žodžius apie viltį, kylančią atsikračius inercijos ir negatyvizmo. Jis taip pat akcentavo ryšį tarp taikos ir teisingumo. Homiliją popiežius baigė palaiminimu taikdariams,

drauge primindamas visos apaštališkosios kelionės šūkį, Jėzaus taikos pažadą.

Po pietų apaštališkojoje nunciatūroje popiežius privačiai susitiko su kunigų seksualinių nusikaltimų aukomis. Po to lankėsi Santjago moterų kalėjime drauge su Čilės prezidentė. Popiežius ne kartą nutolo nuo parengto kalbos teksto, laisvai plėtodamas jo mintis. Jis dėkojo visų kalinių vardu jį sveikinusiai kalinei, taip pat kreipėsi į pasitikusias kalines, kalėjime auginančias vaikus. Popiežius plėtojo mintis „motinos“ ir „vaiko“ tema, susiedamas tai su prigimtinė moters dovana gimdyti ir naujo gyvenimo viltimi. Atliekančias kalėjimo bausmę moteris jis ragino siekti reintegracijos į visuomenę.

Susitikimai su Čilės dvasininkais

Pavakare Santjago katedroje popiežius susitiko su kunigais, vienuolių atstovais, seminaristais. Savo kalboje jis plėtojo išvalgas iš Jono evangelijos pabaigoje aprašyto Petro susitikimo su Prisikėlusiuoju, Petro jauseną tapatindamas su bendruomene. Po nukryžiuavimo mokiniai nusivylę ir prislėgti, Petrą slegia išsigynimas ir išdavystė. Popiežius minėjo šiandienos analogijas: iš šiandienos visuomenės sklindanti kritika ar abejingumas mums kelia abejonių, baimės ir nepasitikėjimo nuotaikas. Blogiausia pasiduoti pagundai nuolat „gromuliuoti nusivylimą“. Tačiau pasaulį turime vykdyti tokia pasaulyje, koks jis yra, mūsų pažadas yra ne praeityje, bet ateityje. Šventasis Tėvas nurodė vieną iš skausmo priežasčių: nuoskaudas dėl dvasininkų lytinių piktnaudžiavimų; dėl to dėvint kunigišką aprangą viešumoje tenka patirti įžeidinėjimų. Pasak popiežiaus, nelengva taip pat priimti visuomenėje vykstančius pokyčius. Jis pripažino, kad šiandienos Čilė labai skiria-

si nuo tos aplinkos, kuri buvo šioje šalyje, kai jis atliko noviciatą.

Sutikęs prisikėlusį Jėzų Petras suvokia, jog jam atleista. Pasak popiežiaus, ši patirtis rodo, kad apaštalai gali remtis tik Dievo gailestingumu, to iš jų laukia ir visa Dievo tauta. Kunigai ir pašvęstieji nėra „superherojai“, tai moterys ir vyrai, suvokiantys, jog jiems yra atleista. Jėzaus gailestingumas perkeičia Petrą, toks atsimainymas turi vykti ir mumyse. Priskėlęs Kristus pasirodo saviškiams su savo žaizdomis. Bažnyčia su savo žaizdomis gali suprasti šiandienos pasaulio žaizdas.

Galiausiai popiežius kalbėjo apie Viešpaties gailestingumą patyrusios ir per tai atsimainiusios Bažnyčios pašaukimą vėl tapti pranašiška: neieškoti idealaus pasaulio ar idealios bendruomenės, bet kurti situacijas, kur kiekvienas sužeistas žmogus galėtų sutikti Jėzų. Popiežius kvietė susitikimo dalyvius atnaujinti savo pašaukimo „taip“ realistiškai žvelgiant į Jėzų, mylint „savo kasdienę Bažnyčią“.

Po to katedros zakristijoje popiežius Pranciškus bendravo su Čilės vyskupais. Jis pirmiausia pasveikino amžiumi seniausią – 102 metų amžiaus vyskupą Bernardino Piñera Carvallo, dalyvavusį visose Vatikano II Susirinkimo sesijose. Vyskupams skirtoje kalboje popiežius atkreipė dėmesį į būdingą postmodernios visuomenės bruožą, niekam nepriklausymo, našlaidystės jauseną. Tokia pasaulėjauta gali įsisverbtį ir į Bažnyčią. Todėl popiežius ragino ugdyti priklausomybės Dievo tautai savimonę: jos stoka veda į klerikalizmą, kuris yra „pašaukimo karikatūra“. Klerikalizmo pagundos reikia vengti ir rengiant būsimuosius kunigus. Popiežius nurodė du svarbiausius ateities kunigų tarnystės bruožus: gebėti veikti bendrai ir motyvuoti pasauliečius kuriant išvalgai bei

sinodiškumui atvirą klimatą. Ganytojams tenka darbuotis ne „idealiuose pasauliuose ar valstybėse“, bet vykdyti misiją konkrečiomis sąlygomis.

Iš katedros Pranciškus papamobiliu vyko į „Čilės apaštalui“ jėzuitui šv. Albertui Hurtado (1901–1952) dedikuotą šventovę. Vizito Čilėje metu popiežius ne kartą citavo šį šventąjį, pasižymėjusį plačia socialine veikla tarp vargingiausiųjų. Ten taip pat vyko privatus popiežiaus susitikimas su jėzuitais.

Dėmesys indėnams mapučiams

Trečiadienį popiežius skrido į Araukonijos regiono sostinę Temuką. Temuko vyskupijoje gyvena daug indėnų mapučių, taip pat kitų indėnų genčių. Mapučiai pasižymi stipria kultūrine ir religine tapatybe; palyginti su kitomis gentimis, jie labiau priešinosi misionierių diegiamai krikščionybei. Priešiskumą kėlė jų žemių nusavinimas, žmogaus teisių pažeidimai. Regione nesiliauja socialinė įtampa: prieš popiežiaus vizitą buvo pranešimų apie padegtas bažnyčias, kitus smurto aktus. Čilės ir Argentinos teritorijose gyvena apie 600 tūkst. mapučių. 1987 m. Temuke lankėsis popiežius Jonas Paulius II ragino siekti nacionalinio susitaikinimo, puoselėti pagarbą bei dialogą. Popiežius Pranciškus taip pat aukojo Mišias „tautų pažangos“ intencija, kvietė kurti vienybę, puoselėti solidarumą ir vengti smurto. Į popiežius Pranciškaus aukotas Mišias susirinko apie 400 tūkst. tikinčiųjų, tarp jų buvo gausi argentiniečių grupė. Mišių liturgijoje buvo meldžiamasi ir giedama etninių grupių kalbomis. Popiežius homilijoje gyrė šio krašto grožį čilietės poetės Gabrielės Mistral žodžiais, taip pat priminė čia žuvusius, kentėjusius ir patyrusius neteisybę žmones, kvietė pagerbti jų atminimą. Mišios buvo švenčiamos buvusio oro uos-

to teritorijoje, kur A. Pinocheto valdymo metais veikė kalinimo ir kaninimų centras. Popiežius citavo mapučių išmintį ragindamas kurti „gerą gyvenimą“, pasitelkdamas indėniško apsiausto įvaizdį kvietė amatininkų audėjų pavyzdžiu harmoningai derinti skirtybes. Smurtą jis palygino su viską niokojančia vulkano lava.

Po Mišių šv. Kryžiaus seserų kongregacijos namuose popiežius pietavo su mapučių, taip pat kitų pažeidžiamų socialinių grupių (smulkiųjų ūkininkų, imigrantų, smurto aukų) atstovais.

Susitikimas su jaunimu

Grįžęs iš Temuko popiežius susitiko su jaunimu Santjago pakraštyje esančioje nacionalinėje Maipu švč. M. Marijos šventovėje. Pradžioje šventąjį Tėvą visų vardu pasveikino jaunuolis, o mergina įnešė kryžių ir kančią simbolizuojančią raudoną skraistę. Popiežius savo kalboje, didele dalimi improvizuodamas, atsiliepė į jaunuolio išsakytą troškimą „būti pokyčių protagonistais“, ragino jaunuolius puoselėti didžias svajones ir leistis į tikėjimo nuotyki. Mobiliojo telefono įvaizdžiu jis ragino jaunuolius budėti, kad nenutrūktų ryšys su Jėzumi. Popiežius išreiškė susirūpinimą, kad kai kurie jaunuoliai, pradę tą „ryšio signalą“, praranda motyvaciją veikti, siekti permainų. Jis siūlė čiliečiams šventojo Alberto Hurtado „aukso taisyklę“ – „klausti, kaip, būdamas mano vietoje, elgtųsi Jėzus?“ Šis šventasis taip pat dažnai įspėdavo, kad mintis „manęs niekam nereikia“ yra „velnio balsas“.

Katalikų universitete

Po susitikimo su jaunimu popiežius vyko į popiežišką Čilės katalikų universitetą, kur jo laukė apie tūkstantis akademinio pasaulio

atstovų. Savo kalboje jis užsiminė apie 130 metų gyvuojančio universiteto indėlių šalies istorijoje. Atsiliepdamas į sveikinimo žodžius, popiežius išskyrė du svarbius iššūkius: „taikingą tautos sambūvį“ ir gebėjimą „augti bendruomeniškumu“. Atkreipdamas dėmesį į sparčius visuomenės pokyčius Šventasis Tėvas pabrėžė, kad taikingam tautos sambūviui būtini „transformuojantys ir įtraukiantys ugdymo procesai“, būtina plėtoti „integruojantį raštingumą“, harmoningai apimantį intelektą, širdį ir veikimą. Tai laiduoja augimą ne tik asmeniui, bet ir visuomeniniu lygmeniu.

Popiežius ragino kurti erdves, kur nebūtų vadovaujamosi fragmentacijos principu. Jei nesugebama integruoti skirtingų gyvenimą sudarančių dimensijų bei kalbėsenų, tai veda į fragmentaciją ir socialinį nuosmukį. Popiežius minėjo mąstytojų įžvalgas apie šiandienos visuomenei būdingus „takumo“ ar „lengvumo“ bruožus, praradimus atsparos taškus, kai susitikimo vieta tampa nestabilus „debesis“. Dėl to nebesuvokiama viešojo gyvenimo svarba, tampa sunku ugdyti tai, kas pranoksta individą. Tokia kultūra praranda savo atmintį. Be tautos, šeimos formuojamo bendruomeniškumo gyvenimas tampa vis fragmentiškesnis, konfliktiškas ir smurtingas. Universitetui – *universitas* – tenka iššūkis kildinti naujus procesus, kuriais būtų galima įveikti žinių fragmentaciją.

Kalbėdamas apie bendruomeniškumo ugdymą popiežius džiaugėsi akademinės sielovados misionieriška veikla. Pasak jo, universitetui tenka pranašiška misija nušviesti šiandienos kultūrą nauju humanizmu, išlaisvinančiu nuo redukcionizmo. Universitetas tampa laboratorija šalies ateičiai, jis gali įkūnyti tautos gyvenimą bei pažangą, įveikti antagonistinius ir elitistinius požiūrius į mokymąsi.

Skrydis į Ikię

Anksti ryte popiežius išskrido į Ikię miestą, pramonės centrą Čilės šiaurėje, nutolusį beveik pusantro tūkst. km nuo Santjago. Skrydžio metu popiežius palaimino lėktuvo palydovų poros santuoką. Lėktuve palaiminta santuoka buvo intensyviai komentuojama žiniasklaidoje. Spaudos konferencijoje grįždamas į Romą Šventasis Tėvas plačiau paaiškino šio įvykio aplinkybes: pora anksčiau ruošėsi santuokai ir planavo tuoktis bažnyčioje, kurią sugriovė žemės drebėjimas. Ikię sporto arenoje popiežius aukojo Mišias Čilės Motinos ir Karalienės Karmelio Dievo Gimdytojos garbei. Jis vainikavo į Ikię atgabentą Čilės šiaurėje gerbiamą Dykumų Marijos statulą, taip pat pabrėžė, kad šiame krašte tikintieji gerbia Mariją įvairiais titulais. Homilijoje popiežius komentavo Evangelijos pasakojimą apie Kanos vestuves. Jis gyrė šalies šiaurėje paplitusį liaudiškąjį pamaldumą, gebėjimą džiaugsmingai švęsti, įtraukiant visą bendruomenę. Džiaugsmingas svetingumas neįmanomas, jei uždaromos durys kitiems. Popiežius pabrėžė Marijos pastabumą ir pastangas pagelbėti pristigusiems vyno vestuvių šeiminkams. Ragino sekti šiuo pavyzdžiu ir savo aplinkoje atkreipti dėmesį į stokojančius, nuliūdusius, kenčiančius dėl neteisybės, bedarbių, beteisus migrantus. Padėkojęs ir atsisveikinęs su Čile popiežius skrido į antrąjį kelionės etapą Peru.

Peru: „Susivieniję vardan vilties“

Sausio 18–21 d. vykusioje apaštališkojoje kelionėje Peru popiežius Pranciškus šventė Mišias Truchiljyje ir Limoje, lankėsi Amazonijoje, susitiko su politikais, dvasininkija bei jaunimu. Vizitui buvo parinktas šūkis „Susivieniję vardan vilties“.

Viešoji vizito programa prasidėjo sausio 19 d. susitikimu su Amazo-

nijos indėnais Puerto Maldonado mieste. Sporto arenoje vykusiame susitikime dalyvavo apie 4 tūkst. įvairioms gentims priklausančių autochtonų. Susitikimo pradžioje indėnų atstovai pateikė savo liudijimus, šoko tradicinius šokius, giedojo giesmes. Savo kalboje popiežius sveikino ir vardijo dalyvavusias etnines grupes, šlovindamas Viešpatį už Amazonijos tautas ir nuostabią gamtos įvairovę. Drauge jis atkreipė dėmesį į „gilias Amazonijos žaizdas“, pavojus čionykščiams žmonėms bei aplinkai: grobuonišką išteklių naudojimą, prekybą žmonėmis, darbo vergovę bei seksualinį išnaudojimą, taip pat iškreiptus gamtos saugos modelius, kai nepaisoma vietos gyventojų interesų. Popiežius ragino vartotojiškas visuomenes mokytis išminties iš autochtonų tautų gyvenimo būdo, vykdamas Dievo patikėtą misiją rūpintis bendrais namais. Viena iš grėsmių Amazonijos tautoms yra kultūrinis kolonializmas, pirmiausia pažeidžiantis šeimą, tradicijų ir išminties perdavimą. Jis kvietė įtraukti į lygiavertį dialogą ir į nuošaliausias vietas pasitraukusias gentis. Šventasis Tėvas taip pat paaiškino būsimo Vyskupų Sinodo Amazonijai tikslą: padėti praturtinti Bažnyčią autochtonų kultūromis. Jis gyrė Bažnyčios remiamas tarpkultūrinio ugdymo iniciatyvas.

Po to Jorge Basadre institute vyko susitikimas su Madre de Dios departamento gyventojais, daugiausia autochtonais indėnais: Puerto Maldonadas yra šio labai retai apgyvendinto departamento sostinė. Atsiliepdamas į susitikime skambėjusius liudijimus popiežius pabrėžė: nors šis kraštas laikomas pamirštu, sužeistu, marginalizuotu, jis nėra „niekieno žemė“, bet turi Dievo Motinos (Madre de Dios) vardą. Pranciškus priminė savo ne kartą išsakytą kritiką „išmetimo kultūrai“: anonimiška išnaudojimo ir išmetimo nuostata taikoma ne tik žemės

ištekliais, bet ir žmonėms. Jis taip pat kalbėjo apie prekybą žmonėmis, susijusią su vergovės apraiškomis, smurtu prieš moteris. Popiežius ragino burtis į bendruomenes bei judėjimus ir priešintis godumo, pinigų bei valdžios stabams.

Paskutinis programos Puerto Maldonalde punktas buvo apsilankymas „Mažojo princo“ vaikų globos namuose. Susitikime dalyvavo taip pat buvę šių namų auklėtiniai – jų gyvenimo kelią popiežius nurodė kaip viltingą pavyzdį. Jis ragino auklėtinius išnaudoti jiems atviras švietimo galimybes, už pasiaukojimą dėkojo vienuoliams ir vienuolėms, pasauliečiams misionieriams bei savanoriams. Po to pastoraciniame centre popiežius pietavo su Amazonijos genčių vadovais. Tą pačią dieną Puerto Maldonalde vyko būsimą Vyskupų sinodą Amazonijai parengiamasis posėdis.

Po pietų lėktuvu grįžęs į Limą popiežius prezidentūros rūmuose susitiko su šalies valdžios, visuomenės atstovais bei diplomatais: ten vyko oficiali Šventojo Tėvo sutikimo ceremonija. Savo kalboje popiežius nurodė kelionės šūkį – „Susivieniję vardan vilties“ ir minėjo šalyje esančius vilties ženklus: Amazonijos gamtos įvairovę, tautos svetingumą, kūrybingumą, jaunimo entuziazmą, taip pat Peru šventųjų parodytą pavyzdį. Drauge popiežius atkreipė dėmesį į vilties šešėlius: aplinkos niokojimą ir su tuo susijusią moralinę degradaciją. Jis skatino plėtoti integralią ekologiją, įtraukti į dialogą taip pat vietinių genčių žmones, taip pat siekti skaidrumo valdžios institucijose, visuomeninėse ir bažnytinėse organizacijose. Pasak jo, korupciją įmanoma nugalėti, ir tai yra visų pareiga.

Paskutinis penktadienio susitikimas vyko netoli prezidentūros esančioje Šv. Petro bažnyčioje. Ten

popiežius bendravo su Peru besidarbojančiais jėzuitais.

Truchiljo metropolijoje

Šeštadienio, sausio 20 d., programa prasidėjo Mišiomis Truchiljo metropolijos priemiestyje, vandenyno pakrantėje. Dangaus Vartų Marijos garbei aukotose Mišiose dalyvavo apie milijonas tikinčiųjų, tarp jų ir prezidentas Pedro Pablo Kuczynski su žmona. Mišių homilijoje popiežius komentavo Evangelijos skaitinį apie protingas ir paikas mergaites. Jis priminė pernai Truchiljo gyventojų patirtas gamtos nelaimes dėl uragano El Niño ir gyrė už jų parodytą solidarumą: jų turėtas „solidarumo ir dosnumo“ aliejus leido jiems teikti konkrečią pagalbą. Pasak popiežiaus, gyvenimą svarbu pripildyti to aliejaus, kuris leidžia užsidegti žibintus tamsos situacijose ir rasti kelią eiti pirmyn. Šventasis Tėvas minėjo ir kitas šiems kraštams gresiančias „audras“: organizuotą smurtą, saugaus būsto stygių. Į šiuos iššūkius jis kvietė atsiliepti pripildant savo gyvenimą Evangelijos ir renkantis geriausią kelią – Jėzų Kristų. Po Mišių popiežius papamobiliu važiavo pro „Buenos Aires“ rajoną, labiausiai nukentėjusį nuo pernykščio gamtos kataklizmo.

Po pietų Kunigų seminarijoje popiežius bendravo su šiaurinės Peru dalies kunigais, seminaristais, vienuoliais bei vienuolėmis – susitikime dalyvavo apie tūkstantis asmenų. Kalbėdamas apie pašaukimą Šventasis Tėvas pabrėžė du matmenis: turėti „šaknis žemėje, o širdį danguje“. Jis kvietė puoselėti džiaugsmingą savimone ir nepamiršti humoro jausmo. Taip pat ragino gerbti šalyje gyvas liaudiškojo pamaldumo tradicijas. Popiežius pabrėžė bendruomeniškumo svarbą ir įspėjo, kad Bažnyčioje valdžia neturi virsti autoritarizmu, bet turi likti tarnavimu. Jis taip pat kvietė stiprinti ben-

dravimą tarp kartų, siūlė klausytis ir domėtis, kad senųjų sapnai (plg. Jl 3, 1) pažadintų jaunuųjų pranašystes.

Šeštadienio programa baigta pamaldomis Švč. M. Marijos garbei centriniėje Truchiljo miesto aikštėje. Į pamaldas buvo atgabenti Jėzaus, Marijos ir šventųjų atvaizdai iš aplinkinių vietovių, kur jie ypač gerbiami. Otuzco šventovėje gerbiama Marijai buvo suteiktas „Gailestingumo ir Vilties Motinos“ vardas, jos statula vainikuota aukso karūna. Popiežius sakė, kad Dievo troškimas būti arti kiekvieno žmogaus širdies išreiškiamas įvairiais vardais bei titulais: meilę Dievui išsakome savo „tarme“. Priminęs Gailestingumo jubiliejų jis ragino puoselėti „gailestingumo kultūrą“, gerbti „tylias vilties nešėjas“, Peru motinas ir močiutes, taip pat kovoti su visame žemyne paplitusia smurto prieš moteris rykšte.

Limoje

Sausio 21 d., sekmadienį, popiežius meldėsi Valandų liturgijos Dienine malda drauge su penkiais šimtais klauzūrinės regulos seserų vienuolių Stebuklų Viešpaties šventovėje. Homilijoje Šventasis Tėvas patikino seseris, kad Bažnyčiai reikia jų ištikimos maldos: kiekvienas vienuolynas gali tapti švyturiu susiskaldymų tamsoje. Šv. Teresėlės pavyzdžiu jis kvietė „būti meile“ ir prašyti užtarimo daugybei vargstančių, ligonių, kalinių, migrantų brolių bei seserų. Seserų maldos užtarimą popiežius palygino su žmonėmis, pro stogą nuleidusiais paralyžiuotąjį, kad Viešpats jį išgydytų. Jis ypač ragino melsti vienybės Bažnyčiai Peru. Popiežius įspėjo vengti apkalbų, palygindamas jų žalą su teroro aktu. Jis pabrėžė, kad gyvenimas klauzūroje neturi susiaurinti ar užsklęsti širdies.

Po to popiežius aplankė Limos katedrą ir meldėsi prie šiame krašte

apaštalavusių, taip pat visame pasaulyje žinomų šventųjų relikvijų. Maldoje jis dėkojo už šventųjų Turibijaus Mongroviečio, Rožės Limietės, Martyno Poreso, Pranciškaus Solano, Jono Maciaso ir daugelio kitų brolių bei seserų ištikimybės Evangelijai liudijimą.

Limos arkivyskupo rūmuose vyko popiežiaus Pranciškaus susitikimas su Peru vyskupais. Popiežius sutelkė dėmesį į šv. Turibijaus Mongroviečio ganytojiškos veiklos pavyzdį, pasitelkdamas šio šventojo kaip „naujojo Mozės“ ikonografijos motyvą. Šventasis Turibijus XVI a. ėjo vyskupo tarnystę, nuolat keliaudamas po jam patikėtą didžiulę teritoriją; jis ragino kunigus mokytis vietinių indėnų kalbų, tomis kalbomis rengti katekizmus, siekė ugdyti kunigus iš vietos gyventojų. Popiežius pabrėžė šv. Turibijaus pastangas siekti bažnytinės vienybės ir ragino Peru vyskopus dirbti dėl vienybės per tiesų ir atvirą dialogą, neignoruoiant praeities, neneigiant įtampų bei skirtybių.

Sekmadienio vidudienį Peru jaunimas aikštėje prie Limos katedros drauge su popiežiumi meldėsi Viešpaties angelo malda. Popiežius kreipėsi į jaunimą iš arkivyskupo rūmų balkono. Popiežius ragino jaunuolius nepasiduoti rezignacijos nuotaikoms ir negatyvioms mintims. Jis kvietė nepaliauti melsti šventųjų užtarimo, primindamas, kad „Peru yra šventųjų šalis“. Taip pat ragino jaunuolius nepasiduoti kosmetinių pagražinimų iliuzijoms, nesistengti koreguoti „fotošopu“ savęs, kitų ir aplinkinio pasaulio. Jis vardijo Biblijoje minimus veikėjus, kuriuos Viešpats išsirinko nepaisydamas jų netobulumo. Šventasis Tėvas, kaip jau ne kartą darė šio vizito metu, savo kalbos tekstą papildė improvizuotais intarpais. Baigdamas jis pasidalijo susirūpinimą keliančiomis žiniomis iš Kongo Demokratinės Respublikos ir kvietė melstis, kad ten būtų išvengta smurto.

Paskutinis vizito Peru įvykis buvo Mišios Las Palmas oro pajėgų bazėje, jose dalyvavo daugiau kaip milijonas (1 300 000) tikinčiųjų. Homilijoje popiežius komentavo sekmadienio liturginius skaitinius, atskleidžiančius Viešpatį, „keliaujantį“ per miestus ir istoriją, visada norintį būti su mumis. Popiežius kalbėjo apie „pranašo Jonos sindromą“, kai dėl patiriamų skausmo ir neteislingumo situacijų norime pabėgti į „anoniminę abejingumo erdvę“. Jėzus neteisybės ir skausmo akivaizdoje elgiasi priešingai: jis nebėga, o skelbia viltį. Popiežius kalbėjo apie užkrečiantį „domino efektą“, pasklidusį Evangelijos džiaugsmu ir pasiekusį mus per šventuosius ir daugybę ištikėjusiųjų – tai „abejingumo globalizacijos priešnuodis“. Jėzus „toliau eina ir žadina viltį“, kviečia būti jo mokiniais ir misionieriais.

Po Mišių atsisveikindamas popiežius Pranciškus dar kartą pabrėžė kelionės pradžioje išsakytą mintį: Peru yra vilties šalis. Po trumpos atsisveikinimo ceremonijos Limos oro uoste jis išskrido į Romą.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

I. e. p. kun. Kęstutis Smilgevičius

Nariai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Linas Baltrušaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 570 egz.

ISSN 1392-6098